

669 300

66 G 300

Národní knihovna ČR
Historické fondy

66 G 300

Národní knihovna

1002284385

Digitized by Google

EGY
FALUSI NÓTÁRIUSNAK
BUDAI
ÚT A Z Á S A,
MELLYET

önnön maga abban esett
VIZSONTAGSÁGAIVAL EGYGYÜTT
az el aludt verű
MAGYAR SZÍVEK'
fel serkentésére, és mulatságára
E' VERSEKBE FOGLALT T.

L
V 109

Pozsonban és Komáromban,
WÉBER SIMON PÉTER költségével és betűivel 1790

44498

664300.

SZÉLL FARKAS
könyvtárból

Mordet, ut sanat.
Keserű, de egészséges.

KIRKICZNA
KUBELIKOVA
(SZÉLLOVA)

AJÁNLÓ LEVÉL.

Sokáig gondolkodtam, meg vallom, alacsony sorsú ember lévén, kinek bátorkodjam ajánlani ezen tsekély munkámat. A dolog nagy tusakodást okozván bennem, végtére eztet mondám magamban:

Audaces fortuna juvat, timidosque repellit. Tehát én eztet nem tsak egyedül egy Méltóságban lévő Úrnak, avagy Aszszonynak fogom fel ajánlani, hanem mivel ehez fogtam 1787. E/zt. Skorpi Havának másadikán, és végeztem Bak Havának huszodikán, új esztendő ajándékul az 1788-ban mindnyájának Hazánkban élő érdemes, és

minden Renden lévő Gavaleroknak, és Dámáknak mint tükört bé fogom nyújtani, 's nyújtom-is; tudván azt, hogy minden Gavaléroknak, 's Dámáknak Toaletjén: az az, öltöző asztalán ezen mostani nagy világba tükrök szoktanak lenni, hogy azokba nézvéen, meg láthassák, melly rendel rakta reájok a' módit a' kamarás, vagy a' Dámákra a' kamarás leány. Táplál a' reménység, hogy ezen tükör ajándekom azon tükröknél annyival kedvesebb lesz, mivel hogy ez nem Velentzében pallérozott Krisztályból vagyon tsinálva, mint azok; egye-

dül téntából, 's papirosból áll; még-is ebben jobban fogják magokat főtől fogva talpig meg-látni, mint a' magokéban. Óhajtom egyedül tsak azt, és kérem-is, hogy ebbe gyakran méltoztasfanak tekinteni, hogy így meg látván magokat, mind azokat, a' mellyek renden kívül valók, és az egészséges elmét fel mu ., né hogy magokon viseljék; sőt mint egy majd bálványozást kiírtsák, és számkivesfék.

Ha ezen tzeljét munkám el éri; akkor Názóval örömetst fogom eztet éneke

*Ite triumphales circum mea tempora Lauri,
mert így óhajtott tárgyomhoz jutok.*

*Vegyék tehát kedvesen ezen új esztendő
tükör ajándékomat Hazánkban élő
Gavalérok, 's Dámák, és legyenek bizonyosak,
hogyan vagyok*

Mindnyájoknak

**Költt Nagy Peleskén,
Víz öntőnek I. napján 1788. Eszt.**

**Tökélletes Tisztelője
a' SZERZŐ.**

ELŐ JÁRÓ BESZÉD.

Minap egy régi jó barátom ezen Versekbe foglalt *Budai Útazást* Borsód Vármegyéből olly kívánsággal küldötte hozzám: hogy én a' verseket el olvasván, ítéletemet adjam felőlök: hogy tudni illik meg-érdemliké a' világ eleibe való terjesztést? vagy nem? és a' hol azokban valamelly hibát fogok találni, azt meg-jobbíttam, hogy jobbításom által tökéletessebbé tétesfenek a' ki adásra. — Tsodáltam, meg vallom, ezen kívánságát jó barátomnak annyival is inkább, mivel ifjúságunknak zsengejétől fogva esmérven egymást, jól tudja: hogy én Poéta soha sem voltam, még-is azt kívánja tőlem, hogy azok *censurámon* menjenek által —

de még-is, hogy kívánságának némű némű képpen eleget tegyek: figyelmetes elmével néhányszor által olvastam, és az egész munkát annyira latra vettem, a' mennyire tsekély tudományomnak próba köve engedte; de meg-vallom, hogy semmi ollyast nem találtom benne, a' mi jobbitást, és pallérozást érdemlene, és ha mi aprólékos lett-is volna, semmiben sem változtattam-meg; ne talántán a' Szerző ezzel torkolna meg: *Hos ego versiculos feci tulit alter honores.* Éppen nem kívánom azt tulajdonom-má tenni; mert a' mint feljebb mondám: *Én Poéta soha sem voltam.* De azt-is ellenben kényszerítetem meg vallani, hogy az ékes versek olvasásában eleitől fogva nagyon gyönyörködtem, és ez-is lesz a' leg főbb oka, hogy ezen munkát jó Barátom által küldötte hozzám.

Ezen verseinek természet szerint való folyása, és szép Magyarfága, nem különben, ámbár palástolt; de jóra igyekző mivólta, nekem annyira meg tetstett, hogy el tökélttem magamban elsőben azokat — minthogy egyetemben folytanak — tizen három részekre fel osztani, és minden rész mit foglaljan magában, felül kis summában ki tenni.

Másodszor: olyan szavak mellé, mellyek *exoticumok*, vagy valamelly Históriabeli tudományt foglalnak magokban, betűket helyhez tettem, hogy minden levél alatt hasonló betű mellett azoknak megmagyarázását találhassák az Olvasók.

Harmadszor: a' *Barbarismusokat*, és Frantzia szavokat valamint a' Magyar, a' Magyar szavokat szokta írni, így írtam ide, jól tudván, hogy sok Magyar legyen, a' ki sem írni sem olvasni frantziául nem tud. Így tehát a' versek nem az én mühe-lyemben koholtattak, tsupán azoknak tizen három részekre való osztások, és betűk által való megvilágosítások ezen Elő járó beszéddel az én munkám —

Microscopium nélkül is által láttam én azt, hogy ezen verseknek sok *criticus* Zoillussai, és ki katzogó *Mómuffai* fognak támadni; azon obkól tettem ezen Elő járó beszédet eleibe, hogy e' legyen paisok ellenek ki lövött nyilak ellen: *quot capita, tot sensus*. — Ezen felül az igen közönséges Magyar példa beszéd szerint: *Kinek tetszik papja, kinek a' papnéja, kinek a' pallástja*; és így Péternek ez a' munka tetszik, Pálnak meg amaz. *Diogenes* a' hor-
dóba vette lakását, *Ariszoteles* pedig *Macedóniai*

Nagy Sándor Udvarába. Tehát *Autor* fints, a' mellynek munkája az egész világnak tessék. Ezen Falusi Nótáriusnak - is a' munkája nem mindennek fog tetszeni; sőt, a' mint feljebb íram, fok ótsáló Zoillusfai fognak támadni. Egygyike azt fogja elő adni, hogy Szathmár Vármegyéből Budáig tett útazás nem hoszfszas, azért - is emlékezetre való dolgokat nem igen foglalhat magában, és hogy az útjában történt vlszfszontagfágok-is tsak tsekélyfégek. — De ha ezek hoszfszabb útazások le írásában gyönyörködnek, útasítom őket *Magellán*, és *Kook* útazások olvasására, ha ez-is rövid volna, *Kolumbus* és *Á-mérikus Vespuzsius* útazásokra, vagy pedig *Scyíták*, *Vandálusfok*, *Frankusfok*, *Normanusfok*, *Sclavusfok* vándorlásaira. Ha Jérusálembe Jérusálemi János Királyt fogják kísérni, tudom, meg fog *Palestínáig* az üstükkök izzadni. Mind ezeknek útazásai le vagynak írva, tehát olvashatják. — Ha mind ezek sem tetszenek, már a' dologba tovább én sem mehetek: hanem kérdezzék meg azon Angyalt, ki Ádám első Atyánkat a' Paraditsomból ki kergette, hogy a' szegény Ádám mere bujdosott? A' *Harangodi* pufztának, vagy pedig a' *Játófágnak* vette é útját? — A' szegény Nótárius, mivel Mahomettel a' hóld világon kerefsztül nem útazott; hanem tsak Budára ment, hoszfszasbb útazását nem írhatta.

Ha történetei sem tetszenek, tehát javaslom ezeknek, olvasni *Cervantes* munkáját, melyet *Don Quisodról* szól, vagy *Vieland* Úrnak könyvét, melyet *Don Sylvio de Rosalvoról* adott ki, ezekben elég furtsa, és nevetésges dolgokat fognak találni; de még-is csak meséket. Sok tómusokból álló Román-tzok: az az mesés könyvek vagynak, kik még-is kedvesek; annyiival tehát nagyobb kedvet adhat a' Nótárius' útazásának le írása az olvasáshoz, mennyivel az ő történetjei valóságosak, és nem ki gondolt mesék, mint a' fennt elő hozatattak.

Fogják talán némellyek azért - is rágalmazni, hogy fok deák szókat kevert versei közzé; de ebben-is pártját fogom: mert ki ki tudja, hogy a' Falusi Nótáriusok így szoktak befelelni, hogy ez által a' közönségnek tudtára adhasfák, hogy ők is jártak Oskolába.

De ha ki Magyarfágban ki vetést téfzen, annak azt mondom, hogy a' napban motskot keres, és ne talántán más fzeomébe szálkát lássan, a' magáéban pedig a' fzelemen gerendát nem érzi.

Némellyek fognak agyarkodni azért, hogy verseiben a' Magyar Gavalérokot, és Dámákat an-

nyira meg illette, hogy a' híztelet' külföbén ebben-
által hágott. — Meg vallom, hogy ellenek tett
Satyrája egy kevesé darabos és nem olly tsínosfág-
gal harapó, mint a' *Horátziusnak*, *Juvenálisnak*, vagy
Rábner Úrnak Satyráji; de úgy tartom, hogy ő azt
képzelte magában, hogy ezeken valami tsínos, és
némü némü erősséggel való gondolatok igen keve-
set, vagy éppen semmitsem fognának, valamint
hogy a' szó a' rest lovon nem fog, hanem ostor-
ral kell a' vonásra meg indítani; mert nem hogy
a' kortsosfágot, és áll ortzás öltözetet le akarnák
tenni — de óh fájdalom! szégyenlik magokat Ma-
gyar vérből származatának-is mondani. Jól által-
látta a' Nótárius, hogy ezek azok, a' kik *Memphis*
templomában tsak azért imádják az *Apis* Istent,
hogy a' szarva meg vagyon aranyozva. Tudta
azt-is, hogy a' meg élemedett Tserfának a' héját
*Pemacillus*sal le nem lehet faragni: hanem bárd-
dal, vagy fejszével szükfég eztet véghez vinni. Vaj-
ha verseinek fulánkjai olly hasznosok lennének,
mint gyakran a' méreggel kevert orvosfág szokott
lenni; de talán azt mondhatja a' Nótárius: *Aethio-
pem lavò*: Szeretsent mosok; de haszontalan, mert
nem fejeződik. — *Perditio tua ex te Israel*. Jobbat
nem tehetnének ezek: mintha *Klimiussal* a' föld a-
latt lévő fa világba mennének, hogy így a' föld

színén ditső, 's nagy hírű Nemzetünket bé szurkozni, bé kormozni meg szünének.

Utóljára : fognak meg jelenni néhány ötlet nem csak ki nevető: hanem elene puskázó új *Mómusok* is, — de vallyon kik lehetnek ezek? Nem mások, hanem két három esztendőtol támadott újj Magyar Poéták; de ezt szükség előre tudni, hogy Neptunus három ágú kapájával a' *Helikon* hegy tövén egy gödröt ásott, a' hol is forrás támadott melly *Castalius* kútjának neveztetik. — Ezen újj Poéták azt meg tudván, némellyike *Merkuriustól* költsönözött szárnyakon oda repült. Némellyike a' *Lybusa* lován, melly Tseh országban Prágánál a' Siska hegyéről az úgy nevezett Fejér hegyre ugrott, a' Mátráról ezen *Castalius* kútjához ugratott. Másika a' *Mongolfié Machinájába* ülven egész addig hasított a' levegőéget. A' szegénye pedig csak gyalog ment. Mint ezek annyit ittak azon vízből, hogy meg rézgedvén garázdálkodni mernek a' szegény Nótáriussal, a' mint hallom pedig, csak éppen azért, mivel négy Soros versekkel tette munkáját, azt állítván, hogy a' mostani időben a' két Soros versek vétettek módiba, a' négy sorúaknak folyása már ki száradott, mint Temesvár körül a' posványság. — Ha ezen új Poéták ilyen

mondásaikkal egygyenként találának jönni hozzám, akkor mindenike ezen ígéket hallaná tőlem: *Et tu fili mi Brute!* mellyek után tudnék a' fülokbe valamit sugni — De ez meg nem eshetik; mivel imitt, 's amott laknak a' két Hazában. Addig is míg fegyverhez kapnak, pennám légyen a' bezzéllő *túbusom*, melly által *ad antevertendum omne malum* így szöllok hozzájuk:

„ Drága új Poéta Uraimék! Meg engedi Kegyelmetek aztat: hogy miolta a' Magyar Haza
 „ áll, még olly Magyar Poétát e' világra Anya
 „ nem szült, mint néhai Gyöngyösi István Úr. T.
 „ N. Gömör Vármegyének Vice.- Ispányja vala,
 „ és talán mondhatom, egy hamar illyet nem - is
 „ fog szülni. Mutasfon Kegyelmetek tsak egy
 „ munkáját leg alább, a' melly két foros versek-
 „ böi álljon. Mutasfanak több más jeles régi Poé-
 „ táknak leg kissebb munkátskáját, a' melly két
 „ forú versekkel légyen írva. Mit felelnek Ke-
 „ gyelmetek ezen *Thefisemre*? bizonyára nem mást;
 „ hanem *silentium indiscentis* 's a' t. “

Végtére aztat fogják nyesni: hogy mostan a' tudományok nagy *Metamorphosis* alá vetettek, ki palleroztattak, az ó *Slendriánok* el töröltettek: kü-

vetkezéséppen a' négy forú vers írás - is obsitott kapott, mivel jobban, és ékebben hangzik a' két forú versekből tsináltt munka. — Kedves új Poéta Uraimék! ne vonnyák bé kárpittal Kegyelmetek a' dolognak valóságát; mert a' mostani világ Pápa szem nélkül az el takart dolgokba - is bé lát; főt valják meg, hogy tsak azért hangzik jobban, és szebben a' két forú versekkel épült munka: mivel Kegyelmetek a' dolognak a' könnyebb végét fogják, 's nem akarnak igazán dolgozni, és fejüket törni a' szavok' öszve szedésében; mert a' munka mind későbbre haladna, mind annyi könyvek a' prés alá nem szoríttathatnának, és így az erfény - is későbben dagadna. Edes Anyánk nyelve a' szavakban, és *Synonimumokban* olly gazdag, hogy egy nyelv sem nyithat bővebb szó Tárt ennél; de mivel fokkal könnyebb két szavat egy hangukat találni, mint négyet; tehát ez a' valóságos oka, hogy Kegyelmetek *Metamorphosis* módjok két foros versekkel ír. — Égig magasztalom a' Fűredi Poéta Urat T. Horváth Ádám Uramat, mivel ő Kegyelme, nem hogy a' négy forú vers írásnak obsitott adott volna; főt az új 1788. Eszt. új *conventziót* szabott nékie, mivel, a' mint értésemre e-fett, a' Virgilius *Aeneissét* hasonló négy foros versekben ezen új Esztendőben szándékozik ki adni.

A' *Magyar Kurírban* olvastam, hogy egy valaki — kétség kívül új Poéta — azért berzefzkedik ellene, hogy a' Magyar Hunniássát négy sor versekkel írta. — Sokáig éljen, és mindég így írjon. *Omnis mutatio periculosa*. Én előttem mintegy *rythmice* hangzanak a' két soros versek; de a' négy sor versekkel való munka fontosságot, érett nehézséget, és méltóságot foglal magában.

Vagynak szép munkák két soros versekkel is, meg vallom, valamint T. Pétzeli József Úr Magyar *Henriássa*; mert ezen munka arany munka, éa minden dítséretre méltó. A' mint is' minden hízelkedés nélkül aztat mondom: hoy igaz, és szépen folyó Magyarságáért, válogatott gondolatokért, tökéletes Poésisi régulákuak meg tartásáért Gyöngyösi István munkáji mellett első helyet érdemel. — Óh ha ő Kegyelme ezen munkáját négy soros versekkel tette volna! még menyivel méltóságosabb munka lett volna! felül mondám: hogy arany munka; úgy is vagyon; de ide helyeztetem Andrád Sámuel Úrnak a' Magyar Hunniás eleibe tett homlak versei Közzül ezen egy pár sor verseit:

Be szép a' Tudomány egygyütt az erővel,
Az arany gyűrű is szebb a' gyémánt kövel.

T. Pé-

T. Pétzeli Uram munkája is, ha négy sorból állana, ugyan brilliantírozva volna, mert előttem a' négy sorok a' Briliántok a' versekben. — Hogy ő Kegyelme két soros versekben tette ezen választott munkáját, ítéletem szerint csak a' léfszen az oka, hogy a' mostani *Methodus*hoz alkalmaztatta magát, vagy pedig erre másoktól késztetett; mert olyan jeles, és nagy Poétának, mint ő Kegyelme, csak egy lett volna a' négy soros munka is.

Ha *pro Coronide* ide valaki azt mondoná: hogy még is csak módi most a' két soros vers írás: arra azt felelem, hogy csak olyan módi ez, mint azon öltözetek, mellyeket a' Nótárius a' Gavalérok, s' Dámák' hátán ezen verseiben kékél.

Bé zárom már elő járó beszédemet, és dítsérem a' Nótáriust, hogy igaz régi magyar Poésisnek útjáról el nem tért. Végtere azt mondja:

Feci quod potui, faciant meliora potentes.

Elég ez tőle, hogy míg mások a' napra henyélve néztek, ő addig falusi dolgai között üres időt nyervén, Budai útját le írta. Történhet, hogy ha ezen munkája kedvességet Nemzete előtt fog érdem-

leni, ennek utánna fontosabb dolgokról akár in *Prosa*, akár mint most in *Ligata* fog írni — És talán jövőendő munkájáért, ha ezért nem is vagy Borostyánt, vagy Bojtorján koszorút fog nyerni. Most tsak azt írja ide, hogy velem egygyütt marad:

Egész kedves Hazájának

Tökélletes alázatos Tisztelője,
az Autornak testi lelki Barátja,

ELSŐ RÉSZ.

A' mellyben a' Szerző ki teszi ki legyen, hol lakjon, és mi okra való nézve tökéllette el magában Budára el menni. Miképpen készült fel, és miként indúlt ki házából, elő beszéli, és minden történetjeit elő számlálja, valamik estenek, mind addig, miglen Tisza-Füredet érte.

Tekéntetes, Nemes Szathmár Vármegyében,
A' ketseges Szamos víznek le mentében
Lakásom én nékem van Nagy Peleskében,
Nótárius vagyok ennek helységében

Híres Buda Várát még soha sem láttam,
Krónikában róla bár sokat olvastam,
Aztat hogy láthasfam, mindenkor kívántam,
El is tökélltettem oda tenni útam,

A

Olvastam: hogy hajdan Királyinknak széke
Itt vala' 's itt lakott Nemzetünknek éke,
Rákosnak mezején, melly ennek vidéke,
Tartott Ország gyűlést, a' Nemzettség szépe.

Mostan minden Táblák tétettek Budára,
Azon okból, hogy az van Ország' javára,
Mert Hazánk közepén fekszik Buda Vára.
Mindennek egygyenlő majd nem útja arra.

Minden féle dolgok ottan folytattatnak,
Sok törvényes perek elő hozatattak.
Igazság tételek ott ki adatattak.
Egy szóval: mindenek ott kormányoztatnak.

Dolgaim nékem is nehezek, és nagyok,
Mivel én falusi Nótárius vagyok,
Fel tettem, hogy minden dolgomon fel hagyok,
El mégyek, lesz hőség, legyenek bár fagyok.

Budán, ha meg látom Táblák *Sistémáját*.
Mint foly, majd fel veszem annak a' formáját,
Ha onnét meg térek falunak tábláját,
Úgy fogom intézni, a' *cynozuráját*.

Nyergem' sufa Fakó lovamnak hátára
Fel tettem, 's kulatsom' az első kápara
Iszákom' kötöttem a' hermetz szíjára,
Úgy hogy ne okozzon túrt ez a' hátára.

Mennyi költségem telt, erszényembe tettem,
Szalonnát is vinni el nem felejtettem.
Sót, és veres hagymát ifzákba vetettem,
Szathmári jó borral kulatsom' töltöttem.

Abrakos tanyisztrám' egy szép fehér tzipó
Meg töltötte; kefe, és a' ló vakoró,
E' féléket vinni magával igen jó,
Az útban jól esik egy kis *provisio*.

El bútsúztam szépen falú községemtül;
Feleségem', Komám', minden gyermekemtül,
Fogadom nékiek, hidjék el azt szentül:
Nem soká meg látjuk egymást szembe szemtül.

Ki vezetvén fakóm házam udvarára,
Üstökét meg vonytam fel ülven hálára,
Egygyet rikkantottam, rajta utóljára,
Nyargalva mentem ki a' falú farkára.

Itten tenyeremmel nyakát veregettem,
Melly játékkal ötet le csendesítettem,
Az utánn két szemem' az égre vetettem,
Illyen foházkodást Istenemhez tettem:

Égben lakó Nagy Úr! Felségedet kérem,
Nékem, a' ki ezen hofzfzas útat mérem,
Legyél Kalaúzom, legyél én Vezérem,
Mind addig, a' meddig Budát el nem érem.

Azutánn szép lépést sufa fakóm hágott,
 Tsak egyszer bal lábbal, kantár szárba vágott,
 Tsikó ló volt, azért zablájával játszott;
 De engemet épen menése nem rázott.

Tót falusi hídon ált' menvén, el hagytam
 A' Szamost: Tsengerben semit sem mulattam.
 Kotsordnak (a) töltésén vígyázva ballagtam,
 Délre harangoztak, hogy Nagy Károlyt láttam.

Piatztzán ált' menvén Katona utzába,
 Esmérőm házának mentem tornáztába,
 Szívesen fogadott 's be vitt szobájába,
 Vezette lovamat az Istálójába.

Afzszonya jól tartott hajdúkápofztával,
 Maga pedig kínált Bélteki borával,
 Lovam' is jól tartá abrakkal, 's fzenával,
 Friss vizet is adott néki egy dézsával.

Barátságát néki szépen meg köszöntem,
 És fel vett útamhoz gyorsan fel készültem,
 Jól tartott lovamra udvarán fel ültem,
 Károlyból ki mentem; de borától hültem.

(a) *Kotsord*: ez Bagos, és Nagy Károly között vagyon,
 melly nem más hanem hoszfú Posványon tsinált
 töltés.

Alkonyodott, mikor értem Pirtsére,
 A' Dinyés Nyírfégnek (a) leg elsőbb helyére,
 Szabolts Vármegyének éppen a' szélére,
Collégámhoz szálltam a' falu végére.

Jó szívvel házánál, szállást nekem adott,
 Mint telhetett lovam, 's engem úgy fogadott.
 Hibás lévén nyelve, Törvényről dadogott,
 Sok *deutrumokról* szollott, és habogott.

Akkor estve tőle víg bútsúmat vettem,
 Hajnal hasadtával útamát követtem.
 Homokos ligetjét Nyírnak hátra tettem;
 De még által mentem fok Dinnyét meg ettem.

Vámos Pirtsen délbe nem fokat mulattam,
 Nehéz útam léfszen, mivel aztat tudtam,
 Homokban fakómat csak alig hajthattam,
 Forró meleg lévén lovastól izzadtam.

Debretzennek estve értem városába,
 Egy Szűtsnél meg szálltam a' Tsapó utzába,
 Lovamat kötöttem pintze gátorába;
 Mivel istállója nem vólt udvarába.

(a) Nemes Szabolts Vármegyének egyik Processusa
 Nyírnak neveztetik, ez ligetes erdőkből, és ho-
 mokból áll, azért is fok dinnye terem benne.

Látván felesége terítti asztalát,
 Ketretzén petsenyét, egy tál katrabutzát (a)
 Teve fel: de mivel nem vólt látni borát,
 Kulatsombol töltem kettőjök paharát.

Sok beszédek között találám kérdeni:
 'A' *Districtuális* táblán itten menni
 Mint szoktak a' dolgok, a' törvények lenni,
 És mi véget szoktak Processusok venni?

Felelt a' Szűts: Uram én szolgálni avval
 Nem tudok; mert közöm nintsen a' táblával,
 Van egyedül dolgom nékem a' tsávával,
 Bőreket a' hústól tisztító kaszával.

Ó be nagy külömbség! gondoltam magamba,
 Egy illy Nótárius, 's egy szűts, melly otromba;
 Verbőtzivel tele fejem: övé gomba,
 Bőlts, tudós a' munkám: az övé goromba.

El műla az éjtszak, másnap virradóra,
 A' veres toronyba négyet űtvén óra:
 Fel készűltem; és fel űltem a' fakóra:
 De borom meg itták: vettem gondolóra.

(a) A' Savanyú tejet meg főzven, túrós leves léfzen
 belőle, az hívattarik Katrabutzának.

Azért a' fejr ló (a) felé útam tettem,
 Diószegi borral kulatsom' töltöttem.
 A' piatzon tzipót, 's fenék szappant (b) vettem.
 Debretzenből Látóképig (c) ki léptettem.

Úgy tetszet tsömörbánt, testembe borzadtam,
 Hol fáztam, hol pedig nagyon is izzadtam;
 Azért a' tsaplarost itt ki szóllítottam,
 Pohár *dkovitát* kérvén, azt meg ittam.

Onnét a' sivatag *Hortobágy* pusztaját
 Érttem: de számtalan Kárákatonáját (d)
 Tsodáltam: Kótsagok' 's tüzogok' summáját,
 Lepte sok ezer lúd, 's rétze ennek táját.

Nintsenek itt faluk 's városok építve,
 Utazók számára fogadók készítve.
 Szállásokat látni szalmával kerítve,
 Némelly rongyos tsárdát fárból tseperítve.

(a) A' fejr ló: vendég fogadó.

(b) Debretzenbe, olly jó szappant tsinálnak, mint Velenztében; de a' fenék szappan leg jobb.

(c) *Látókép*: ez Kortsma egy dombon Debretzenyen túl.

(d) *Kárákatona*, fekete madár olly nagy mint egy örvös galamb, nagy Sereggel tartózkodnak a' pusztacon.

Egy jó forma legényt találtam egy tanyán,
 Zsiros ingbe oldalt heverni a' bundán:
 Hátán vólt juh bőrből fekete Katzagán (a)
 Egy pár kérges habdák (b) a' két lába szarán.

Isten jó nap! Bática: néki így köszöntem,
Hozta Isten kedet, feleletét vettem.
 Szállást kértem, adott: azzal le nyergeltem,
 Izákom nyergestül a' földre le tettem.

Míg a' lovam fűbe kötöttem pányvára,
 Akasztott egy bográts húst a' szolgálára(c)
 Meg borsolta, 's veres hagymát metfzett arra,
 Kért: hogy a' mig meg fő, üljek a' szalmára.

Egy szép fehér tzipót, olyat mint kalátsat,
 Tett a' bundájára. Fogta a' bográtsot,
 Egy jó rázást tévén; de illyent ki látott?
 Magamnak is szemem meredt vólt, 's szám tátott.

(a) Katzagánt viselnek a' pásztorok, mások is az allföldön hátokon párdutz bőr helyett. Juh bőr ez.

(b) Habda: egy pár farú szár, a' pásztorok botskorok felet lábok szárokon viselik a' harmat ellen.

(c) A' Pásztorok szolgálának híják azon fát, a' melyre a' tűz mellett ha főznek a' bográtsot akasztják.

Mert az egy rázással, melly hús volt fenékén,
 Egybe felül esett, vala a' tetején.
 Egy darabotska is földre le nem esvén,
 Tsudálkoznom kellett a' gulyásnak tettén.

A' melly hús felőröl esett az allyára,
 Nyers vala egéizlen, alig érte pára:
 A' felső melly esett ennek a' hátára,
 Jól meg főtt, úgy tetfizett, hogy nézek rózsásra.

Mondá gulyás, Uram! immár lehet enni,
 Fzen pásztor étel tetfizésére lenni
 Fog reménylem, azért abból tessék venni,
 Itt van a' tzipó is azt is meg kell szelni.

Jobb ízűt éltemben én ennél nem ettem,
 Sokat evén abból majd meg betegedtem,
 Azért a' kulatsot kápáról le vettem,
 Ezen jó szakáttsal ki üresítettem?

Jólivott a' gulyás: meg tölté pipáját,
 Nékem is szironyos, fallangos zatskóját
 Nyujtotta, azután meg gyujtván taplóját,
 Pipámra rá tette egy darab ors fáját.

De íme! melly nagyon 's szörnyen meg rémültem,
 Az ítélet napját jelen lenni véltem,
 Most mindjárt végződik, azt gondoltam, éltem,
 Ne hagyjon meg ölni: az Istenre kértem.

A' vad gulya felénk oroszlány bögéssel
 Futva jött; izzadtam s' vóltam ijedéssel.
 Mint szarvas a' tulykok jöttek olly szökéssel
 Farokat fel hányták fark fel emeléssel.

Fel ugrott a' gulyás eztet rikkantotta:
Nem oda: a' gulyát hogy így szóllította,
 Mint a' kő fal, egybe úgy meg állította,
 Iszfzonyú bögését le tsillapította.

Gémes kútból tele tölté válójokat,
 Körös körül fogták a' barmok azokat.
 És hogy el oltották magok szomjúhokat
 Só helyekre vették gyorsan az útjokat.

Akkor tértem én is ehezhez, magamhoz,
 Mindjárt el is mentem pányvázott lovamhoz,
 Fel készülvén szóltam én gulyás gazdámhoz,
 Mindent meg köszönnvén fogtam az útamhoz.

Egy órát halladván kilentz bikát fekve
 Találtam út mellet; (gondoltam mind medve)
 Árpában jól lakván heverték kérődve;
 Valék a' gulyánál vóltam itt ijedve.

Mert éppen előttök a' mint lovam hágott,
 Fel álla a' hárma, lábok földbe vágott.
 Bömböltek, mutattot szemek tűz világot,
 Retseget a' szájok, bogáts górért rágott.

Azonban mérgesen meg rázván szarvokat
 Közel föld színéhez vitték ők azokat;
 De hogy felém jönni láttam mozdultokat,
 Be nem vártam hozzám való el juttokat;

Hanem frissen kaptam kantáromnak szarát;
 Meg tsapkoztam azzal fakómnak a' farát,
 Óldalának vetém a' Sarkantyú tarát,
 Hogy jól szaladhasson, nem húztam agyarát.

Mentem, mint mehettem; de halál veréték
 Űtött ki testemen; hogy hátra tekinték:
 Sarkamba a' bikák, már alig meheték.
 Tsikó vólt a' fakóm, fel vágni ő kezdék.

Véres tajték tsorgott földre zablájáról,
 Három patkót is már le rúgott lábáról,
 El szakadt heveder tsüggött le hasáról'
 Szinte le fordúltam nyergestül hátáról.

Itt juta életem végső pertzenére,
 Gondoltam: magamnak 's lovamnak a' vére
 Bikáktól ontatik, 's most itt halál ére;
 De egy nagy juh nyájhoz értem szereztsére.

Egy jó erős juhász két jó bojtárjával
 Hat erős, gabantzós, örvös kutyájával
 Örze ezen nyáját fokos báltájával,
 Sétált körülötte üstökös hajával.

Látván, bikák engem hogy miként üldöznek,
 Ha rajtam nem segít, most mindjárt meg ölnek:
 Egy nagyott rikkantott, *kurja!* ebeinek,
 Látom felém azok sebes futva jönnek.

Itten a' kutyáktól, bikáktól is féltem:
 Mert rám jönni őket bikák helyett véltem.
 A' mint *Akteon* járt, úgy járok ítéltem,
 Vagy egytől, vagy mástól halálam reméltem.

De van az ebeknek nagy *phantaziája*,
 Esmérik, mitsodás az ember formája:
 Ha embernek vagyon a' vaddal tsatája,
 Nem engedik, vadnak hogy légyen prédája.

Ő is bojtárral futott, és lietett,
 Hamar mind e' hárma mellettem is termett,
 Ufzszú! Kormos, Talpas, Bodri, Sajó, Dervet,
 Rajta Lompos! (a) nékik ilyen bízttatást tett,

El mentek mellettem ebek nagy futással,
 A' bikákat érvén kemény ugatással,
 Le fordíták rólam szörnyű szaladással,
 Vifzsa tértek ezek kegyetlen morgással.

(a) Azok voltak a' juhász hat ebeinek neveik.

Ofztán mondá juhász: nints meszsze szállása,
Mennék véle, lesz ott testemnek nyúgvása,
Lovamnak is abrak, széna, jó állása,
Nintsen tanyájának körül belől másfa.

Köszönni akartam; de nyelvem rebegett,
A' szívem dobogott; mert vala ijedett,
Lábaim reszkedtek, hideget's meleget
Érzettem, és artzám halavány fárga lett.

Látván magam kívül vagyok szamarára
Fel tóla engemet, el vitt tanyájára,
A' lovamat bízta egygyik bojtárjára,
Magamat fektetett egy puha bundára.

Míg azon nyúgodtam, frissen melegített
Pálinkát, a' mellyben mézet keverített,
Abba borsot, gyömbért jó bővetskén hintett,
Mindjárt jobbon leszek, inni kényszerített.

Úgy is lett, mert abból ittam bár nem fokot,
Mindjárt nem érzettem szív dobogásokat.
Nem türtem hideget, sem izzadásokat,
Az egész testemben tett jobúlásokat.

Érzékenység nélkül eddig mindig voltam,
Tetfzettem magamnak, hogy félig meg holtam;
De eröm meg térvén már most fel láboltam,
Juhász kezét fogván hozzája így szóltam:

Drága juhász bátsim! én *Hypocrátesem*!
 Te nagy böltsesfégű kedves *Szokrátesem*!
 Én vitéz *Hektorom*, vitéz *Uliszesem*!
 Engemet vezérlő hív *Ganimédesem*!

Ezt hallván a' juhász szavam' szakította,
 Hogy deákúl nem tud , nekem azt mondotta.
 Ezen Szentek nevét soha sem hallotta,
 Azokra apja is őt' nem tanította.

Jó bátsi! jól tndöm, hogy te nem tanúltál,
 Tudjad , a' melly deák szókat most hallottál;
 Mivel Nótárius te soha nem vóltál,
 Nem érthetd, a' dolog nagy tudományból áll.

Tehát anya nyelven szóllok most te hozzád;
 Ezer köszönetet szám szívem néked ad.
 Te vagy, a' bikák közt éltem ki meg tartád;
 Orvasságod által egészségem' adád.

Még élek te néked kész leszek szolgálni,
 Mindent fogok tenni, a' mit fogsz kívánni,
Processusaidban fogok *allegálni*,
 Jobb *Prokurátorra* nem is fogsz találni.

Uram! *processusom* nints nekem másokkal,
 Mondá juhász; hanem tsak a' farkasokkal,
 De tsak hamar végzem peremet azokkal,
 Rájok ütvén örvös *prokurátorokkal*.

Ember az embernek látván veszedelmét
 Tartozik liette adni segedelmét;
 Felebarátjának nem érzi szerelmét,
 Sőt nem is Keresztény nem nyujtván védelmét.

Azért is tartoztam segítségül lenni,
 Mint felebarátod ment ségedre menni,
 Tehát kuvaszomnak köszöneted' tenni
 Tartozol, nem hagyták életed' el venni.

Ezek után mindent lövámra fel rakott,
 Törött szíjból egy új hevedert is adott,
 Meg ölelvén juhászta hogy értem fáradozt,
 Köszöntem el menvén; ő tanyán maradozt.

MÁSA DIK RÉSZ.

A mellyben a' Nótárius elő beszéli, mint méne Tisza Füredig, ott a' vasas németekkel melly nagy bija volt, mint méne el onnét Őrsnek erányába, jól tartván magát, és Árakszállása felé meg indulván éjtszaka mint tévelyedett el; mennyit szenvedett égi báhorú támadván, mint esett bé a' Tsőfz árkába, miként mászott ki, és egy tsikós tanyát érven, ott megszárazstván magát el indulásáig szöll.

Füredre érkezvén még is éjtszakára
Hallal bővelkedő Tiszának partjára,
Hogy ne legyek másnak én akadályjára;
Azért a' helységnek szállattam házára.

Gondoltam, hogy itten leszek békességgel,
Majd jó tartom lovam', alszom tsendességgel.
Lesz nyugvásom után testem erősséggel,
Reggel követhetem útam ferénységgel.

Három vasas német a' szobába dobban,
Két tzigány hegedült ezek után nyomban.
Újjongatott egygyik, mint a' másik jobban.
Pallosok' ki vonyták; mert jól ittak borban.
Nóta-

Nótárius lévén, a' kalapom mellett
 Penna volt; mert fokszor frissen írnom kellett:
 De ha bikák, 's gulya nálam rémülést tett:
 Lettem pennám miatt mostan meg-ijedett!

Hogy a' három német pennámat meg-látá,
 Komissár! komissár! mind három kiáltá,
 Mindenike szörnyen pallossát forgatá,
 Ijedtembe bújtam volna a' föld alá.

Mondák: ha katona kis tuk hus meg-enni,
 Kéd mindjárt fok exces a' papiros tenni,
 Azután Komputus mikor kéd el-menni,
 Vitz' Ispány tsinálík, fok fizess meg-lenni,

Kuthja lerki Spitzbúb, kéd azt úgy tsinálík,
 Most én az enim kard, kéd fejet le vákík,
 Ha többé Komissár más falu meg látík;
 Más kadona exces nints meg van mondaník.

Egygyik fritskát adott, másik üstökömet
 Tzimbázta; harmadik döfölte testemet,
 Talán le is vágtak volna űk engemet,
 A' Falu' gazdája tartá meg éltemet,

Szólla: jó Uraim! Kegyelmetek! kérem,
 Ez szomszéd falusi Kántor, jól esmérem,
 Távodadról való atyámfia 's vérem,
 Egész helység tudja, tudja a' testvérem.

Szavára katonák mind meg juhászódtak,
Nékem békét hagytak többé nem tzivódtak;
De egy bajból megint más bajba bé hoztak;
A' gazda szavai új roszszat okoztak.

Mondák: nagy haragszik mi nem fog tsinálni;
Nem meg vagy Komissár; mi azt jól már látni;
De meg van kend Kántor, szép ének kántálni,
Ha kántál nem tsinál, fok prigit meg adni.

Uraim! nem lehet, igen roszszúl lettem,
Ketek pallosától nagyon meg-ijedtem,
Minden tagjaimbán lankadságot vettem;
Még jó hogy halálra le nem betegedtem.

Kotz tausend fikkerment! ked meg énekelni,
Ma kántor, katona lufztig meg kell lenni.
Kuthja lerki ha kend ének nem meg tenni,
Sok erdeg a' tied gyomrod meg fog enni.

Látván hogy itt vagyok nagy veszedelembe,
Eztet éneklettem nékik ijedtembe;
Hogy: *Tsordapásztorok midőn Bethlehembe(a)*
Mert hirtelen épen ez jutott eszembe.

(a) Tsorda pásztorok 's a' t. ez a' Római Katholikusoknál Karátsonyi ének.

Ezt halván egygyike forgot, tántzolt, ugrált,
 Másika; hajjaszfa, rafasza kiabált,
 Harmadik bort ivott az asztalra fel ált,
 Mondá: Kántor fifát! szép ének meg tsinált.

Azutánn tzigánynak vonni parantsoltak,
 Szint úgy renget a' ház sarukba tántzoltak,
 Engem is hol jobbra, hol balra vontzoltak,
 Hol jóval hol rosszsal tántzolni unfzoltak.

Magamat előttök eleget mentettem;
 Mondottam: jól látják, hogy meg betegedtem;
 Hogy így légyen dolgom hittel petsételtem;
 De még is semmire vélek nem mehettem.

Műsz szain; alló frissen, her Kántor tántzolik
 Morblé! nem tántzolik fok három pátz adik,
 Tudni én: her Kántor! szép tántzolni tudik,
 Sok kitsin tántz tsinálsz: her pruder maradik.

Gondoltam fok bajon immár által mentem,
 A' részlegek előtt magamat mint mentem,
 Gorombafágoknak végét ha tekintem,
 Rosz lefz: itt a' tűzre a' büdösköt hintem.

Azért bokáimat egymáshoz ütöttem,
 Mint kinek háza ég, olly tántzolást tettem.
 Emberből lengyelnek medvéjévé lettem,
 Az bottal, én karddal tántzolni kén tettem.

Hap lustig Her Kántor egygyike kiáltott,
 Alló kéd fordúlik, másika meg rántott.
 Harmadik előmbe vetett lábbal gántot,
 Bé toppant a' Káplár látta ezen tántzot.

Parantsolá, kiki mennyen Quartélyára,
 Egygyik fejeskedett: nem hajtott szavára;
 De hogy páltzájával rá kapott hátára:
 El ment, és a' dolgot nem vette tréfára.

A' hegyedülésért tzigány fizetést kért,
 Hogy én is tántzoltam meg érdemlik a' bért:
 Ugy fel forraztotta szavok bennem a' vért,
 Hogy testemben a' nagy méreg tsak alig fért.

Kardom rántván mondván: mindjárt meg fizetek:
 Jól meg kard lapozlak: a' lesz a' tietek.
 Látván a' tzigányok; ki felé siettek,
 Illy' a' bérek; mentek mint megy a' fergeteg.

A' kik eztet látták katzagtak, 's nevettek,
 Mondák, a' tzigányok bezzeg meg ijjedtek!
 Udvaron keresztül olyan futást tettek;
 Hogy három ugrásra az útfán termettek.

Ezek így történvén jó abrakot adtam
 Lovamnak, és reggel meg is patkóltattam,
 Mint illik: reája, mindenem fel raktam:
 A' Tifza partyáig tsak gyalog ballagtam.

A' hídasba itten lovamat vezettem,
 És a' révészeknek előre fizettem,
 Tsendes idő lévén, bátran evedzhettem,
 Hamar is a' túlsó Tisza partján lettem.

Innét két mért földet, de jót el léptettem,
 Őrsnek eránnýába, le is telepedtem,
 Pányvára lovamat, jó fűbe kötöttem,
 Köpönyegre néki abrakot öntöttem.

Atzélomat frissen, 's kovám' elő vettem,
 Erre jó meg érett, bükfa taplót tettem,
 Két három tsapással tüzet is ütöttem,
 És száraz perjével lángot gerjesztettem.

Erre száraz fűzfa ágat bőven ráktam,
 Ketske rágó fából nyársatskát faragtam,
 Szalonnát rá vonván a' tűznél forgattam,
 És zsíráját szép fejer tzipómra tsorgattam.

Melly részi tseppentett vala el haraptam,
 Erre borral töltött kulatsomat kaptam,
 Szemem könyvbe lábbatt azt úgy kotyogtattam,
 Illy Hertzegi módon magamat traktáltam.

Mivel a' múlt éjjel, semmit sem alhattam,
 Mert hol éneklettem, hol tántzban ugráltam,
 Álomtól a' tűznél itten el nyomattam,
 Fáradfágim után borral hogy jól laktam.

Egyszer fel ébredvén napra tekintettem,
 Jól le hanyatlott az, nagyon kételkedtem,
 Hogy oda érhessek, a' hová fel tettem,
Hoc est certum: mondám be foká hevertem!

Ki vettem karika réz *Compassusomat*,
 Zöld galádon függött, fel tartám karomat,
 Még meddig mehetek, mint végzem dolgomat,
 Ne érje mint tegnap bal fátum forsomat.

Órámnak kis lyukán a' napnak fúgára
 Át sütvén mutatott éppen hat órára,
 Örültem találván *Polus* grádusfára,
 Még ma el juthatok Árok szállására.

Meg indulván alig egy Pósta mért földet
 Mentem el, és már is úgy bé fetétedett,
 Hogy földet nem láttam, tsak tsillagos Eget,
 Az utat el-vesztém, lettem el tévedett.

De mivel tanúltam az *Astronomidt*,
 Gondoltam, hogy mostan vehetem én hasznát,
 Majd fogom vizsgálni a' *Via lacteát*,
Jupiter, *Saturnus*, és *Vénus* tsillagát.

Azért egy halomra lovammal fel áltam,
 Kalapom szarvából én *tubust* tsináltam,
 A' fenn nevezteket azon át vizsgáltam,
 'S illy *consequentziát* azokról formáltam.

Balra megy Jupiter *Satelesseivel*,
 Fias tyúk is úgy megy maga tsirkéivel.
Vénus is arra tart pávás szekerével,
Saturnus is fiet sebes lépésével.

A' három Kafzások, látom, balra térnek,
 Balra áll a' rúdja a' Göntzöl szekérnek,
 Tehát én is útját követem ezeknek,
 Balra megyek, mivel ők is balra mennek.

A' Tifza vizének jobbról van folyása,
 Van most pedig ennek nem kis áradása,
 Fakómnak, ha jobbra lenne a' hágása,
 Bé esvén el nyelne tekergős habzása.

Így az én testemből a' hartsák falnának,
 Tsukák a' lábomnak szárából rágnának,
 Agyamnak velején a' rákok híznának,
 Többi tagjaimon rút békák másznának,

Consequentzidmhoz tehát magam tartám,
 És mágnes kő helyet örömat tsafarám
 Balra: lovamat is én arra fordítám
Holb-linksre, nem *rechtsre* menne azt akarám.

Most látom az okos ember jó a' háznál,
 Hogy nintsen Tudomány szebb a' Mathéfisnál.
 Örültem tanulván ezt Szabó Jakabnál,
 Kaplonyi Barátok Organistájánál.

Nagyon fetét vala, fakóm izgott, mozgott,
Folytába nem lépett, tipegett, tapogott,
Prüfzköltt; mert felettem tar-varjú krákogott(a)
Egy füles bagoly is tsak közel huhogott.

Hirtelen jobb kézről támada nagy zúgás,
Hab formán keverte *Aert* a' szél fúvás,
Poésishez értvén, mondám: jön *Boreas*,
Vagy Sárkányon Deák ül, melly garabontzás.

Mátra hegy tájáról írtóztató zörgés
Közelgetett, és vólt rettentő menny-dörgés,
Tsattogott, ropogott, mint az ágyú lövés,
Hallatott pufztákon a' nagy marha bögés.

Villámlott fzűntelen, húllott a' fok mennykő,
Ki tüzes, ki olly nagy, mint egy kasza fénkő,
Más szag nem érzetett, hanem tsupa kénkő,
Ki itt nem félt vólna, lett vólna szíve kő.

Fekete folyhőkkel borítva vólt az *Ég*,
Zápor esett, a' közt mint dió olly nagy jég,
Láttam itten boglya, amott egy kazal ég,
Gondoltam: Istenem! mikor lesz már itt vég.

(a) A' tar-varjú vak fekete madár, éjtfzaka rút kiáltással szokott szólani.

A' lovam rettegett, nem mene folytába,
 Ide, oda tsúszott, vagy egy, vagy más lába,
 Mivel a' fetétben lépett tsak vaktába,
 Velem egygyüt bé dült a' Tsöfznek árkába. (a)

Uram Jézus! segíts, nagyon kiáltoztam,
 Irgalmazz lelkemnek! buzgón imádkoztam,
 Ne hagyjál el veszni, kérlek, fohászkodtam;
 De Budára fel vett útam' is átkoztam.

Mert aztat gondoltam, hogy Tifzába estem,
 Mikor nyel örvénnye, már tsak aztat lestem,
 Vélttem, hogy halaknak tora lészzen testem,
 A' zavaros Hénárt majd véremmel festem.

Ez árokba sok víz esőtől bé tódult,
 Gondoltam: hogy Tifza; mert fejem vólt bódult,
 Mellyért nagy ijedtség szívemre rá tódult;
 De nyavalyájából ez hamar fel gyógyúlt.

Látván, hogy a' zajtól el nem borítattam,
 'S hogy lovamnak hátán nyeregben maradtam,
 Fel álla: nem úszott, meg bátorítattam,
 Árok' túlsó partját villámnál láthattam.

(a) Majd Föredtől fogva vagy on egy széles árok egész
 J szfágon keresztül, és parafzt *Trádlitzió*, hogy va-
 lami Tsöfz Király — némellyek ezt a' Királyt Tseh
 Királynak nevezik — akarta vólna az által a' Tifzá-
 a' Danúba hozni.

Mind a' két farkantyúm fakóm oldalára
 Rá vágtam, hát egybe ezen szegény pára,
 Mind vad ketske szokott szökni kősziklára,
 Úgy fel szökött velem az árok' partjára.

Meg szűnt a' mennydörgés, már nem is villámlott,
 Felette setét vólt, tsak a' víz tsillámlott,
 Meg indítván lovam, lába meg fíkámlott,
 Partról farán tsúfzott, szőri is le hámlott.

De fel kelt, és róla én is le szállottam,
 Meg tágúlt hevedert jól meg szorítottam,
 Bagázsiamat is meg igazítottam,
 Fel ülven hátára; újra gondolkodtam:

Hogy merre induljak; nem tudtam hol vagyok,
 Setét vólt, az Égen, mondám, Hóld nem ragyog,
 Fölyhő szakadástól vizek igen nagyok,
 Virradtát meg várom, útnak békét hagyok,

Hát egyszer jó távúl, valamit fényleni
 Látván, mondám, nem más, tsak tűz fog ez lenni,
 Lobog ez, 's lobogást tsak láng szokott tenni,
Deliberatum est, arra fogok menni.

Menvén a' setétbe egy nagy sereg Gődény
 Fel repült előttem, zúgása vólt kemény,
 Vélttem, hogy előttem zúg megint víz őrvény,
 Kezde bántni szívem' halálos kelevény.

Éfzre vettem ofztán, hogy ez madár szállás,
 Nagyon örvendeztem, hogy nem vólt víz folyás,
 Eset ezek között fűtyülés, kiáltás,
 Mondám: ezért légyen az Istennek áldás.

Egy óráig mentem, míg a' tűzhöz értem,
 Tsikós tanya vólt ez, itten szállást kértem,
 Mivel fok híg farat, fok vizet ma mértem,
 Felette jól esett, hogy itt tűzhöz fértem.

Tsikós lova mellé köté paripámat,
 Karájába (a) rakta minden portékámat,
 Nádat hányt a' tűzre, száríttam gúnyámat,
 Mondotta, 's le húzta lábamról tsizsmámat.

Önnön maga vízből holmimet tsafarta,
 És tsak melegedjek, 's nyúgodjam akarta,
 Bojtára le nyergeltt lovamat vakarta,
 Etette, itatta, pakróttzal takarta.

Szerszámom, 's tsizsmámat hájjal jól meg kente,
 Meg száradott rajtam, mint dolmány, mind mente,
 Új keresztyén kését atzéljához fente,
 Ezek után szemmél Bojtárjának inte.

(a) *Karám* annyit téfzen, mint Galyiba, vagy Gunyhó.

Tudott ez deákúl, tudta ez szándékát,
 Hozott a' Karámból két berbéts lapotzkát,
 Maga meg spékelté, meg is adta főztát;
 Tett a' tűz mellé még egy bográts káposztát.

Ez már főzve meg vólt, tsak melegítette,
 Berbétsbe a' spéket foghagymával tette,
 Hogy meg fült a' fent kést, 's villát elő vette,
 Egy fejér kenyérrel mellém helyezettette.

Míg a' berbéts hús fült, én addig nyúgodtam,
 Meg száradván tűznél jó álmat aludtam;
 Fel ébredvén egyem, kínált: hozzá nyúltam,
 Meg vallom: erőmben nagyon meg újultam.

Kéz kezet mos; azért én úti társomat,
 Klól hozám borral töltött kulatsomat,
 Jól iván, felejtni kezdém bal forsomat,
 Meg is részegitém Tsikós szakátsomat.

Míg ettem, az egész *Atmosfera* tiszatúlt,
 Sem mennykő, sem zápor, jég fellegből nem húlt,
 Rózsa szín szekerén *Aurora* meg indúlt,
Zephirus követte, már *Boreds* nem dúlt.

Aranyos ferényű lovakon jött *Phoebus*,
 Mondám; jó leszsz dolgom *stantibus his rebus*,
 Ugyan ebül vóltam, *elapsis diebus*,
 Örvendek; támadott *post nubila Phoebus*.

A' tsikós bojtárral lovam nyergeltettem,
 Az egész lomomat reá mint vólt tettem,
 Kótyagos gazdámtól vég bútsúmat vettem,
 És Jász-Berény felé egy puztán ügettem.

HARMADIK RÉSZ.

Ebben le írja a' Nótárius érkezését Jász-Berénybe, ottan mit művelt, miként mene ki. Afzódon, Tzinkotán által menvén, mint gondolt Pestet, és Budát látván. És Pesten által menvén Budára, hol, és kinél vette szállását.

Még dél előtt értem Jászok Várossába,
 Filisteusoknak (a) Metropolissába,
 A' Város' Sáfára az első útszába,
 Meg látván, vezetett a' maga házába.

Tsóváltuk fejünket egymást itten látván,
 Rég már az ideje, hogy mi ketten Kassán
 Iskolába jártunk, Professor vólt Dzián,
 Jó Barátok lévén, tsudálkoztunk méltán.

(a) A' Jászok eredeteket a' Filisteusoktól dedukálják, tehát a' Nótárius azon okból nevezi őket azoknak, Mivel Jász-Berény a' Jászok' fő várossa, 's ez az a' Metropolis.

Azért is egymásnak nyakába borulánk,
Barátság tsókjával egymást meg tsókolánk,
Condiscipulusink' mind öfzve számlálánk,
Múltt jó napjainkat vígan elő hozánk.

A' város házához ez engem vezetett,
A' hol is nagy gyorsan asztalt terítettett,
Ehez két vendéget, 's engem le ültetett,
Tsodáltam, melly úri ebédet főzetett.

Jó Egri bort töltött Lehelnek kürtjébe, (a)
Színig tele lévén, tartotta kezébe,
Meg itta érettem, nem maradt tsepjébe
Semmi. Álmélkodva néztem a' szemébe.

Nékem is meg töltvén azt kezembe vettem,
Ő érette iván, kétszer pihentettem.
Olly *perfectióra*, mint ő nem mehettem,
Egy húzomba aztat belém nem önthettem.

De ez mesterfégét a' két vendég tudta,
A' kürtöt mind kettő olly gyorsan hajtotta,
Hogy míg szem pillantott, üresen tartotta
Kezébe: 's hogy újra töltsék, óhajtotta.

(a) A' Scithiából ki jött Kapitányok között egygyike
a' Lehel vala, ennek a' Kürtje ez, magam is ittam
belőle; de Jász-Berénybe mints jutott, nints traditio
róla.

A' Fő Kapitánynak az egélségéért,
 Más' Kapitányokért, és a' Hadnagyokért,
 Ittunk azoknak is a' Felelégekért,
 Végre fegyvereik böldegulásaért.

Minek utánna mi jól ittunk, 's jól ettünk,
 A' Sáfár házához én, meg tsak ő mentünk,
 Új fogadásd hittel mí egymás között tettünk,
 Jó Barátok lészünk, meddig tart tsak éltünk.

Újra meg ölelvén kedves Barátomat,
 Udvarra vezetém jól tartott lovamat,
 Afzódnak tartottam a' kantár száromat,
 Ott a' Fogadóba tettem hálásomat.

Gödölön keresztül más nap Tzinkotára,
 Éppen harangoztak tizenkét órára
 Bé értem, 's szállottam egy paraszt gazdára,
 Mikor a' juhait hajtá esztrengára.

Itten katonásan hideg sültet ettem;
 De a' kulatsomba jól bé tekintettem,
 Fakómmal abrakot, szénát is ettettem,
 Ivott is; 's hátára magamat vetettem.

Mentem; de nem többet hanem egy kis órát,
 Hát meg látám Pestet, és Budának várát,
 Meg álottam; 's véltem Salamon oltárát
 Látom; 's tsodáltomba alig vettem párát.

Én Pesten kerefztül léptettem febessen
De Dunán vert hídon mentem csak tsendessen,
Láttam egy iffjú túl sétál ékessen,
Mintha őt' esmérném, tetfzett olly rendessen.

Át menvén a' hídon utánna fiettem,
Lovon ülvén ötet hámar is érhettem,
El érvén örültem, hogy-ra esmérhettem,
A' Szathmári Bíró fia vólt: nevettem.

Preceptora vóltam, hogy vólt *Principista*;
Eger várossába vala ő *Jurista*,
Nagy Prókátoroknál lévén *Patvarista*,
Királyi Táblánál mostan *Cancellista*.

Meg szólíám: vízfza nézett,'s tsodálkozott,
Monda: Lelkem Földim! téged Isten hozott,
Ha hozzám nem szállasz, léfzel te átkozott,
Jó szállásom vagyon, lehetsz meg nyugoszott.

Egy gazdag Serfőző Tsászárr Fördő mellett,
Mint egy Kastély olly szép házát építtetett,
Szép *mobiliákkal* fel ékesíttetett;
Dunán le menőknek ád szép tekintetet.

Sok Uraknál vagyon fok ezer summája,
Mellyből hat *procentum* jönn bé uzsorája
Szuferénnel tele bóltban négy ládája,
Őrzi azt hat crös szelindek kutyája,

Rég

Rég már az ideje, hogy meg özvegyedett,
 Egy fia volt, kinek hadi Tiszféget vett,
 Ármádánk *Kolinnál* mikor verekedett,
 Ottan a' Prufzisztól agyon lövettetett.

Tsak hat hetős vala akkor leánykája,
 Ez most olly szép, mint volt Páris Helenája,
 Sok Gavalér lenne örömet mátkája,
 Mert érzik Atyjának van arany mannája.

Maga szép ősz férfi, egyenes állása,
 Piros, posgás; mert volt mindég jó tartása,
 Fontos a' beszédje, olyan a' járása,
 A' házának bölts, okos kormányozása.

Pere lévén egyszer egygyik adósfával,
 Ez alkalmatosság a' *Kantzeilistdal*,
 Esmérősfé tette, és szolgálatjával
 Nagyon elégedvén, így szólla magával:

Kedves Uram! Budán senki semmit ingyen
 Nem ad: tehát kérem a' szereztsém légyen,
 Pénz nélkül én nálam asztalt, szállást végyen;
 Kegyelmed házámnál, mi tetszik, azt tégyen.

Földim meg köszönte eztet betsülettel,
 Ajánlását vette minden tisztelettel,
 Meg szált három szobát tele készülettel;
 Kárpittal, kanapé, tükörrel, székekkel.

A' *Kantzellistát* ő most is úgy szereti,
 Hogy mindenbe kedvét téfzi, hol teheti,
 És a' vak is aztat itten sejdítheti,
 Hogyha néki tetszik, Frántzlit el veheti.

Meg mondá ez néki, hogy én *Prétzeptora*
 Vóltam, és hogy vóltam vezető *Mentora*:
 Mindjárt kért, ne szálljak vendég fogadóra;
 Szolgálatomra lesz étele, és bora.

NEGYEDIK RÉSZ.

A mellyben Budát, Pestet, és ezeknek vidékét írja le.

Itten Budán kezdett szerentsém szolgálni;
De útamba akart mindég ellent állni,
Hányszor nem kellett meg majd éltemtől válni,
Most nyugszom, itt mindent meg akarok látni.

Ki is mentem más nap a' Duna partjára,
Szememet vettetem Pestre, hol Budára,
Nem tudtam, mit nézzek, elől 's utóljára,
Azért mostan adom mindennek tudtára:

A' természet tette itt remek munkáját,
Mert ha ki tekinti Buda Vára táját,
Nem fog itt mást látni, tsak szépség tsodáját,
És a' teremtésnek egy nemes formáját.

Menedékes hegyen van a' Vár építve,
Erős kőfalakkal, 's bástyákkal kerítve,
Nap fényen ragyogó tornyokkal szépítve,
Útszái kövekkel vannak bé terítve.

Ezeket nagy roppant házak ékesítik;
 Sok költséggel épült Templomi szépítik,
 Piartzán fel szökő kútak dízsesítik,
 Gyönyörű lakosi nagyon nemesítik.

De főképpen Mátyás Király Palotája
 Kevélyen áll benne, ritka is pompája,
 Bár mennyi idegen szem tekint rája,
 Királynak való ez, mást nem mondhat szája.

Országunk Oszlopi itten lakást vettek,
 Kik Fejedelmünktől ide idéztettek,
 Hogy Hazánk Kormányi légyenek küldettek,
 Szegények 's gazdagok Bírójává lettek.

Hogy folytathassanak mindent tsendesféggel,
 Kormányozhasanak kívánt békesféggel,
 Az all-pereseket Haza Törvényjével,
 Meg nyugosztalhasfák igazság tétével.

Ki Hadi Fő Vezér az egész Hazában,
 Ide helyheztetett, és ál hatalmában,
 Hogy a' lármázókat tartsa zabolában,
 Légyen a' tsendesfég ő rendes folytában.

Így Apolló lakást vett Buda Várában,
 Már is benne lakik ki vont Sátorában,
 Borúlt a' Békesfég Igazság nyakában,
 Részesek mind ketten egymásnak tsókjában.

E' Vár alatt még más három Város fekszik,
 Egy mért föld a' hofzfzok, melly-is jól ki tetszik,
 Ó Buda, Víz-Város, Tabánnak nevezik,
 Ezeket tsodálva jövevények nézik.

Néhány meleg Fördők benne találatnak,
 Minden forsból valók ezekben mulatnak,
 Doktorok, Borbélyok ezek körül laknak,
 Azért is betegek itt fel gyógyúlhatnak.

Fedetlen tornyával még egy Török Metsett
 A' Vízi-Városban hogy áll, azért esett:
 Hogy ez arról tégyen jelt, 's emlékezetet,
 Hogy *Kara Mustapha* itt meg-verettetett.

A' Városokon túl fekvő szép megye,
Amphitheátrumot mutat völgye, 's hegye,
 Akár merre ember szemét vesse, 's tegye,
 Mást nem lát, tsak mellyből szív örömét vegye.

Hegyei bé vannak szőlőkkel terítve,
 Alattok bor házak forba fel-építve,
 Egygyik a' másiknál tzifrában szépítve,
 Prés, sajtók; és kádak szürethez készítve.

Pomona kosárba álmát tseresnyét ráz,
 Flora Nympháival virágok közt tzikáz.
 Ritkán Diánnának nyila szarvast hibáz,
 Madarkákat lépen fog itt fok madarász.

Édes mustal tölti *Bachus* itt hordóját,
Nyujtja a' vevőknek bora' kóstolóját,
Veres borral töltött üveges korsóját,
Gyakran Orpheus-is meg fujja gordóját.

A' völgyek árnyéka hideg kút forrásfal
Bővelkedik, gyémánt színű víz folyásfal,
A' kövi halatskák itt fitzkándozásfal
Játszanak, Pifztrángok, mint nyíl, olly úzásfal.

A' Városok között mintegy méltósággal,
Szőke Duna vize foly tsendes habzásfal.
Ágokra nints ostrom, van itt egy folyásfal,
Füleket nem fértő szép lásfú zúgásfal.

Számos terhelt hajók drága portékával,
Meg annyi meg töltve sóval, gabonával,
Bé főzött hússokkal, füstölt szalonnával
Evezdnek le rajta Hazánk fok javával.

Fekete Tengerig egészen le mennek,
Itt adnak el mindent a' fok idegennek,
Ott tserélt portékát ezekre terhelnek,
Lovaktól húzatván nyereséggel jönnek.

Ő ezen Tengerbe foly-bé hét folyásfal,
Magas közfiklákra tájékos habzásfal,
Valamint a' Nilus dől hét ágazásfal,
Égyiptom Tengerbe kövekről zúgásfal.

Ollykor Királyunknak szép Hadi hajói,
 Kiknek arbotz-fáján lobognak zászlói,
 Széltől lebegtetnek ki vont Vitorlái,
 Könnyen úsznak, hátán morganak ágyúi.

Valamint kotlós tyuk tsirkéit vezeti,
 Úgy tsajkák nagy száma ezeket követi,
 Ha a' hadi hajó vas-matskáját veti,
 Kerületjét ennek fokfága bó lepi.

Duna! óh te drága Neptunus magzatja!
 Szépséged Europa minden vizet hatja,
 Örvényidben magát hány Viza nyugtatja?
 Arany fővényednek drága minden latja.

Nem elég hogy Budát te úgy ékesíted,
 Még Pest Városlát-is hozzá egygyesíted,
 Ezt hajókból kötött híddal tellyesíted,
 Nyelv ki nem mondhatja: őket mind szépsíted.

Ez öfzve kaptsolást ha fontosan nézem,
Jónathás és Dávid barátságát képzem,
Cástor, és Polluxnak szerelmeket érzem,
 Még is ditséretit eléggé nem végzem.

Ez hídon fok ezren napnak le - mentével
 Sétálnak, és telnek örömök kedvével.
 Sok *Pyramus* játszik rajta *Thysbéjével*,
 Enyhülnek fagyossal, 's mandola tejével.

Mesterféges tüze gyakran Vulkánusnak
 És rajta, de többet ég tüze Vénusnak.
 Itt fok ártatlan szív tétetik tzinkosnak,
 Jól hívják e' hídat hát Labyrinthusnak.

Jubál (a) találmányát itt fokszor láttatja,
 Sok ezer fül lantját, sípjait hallgatja,
 Magát fok Gavalér tzifrán fitogtatja;
 De foknak erszénnye e' szelet jajgatja.

Pest Budánál fokkal még mostan ékesebb,
 Több méltóság lakja, azért-is nemesebb,
 Mulatság tár háza, mellyért is kedvesebb,
 Épületjeiben gazdagabb, 's fényesebb.

Bölts *Minerva* benne vette a' lakását,
 A' Tudományoknak meg nyitá forrását,
 Tanulók fejére árasztja folyását
 Benne helyheztetvén *Univerfitását*.

Minden esztendőbe *Bellona* tábora
 Szép térfégén fekszik, sorban áll fátora,
 Nem kéméltetik itt ágyúja sem pora,
 Fegyver ropogása mint villám szapora.

(2) Jubál az a' ki a' muzsikát első ki találta.

Illy ékesfégeket Pest, és Buda körül
 Lehet látni, kiben lélek és szív örül,
 Ha olykor bánatba mind kettő bé-merül,
 Ezekre tekintvén vidámsága kerül.

ÖTÖDIK RÉSZ.

*Sajnálja a' Nótárius Budai útját, mivel azt gondolta,
 hogy Budán olyan régi Magyarokat fog találni
 mint valaha lakták, olyas Dámákat is; de remény-
 ségében meg tsalattatván, le-írja a' régi Magyar öltö-
 zeteket.*

Mind így vannak ezek, szemeimmel láttam,
 Pest', Budát mind belől mind kívül vizsgáltam:
 De hogy ide jöttem, azt már most sajnáltam,
 Mert a' mit kerestem, itt fel nem találtam.

Véltem, fogom látni Nemzetemnek fénnjét;
 Magyar öltözetnek ki választott kénnyét,
 Bíbornak, Bársonnak, fkárlátnak a' színnyét,
 Sibiariából jött nyúlsztját, és gerínnyét.

Véltem: mente, dolmány takarja testeket,
 Skófiumból főtt öv keríti ezeket,
 Borítja hogy hoszszú nadrág szemérmeket,
 Díszesíti nyusztos kalpag a' fejeket.

Karmazsin, gordovány tzizsma lesz lábokon,
 Tigris, vagy Pardutz bőr fog fügni hátokon,
 Keretsen kótsog toll lebeg kalpagokon,
 Bogláros pantallér tsörög a' nyakokon.

Gondoltam üstökök érik a' vállokat,
 Kard tarsollal fogja verni a' lábokat,
 Buzogány, vagy Tsákány tölti meg markokat,
 Ollykor hogy pántzer ing fedí bé tagokat.

Véltem, hogy ha ülnek paripa lovakon,
 Igmándi, Füredi nyereg lesz hátokon,
 Fetske farku tzafrang fog fügni farakon:
 Szirinyos, fallangos szerfzám lesz azokon.

Vagy hogy ezek lesznek Skófiummal varva,
 Ezüst avagy arany boglárral takarva,
 Vagy lesznek tengeri tsigák reá rakva,
 Sárga, veres, és zöld szíronnyal zavarva.

Így jártak valaha nagy hírű Eleink,
 Az egész világot rettentő Őseink,
 Így jártak Királyink, Gróffjaink, Hertzegink,
 Mi zászlós Uraink, mi minden Nemesink.

Hajdan ha a' Dáma a' hitnek lántzával,
 Öszve köttettetett élt maga párjával,
 Illeték *menyetske* szép titulusfával,
 Hívták Nagy Aszszonynak elztendők múltával.

Ez hajadon fővel, akár merre jára,
 Soha ki nem mene Templomba, útszára,
 Ez által adta ő mindenek tudtára,
 Hogy vendég vólt gyűjtve már lakadalmára.

Kötöttek hajából kontyat a' fejére,
 Ki varrott főkötőt tettek tetejére,
 Arany lántzot, gyöngyöt a' kerületére,
 Gyémántos reszketőt, mennyi tsak rá fére.

Vagy hofzszú fátyollal kötötték bé fejét;
 De fok köves tökkel rakták meg tetejét,
 Hofszan függött ez le, és alól tsipkéjét,
 Sarka emelgette szoknyája retzójét.

Alabastrom színű nyakát a' Kalaris
 Kerítette: Gyöngy vólt, de *Orientális*,
 E' mellé vólt kötve még szép arany lántz is.
 Zomántztzal futtatott filegrám munka - is.

Arany, avagy ezüst fonalú Bíborral
 Takartatott karja; de e' vólt fodorral
 Szépen ékesítve, rántzba vett bodorral,
 Ekes vólt, és ezt szem nem nézte komorral.

Módosan vólt kötve karjok pántlikával,
 Ujjokon vólt gyűrű arany karikával,
 A' fülbe valójok hasonló munkával
 Vala el készítve briliánt rózsával.

Kartsu derekokon vala vál fel öltve,
 Melly vólt a' Szabótól halhéjjal meg töltve,
 Közepe kevesé vólt test felé dőlve,
 Úgy tetszett, hogy ez van derekára öntve.

Fűzték minden színű felyem pántlikával,
 Erre megént gyöngyött két finor forával,
 Ékesíték aztat olasz bokrétával,
 Vagy balra fel tűzött szép *medaliával*.

Szoknyájok Mailandba szövött kamukából
 Vala; vagy aranyos, ezüstös Prókátból,
 Vagy bársonyból, mellyet hoztak Genuából,
 Félig prémzett vala mind elől, mind hátról.

Mindenféle kötényt ezekre kötöttek,
 Gyöngyből, vagy gránátból, Pártövet övedztek,
 Régenten lábokon tsizsmákat viseltek.
 Nintsen *Seculuma*, hogy tzipőt ötöttek.

A' kiss Afzszonyok is mind így öltöztettek,
 Tsak egyedül azzal meg külömböztettek;
 Hogy ezeknek fejek nem főkötöztettek,
 Sem hofzszú fátyollal bé nem fedeztettek.

Illy öltözeteket Budán nem láthattam,
És még magyar szót is csak ritkán halhattam.
Hogy lehet ez? éppen azt meg nem foghattam,
Ezen dolgon méltán én álmélkodhattam.

Igen szépen kértem én a' Cancellistát,
Hogy mutasson nekem Magyar Urat 's Dámát,
Vezessen helyekre, hol ezeknek számát
Láthassam Hazámnak fényes ragyogványát.

HATODIK RÉSZ.

A' Nótárius kérvén a' Cancellistát, hogy vezesse oly helyekre, a' hol Magyar Urakat, 's Dámákat láthatna, el vezette őket az Ország Házához, Komédiába, a' Barátok Templomába ; elő beszéli mit látott.

El vezetett engem az Ország Házához,
Éppen midőn üle Fő rend a' Táblához,
Ifjúság álla ezeknek hátához,
Hozzá fogtak mindjárt az Ország dolgához.

Mondá: lásd most Földilez mind magyar Mágnás
Amaz Cardinális, és egyfzersmind Primás,
Ez Ország Birája; Personális, e' más,
Kiknek kultsok vagyon, mindenik Kamarás.

Tekintsed ama négy Ítéző Bírókat;
Többieket pedig mint tanács adókat.
Im! azért mutatom, hogy láss Magyarokat,
Mivel Budán látni ohajtád azokat.

Nézd amott ösze ült *Prokurátorokat*,
De tudjad, hogy te látsz anni farkasokat,
Rofszabbat, mint Embert, evő Tzigányokat,
Incattust esznek ők, esznek *Actórokat*.

Vendég hajjal köztök, fok fedezi fejét;
 Mert o *kehi onos* bántja a' velejét,
 Ezzel takarja bé kiki maga fülét,
 Hogy palástolhassa, *Middsnak* a' nevét. (a)

Nézd e' körül álló szép Iffiúfágot,
 Mind annyi Hazánkban fel nevelt virágot,
 Idővel közülök fokban az Országot
 Fogják kormányozni, érnek méltóságot.

Az Ország Házánál olly jól helyheztetett,
 Hogy a' Táblán végig két szemem nézhetett,
 De alig vehettem itten lélekzetet,
 Olly nagyon fájt szívem bánatban reszketett:

Mivel kevés Mágánás vólt Magyar ruhában,
 Az is már öreg vólt, ki vólt illy gunyában,
 Leg többen valának mind németh nadrágban,
 Nem magok hajokkal, hanem parokában.

Az Iffiúfágon végig tekintettem;
 Francziák, Anglusok ezek én azt véltem;
 Mind idegen nyelven szóltak jól ítéltem,
 Tarkák, tám bolondok, illy gondal is éltem.

(a) A' Poéták *Middst* Királynak írják, a' kinek igen
 hoszfú számar fülei vóltak, és másképpen is tanú-
 latlan, és ostoba vala,

Estve bé vezetett a' Komédiába;
 Itten Urak; Dámák vóltak olly ruhába,
 Mint a' kik játszottak, 's tántzoltak *Scéndba*:
 Gondoltam Testvérek, lévén egy gunyába.

Más nap Barátoknak mentünk Templomába,
 Úgy tetszett, hogy most is a' Komédiába
 Vagyok; mert itten is vóltak olly ruhába,
 Mint a' Komédián, tollasba, tarkába.

Mint ott nevetkeztek, itt szint' úgy nevettek,
Complementirozást egymás között tettek,
 Nem oltárra; hanem hátra tekingettek,
 Dámák Gavalérok egymásra intettek.

Gavalért pajzányon szolga öltöztette,
 Dáma magát fejr, 's pirosra festette,
 Sok közzülök eztet böltsen tselekedte:
Mumidt (a) mutatott vólna máskép teste.

Mondá:

(a) Egyiptomban hajdan temető helyeken Tornyo^{kat}
 építtettek; a' hová a' testeket temették, , mellyeket
 úgy tudták balzsamérozni, hogy mostan is találat-
 nak illyetén testek; csak hogy a' régiség miatt igen
 feketék: ezeket hívják *Mumiának*.

Mondá: Földim! többet én nem mutathatok;
Mind télben mind nyárban ez a' ruházatok:
Így vannak bé festve minden ábrázatok,
Légyenek öregek, bár Iffiak azok.

Fel tettem, hogy rajtok én tsúffágot tenni
Fogok: ha egygyenként fogok velek lenni,
A' hídra sétálni ha talállok menni;
De Urait elsőbb fogom elő venni.

HETEDIK RÉSZ.

Ebben hofszasan elő-beszéli a' Nótárius, miképpen tsúfoltá magok viseletekért minden Rendből lévő Magyarokat.

Módom egyszer lévén a' hídon meg áltam,
Egy deli Iffiút jönni felém láttam,
Talpától tetéig ötöt hogy vizsgáltam,
Maskara köntösét felette tsodáltam.

Fordított kapájú sarú vólt a' lábán,
Hátról tsat rá varva mind kettőnek szárán.
Mint két új, olly széles Sarkantyú bokáján,
Elől vólt hasadék gombokkal plundráján.

Kurta vala az ő alsó hatzukája,
Rövid rojt vólt körül fel varva reája,
Melyén ki vólt vonyva ingének tarája,
Egy kis tsat vólt ezen, Ánglusnak munkája.

Felső ruhájának egy araszszal allyja
Hofszabb vólt, és rántzos; nem vólt az aszszallya,
Tarka vólt, mint tarka a' Héjuszna mállja,
Szűk vólt, szorítását láttam, alig állja.

Verd Dragon szín posztó (a) Marfzelbe szövetett
 Sok veres pontokkal vala pettyegetett,
 Két forral atzél gomb vólt rá helyheztetett,
 Párisba ez *Fraknak* meg kerefszteltetett.

Mint malom kő, olly nagy kalap vólt a' fején,
 Tarka barka tolból bokréta tetején,
 Karimája vólt majd hátának közepén,
 De szélbe, nem tudom, hogy állott meg helyén.

Tsigásan a' haja vólt fel fodorítva,
 Egy font hajpor vala tzofjába szorítva,
 Melly is pántlikával vala bé borítva,
 Úgy tetfzett *Salám* van hátára hagyítva.

Meg esküdtem vólna, hogy vagyon golyvája,
 Ha ez nem: lesz még is valami hibája,
 Gondoltam: torkának tám van *Angindja*,
 Vagy keléssel tele van nyaka tsigája.

Mert hogy tekintettem ennek a' nyakára,
 Egy asztal kezkenőt borított ő arra,
 Háromszor keríté ennek a' hátára
 A' nyakra valóját, mint egy garmadára.

(a) *Verd Dragon* igen fetét-zöld posztó, hogy pedig
 a' Kalmároknál jobb kelete légyen, azért hívattatik
 illy módosfap.

Melly szélesen szokott *Zsidó Rabinerek*
 Galléra állani, szint úgy állott ennek,
 Négy újnyira felül Gallérja ingének
 Szép vólt ez: mind örve a' Juhász ebének.

Ollyan, mint szakáts kés, függött az oldalán,
 Egy horgon akasztva felül bugyogóján,
 Ez fegyvernek neve betsülettel mondván —
Kutó és próbálni lehetne ezt békán.

Hozzám érvén ötet szépen köszöntöttem,
 És meg hajtott fővel ötet üdvözlöttem,
 Tsodáltam: hogy az ő feleletét vettem,
 Mert vizsont magyarul tőle tiszteltettem.

Mondám néki: Uram! szabad-é szólni,
 Talám nem hibázom, ha fogom mondani:
 Hogy az Úr kötélén fel 's alá ugrálni
Thedtrumon szokott drótokon járkálni.

Mert tudom: a' két tsat tsak azért van lábán,
 Hogy két szíj ezekről nyúlják lába szarán,
 Lábait kötélhez tsatolják szaporán,
 Szent Istvány tornyán is tántzolhat azután.

Kalapja széle is, tudom, hogy segíti;
 A' levegő égbe nagyon emelíti.
 Köntösfe ugrásban meg nem melegíti;
 Mert elég hasgatott sőt inkább hűsíti.

Ha el találja is az Úr törni lábát:

Az tudom, hogy soha ki nem törí nyakát,
Mivel olly vastagon a' nyakra valóját
Kötötte, mint kötik gyermekek' pólyáját.

Mondá: te gaz ember! tudod kivel beszélsz,
 Született Magyar Gróff vagyok, tőlem nem félsz?
Akarod; mutaslam, hogy tsak estvélig élsz?
Avagy ollyan érjen, mellyet érni nem vélsz.

Tudjad; te Goromba! köntös a' Barátot
 Nem teszi Barátnak, 's ki illyet nem látott,
Olly ostoba mint te: nem esmér világot,
Nagy városba nem járt; hanem fővényt hágott.

Módi ez, és minden Gavalér most így jár.
 Tekintsd őket itten, tekintsed Bétsben bár,
Te ehhez nem értesz; mért vagy ökör, szamár!
 Érted-é? el mehetsz. Vigyen el a' Tatár!

Mondám: azt Gróf Uram Nagylágod! jól mondja,
 Nem tsinál Barátat köntös, mellyt ő hordja,
De ha nem mind Ánglus, kin van Ánglus rongyja,
Ki tehát ez? úgy-é, tsak világ bolondja?

Az egész világon aztat minden Nemzet
 Meg vallya, hogy leg szebb a' Magyar öltözet:
Ki Magyar 's nem hordja, más módon nem lehet:
Hanem, hogy illy Magyar nadragulyát vehet.

Módi? 's tsak azért jár így minden Gavalér,
 Olly szeles, mint Nagyság, kibe nints magyar vér?
 Kiben korsosodva meg vagyon minden ér,
 Ez mind módos bolond; más név rája nem fér.

Gróff Uram? hogy ökör ökröt a' szarváról
 Lehet meg esmérni, madarat tolláról,
 Ez Török ez Lengyel látom gúnyájáról,
 Hogy ez Magyar légyen, tudom ruhájáról.

Nagyfágod hogy Magyar, kétfélem szavában
 Nintsen: de nem tudom, mért jár illy ruhában:
 Ha azt le nem veti, és jár illy tarkában,
 Bétsbe bé záratik bolondok házában.

Hazánkban nemzete vólt mindég tündöklő,
 Híre neve fénylett, mint fénylik gyémánt kő:
 Légyen Nagyfágod is Eleit követő,
 Azt ha nem tselekszi, üsse meg a' mennykő.

Ezt mondván el mentem, őt' a' bitófánál
 Hagytam, és sétáltam a' Duna folytánál.
 Meg-állottam ennek éppen a' malmánál,
 Tzövekekhez kötött fok erős lántzánál.

Érkezett ide is hamu színű *Frakba*
 Egy rendes lffú nagy fejer kalapba.
 Páltza vólt kezében; de *Spádé* vólt abba:
 Felül vad ketske szarv foglalva aranyba.

Láttam, hogy négy óra vala négy Zsebjében,
 Kékes papirosba foglalt könyv keblében,
Papir masé pixist tartott a' kezében,
 Ollykor egy *kapriólt* vetett ő léptében.

Szóltam hozzá: talám kegyelmed itt Molnár,
 Mivel olyan színbe, 's fehér kalapban jár,
 De illy tzifra köntöst bé lisztezni nagy kár,
 Öltson vázony kitlit, úgy is most vagyon nyár.

Fel indúlt szavamon, 's kezdett ebattázni,
 Dúlt, fúlt, 's morgott, mondá: hogy meg fog pál-
 Vice Ispány Fia, hogy merem gyalázzni, (tzázni,
 Úrfiból Molnárrá tenni, 's le alázni?

Tudjad tök fejednek nintsen ítélete,
 A' Pápának Bétsbe ez vólt viselete,
 Gavalérok között azólta kelete
 Van ennek, 's *ala Pap* az ő nevezete.

Mondám az Úrfinak: fogja bé a' száját,
 Vesfe el pokolba e' bolond ruháját,
 És ne mérészelje emelni páltzáját;
 Mert Lengyel Nemesnek teszem a' posfáját,

Jó Úrfi! a' Pápa *Infulát* is visel:
 Az Úrfi fejére mért hát azt nem tesz fel?
 A' fején a' fehér kalap tsak olyan jel:
 Hogy az Úrfit ma, vagy holnap kötözni kell.

Hogy látta, hogy kardom' markolatját kaptam,
 Meg némúlt, és én is, néki békét hagytam.
 A' Dunának partján tovább el ballagtam,
 Ez Úrfit nevettem 's magamban katzagtam.

A' Tsászfár fördőnek valék eránnyában,
 Látom, egy Férjfiú jön tsúfos gúnyában,
 Mint pantallér függött nagy korbáts nyakában,
 Ollyat, mint a' fonkoly, tartott a' markában.

Zöld felső ruhája vala varva kurtán,
 Szűken lévén szabva állott rajta nyalkán,
 Sem Németh, sem Lengyel ruha láttam nyilván,
 Mi teremtés légyen? nem tudtam igazán.

Hozzám el érkezvén azt mondá: hogy *bon szúr*,
 Én ezt nem értettem, véltem, mondja: meg szúr,
 Magyarúl feleltem: hogy ha meg szúr az Úr,
 Majd úgy fel tásztom, hogy orra földet túr.

Ne haragudj Földi! roszszat nem szóllottam,
 Frantziául néked jó napot mondtam.
 Magyar szavát hallván azon álmélkodtam,
 Ez is mind a' többi, olly bolond, gondoltam.

Mondám; botsásfon meg ő is, ha vétettem,
 Szánt szándékkal semmit ellene nem tettem,
 Frantzia szavait hogy balúl értettem,
 E' nyelvet nem tudván azzal nem véthettem.

Kértem, hogy mondja meg nékem Úri nevét,
 Honnan való légyen születése helyét,
 És hol tanulta meg Frantziáknak nyelvét?
 Melly Nemzetnek hordja ő az öltözetét?

Kértem az mi légyen? a' mit tart kezében,
 Süvegé? vagy vagyon korona fejében?
 Hertzegé? vagy légyen Pósta legénységben?
 Mivel van nagy Korbáts test kerületjében.

Felelt: Kevés varjút láttál Földi! karón,
 Nem neveltek Téged zsemlén; tsak vakarón,
 Pakrótzon hevertél; nem bársony takarón;
 Azért kérdéseid hangzanak illy aprón.

Az én nevem Törő: vagyok unokája
 Híres Törő Pálnak, kinek vólt Hazája
 Túr városfa', egész nagy Kunlágnak tája,
 Tudja, hogy ő ki vólt, 's ki Familiája?

A' melly két Frantzia szavakat szóllottam,
 Többet én nem tudok, többet nem mondhattam,
 Így köszönni módi; hallottam, és láttam,
 Néked is módisan jó napot kívántam.

A' mi kezembe van: neve tsokoládé,
 Ha gyomrom meg gyengül ebből efzem: láddé!
 Ollykor fröstökömöm a' téjfeles kávé,
 A' nagy melegekben enyhít lemonádé.

Kurtának nevezik az én köntösömet,
 Kaskétnek pediglen hívják süvegemet,
 Tsak azért keríti e' korbáts testemet,
 Hogy azzal pattogván lásfák jó kedvemet.

Bravo! Törő Uram! Kegyelmed szolgálja;
 Ama nagy Töröknek hát kend unokája?
 Most látom: Úrfi kend; mert vagyon kurtája,
 Kaskétja, korbáttsa, és tsokoládája.

Meg kell azt vallani: nagy kend Nemzetlége,
 És nagyon ki terjedt annak ditsőlége,
 Nemzetének tetszik kenden fényeslége,
 Főkép Törő Pálról jött rá díszeslége,

Mert ő hóhér által kerékkal töretett,
 E' *Diploma* után négy felé metszetett,
 Túrnak négy szegletén kerékre tettetett,
 Egri György mestertől arra szegeztetett.

Hogy kend is így járjon aztat nem kívánom;
 De ha homlokára fütik, azt nem bánom,
 E' szót: *Bolond!* Éppen semmit sem sajnálom,
 Ha kendet illoknál hajót húzni látom.

Kurta helyett bundát jobb vólna viselne,
 Nem kaskétet; tsákót fejére fel tenne,
 Korbáttsal szántani hat ökrökkel menne,
 Tsokoládé helyet zöld fás hagymát enne.

Hogy üres gyommmorral ne menne mezőre,
 Lemonádé helyett jobb volna a' löre.
 Meg érem még aztat, jut kend olly időre:
 Pálinka, nem kávé lesz fröstökömére.

Hallván Törő tőlem szép *Elogiumdt*,
 Familiájának *Panegyricumdt* :
 Irúlt pirúlt többé nem hallattam szavát,
 El futott, szaladott, hordta a' sátorfát.

NYOLTZADIK RÉSZ.

*Tovább is elő beszéli hofszasan, miként még másokat is
tsúfolt, kiváltképpen egy Magyar Lovas Kapitánnyal
esett dolgát.*

Magam is el mentem én innénd azután,
Egy rendes Iffiu jött szemközt az úttán,
Arany készülettel vólt rajta a' dolmán,
Szintén olyan nadrág, topánka a' lábán,

Arannyal kotzkázott öv vólt erre kötve,
Kávé színű *Kaput* dolmányára öltve,
Függött az oldalán kard zomántzal öntve,
Meg állott mellettem Magyarúl köszöntve.

Idegennek lenni engemet meg esmért,
Honnan való legyek, mondjam meg azon kért,
Hogy kérdez engemet, tám azzal meg nem fért,
Mi járatban légyek? Budára jöttem mért?

Kivánsága szerént mindent meg mondtam,
Honnan jöttem, 's miért? annak okát adtam,
Mivel egy jó szívű embernek őt' láttam;
Végre ezen szókra véle én fakadtam:

Jó Uram! az Égen nem látni felleget,
Mért vett hát magára az Úr köpönyeget?
Már fokaktól talám meg is ítéltetett;
Hogy tiszta időben hord illy viseletet.

Felelt: Ezt nem hívják Uram! köpönyegnek,
Hanem kaput, vagy *Smisz* igaz neve ennek,
Komód: haszna is nagy van ez öltözetnek.
Módi is és azért tetszik is mindennek.

E' könnyű, és benne fokat el rejthetek,
Sok zseb vagy on rajta, mindent el tehetek,
Nem szorítja testem, és könnyen mehetek;
Oltsó; ha el nyövem, hamar mást vehetek.

Mondám: Uram! Németh ha venne magára
Magyar dolmánt, övet felül a' plundrára,
Húzna fárga tsizsmát azután lábára,
Kérem: nézhetne-e nagyobb maskarára?

Többen közzülök is magok így hordhatnák,
Ez *komód*, ez módi: ők is azt mondhatnák,
A' világan nints szebb öltözet: tarthatnák,
Ez utólsó, 's hasznos: arról álíthatnák.

Úgyé? még sem venné az Úr azt magára,
Mért? azért: mert lenne tsak világ tsúfjára,
Gondolja; hogy így is nintsen az Úr arra?
Arra van: úgy tetszik, nézek *Chymerára*,

Mint Magyar Gavalér, kérem, ne tsúfíttsa
 Nemzetét, köntösét így ne kortsosíttsa,
 Inkább a' kaputját pokolba hagyíttsa,
 Vagy azzal valamelly *Slaifert* gazdagíttsa.

Mosolygott, 's fogadta azt parolájára,
 Hogy soha kaputot nem ölt fel magára,
 Magát ki nem tészí világ piattzára,
 Fő hajtása után el ment szállására,

Ez alig mene el, ihon jött egy rendes
 Hadi Tiszt, a' ki is vala tekintetes
 Termete, mint nádyszál szép vólt, és egyenes,
 Abrázatja tetfzö, szava kellemetes.

Magas veres kalpag vala ennek fején,
 Szép bokor kótság toll nyusztja kerületén,
 Vitéz kötésének rojtja feküdt melyén,
 Bétsi munka vólt ez, ki tetfzett krepénnyén.

Viselt publikán zöld posztóból ő dolmánt,
 Kit arany sujtással *Lakatos* (a) tzifrán hánt,
 Tett szín nadrágján is kimélletlenül bánt,
 Illik ha katona mutat kevés paizánt.

(a) *Lakatos* igen híres, és jó Magyar Szabó mester
 ember; de taval meg hala; Bétsbe lakott éltébe.

Öt forral pikhelyek, 's gomb melyét takarta,
Skófiom gombházát lántzolás zavarta,
Sárga tsizsma lábán, eztet *Sartli* (a) varta,
Úgy szép a' katona, mint Stiglitz ha tarka.

Tarka őv övedzte, tsörgött kard oldalán.
Josephus Secundus varva vólt tarsolán,
Arany *For depeje* függött markolatján,
Egész Márst mutatott vala e' Kapitán.

De — halálas vétek! kaput vólt a' hátán;
Majd el nem ájúltam, eztet én meg látván,
Véltem előbb járok gyalog tenger habján:
Mint sem Hufzárt lásfak öltözve illy tsúnyán.

Forrott bennem a' vér, mérgemben reszkedtem,
Szólljak-é hozzája? magammal küszködtem,
Hadi Tifzttel magam ha perbe erefztem:
Majd karddal *allegdi*; tám éltem is vesztem.

Reménységem felett még is szerentsémre
Meg szóllít: rá esmért tsekély személyemre,
Jó Barátom! mondá, veszed-é eszedre;
Hogy tanulni egygyütt mentünk Eperjesre.

(a) *Sartli* Nagy - Szombath városába lakozó igen jó
Tsizsmadia méster ember.

Mihént ezt mondotta: magam el nevettem ;
 Mert fok pajkosfágot vele el követtem ;
 De most mint Kapitányt, őtet úgy tiszteltem,
 És hogy itt láthattam, nagyon örvendeztem.

Kért, hogy kísérjem el őtet Quártéljára.
 És maradjok nála egy kis vatsorára,
 Meg köszönyén mentem parantsolatjára,
 Mindjárt fel is adtak mindent asztalára.

A' hadi életről szüntelen beszéllet,
 Hogy ez víg, ez nemes dítséreteket tett.
 Sokért azt nem adná, hogy katonává lett,
 Illy szép *Uniformist* hogy magára fel vett.

Mondám: a' hadi rend minden rendet hatja,
 A' többi Rendeket, hogy Rendek ez tartja,
 Király koronáját hogy fején hordhatja,
 Hadi rend tselekszi: azt kiki tudhatja.

Ha hadi rend nem lesz: Monárchák el múlnak,
 Trónusok, kövárak, templomok le húlnak,
 Vadfágnak tüzétől Országok meg gyúlnak,
 Látni fogjuk ezek egymás közt mint dúlnak.

Nemes rend, és ebbe fok Hertzeg, 's Grófbé lép,
 Víg, ha tagjaiban egészséges, és ép.
 És *Uniformisát* ha fel veszi olly szép:
Delphis templomába állhatna ilyen kép.

Tovább

Tovább is hallgaszon, kértem, beszédemre,
 Meg hallván; feleljen az én kérdésemre,
 Bánatom ki öntöm, melly áradt szívemre,
 És a' melly is vagyon nem kis gyötrelmemre.

Jó Kapitány Uram! ugyan mit ítélne
 Ollyas németh Tifztről, ki tsákot viselne?
 Vagy *Kamizóljára* magyar mentét venne?
 És illy öltözetbe mindenüvé menne?

Felelt: azt ítelné, hogy bódúlt fejében,
 Bolondfág maszlaga légyen velejében,
 Másképp illy viselet, hogy jutna eszében?
 Hogy felelt könyvezett szeme nevettében.

Az Úrról is, mondám, szintén ezt mondhatják:
 Kaputot dolmányon viselni ha látják:
 Mente *Kamizólra* úgy illik, tarthatják,
 Mint illik ha dolmánt kaputtal borítják,

Ha németh Tifzt kardot tarsollyal magára
 Kötne: egész világ menne tsudájára.
 Sok Huszár Tifzt köti így azt kaputjára:
 Itt is világ hát néz maga bolondjára.

Nádasdi, Károlyi ha fel támadnának,
 Így öltözve Huszár Tifztet ha látnának:
 Kérdem, akkor ezek hogy mit tsinálnának?
 Nem mást; hanem megint újra meg halnának.

Avagy a' kaputját le hasogattatnák,
 Lábtól egész nyakig őtet vasaltatnák,
 Regementjeiktől pokolba hajtatnák,
 És úgy mint bódúltat őt' *cassíroztatnák*.

Külső Monárkáknak az ő Hufzárjai,
 Magyar Hufzárinknak tsupán tsak majmai;
 Még is magyarabbak azoknak gúnyai,
 Mentéket viselnek, nintsen kaputjai.

Kapitány Uram! hát tsúfot nemzetéből
 Ne tégyen, maskarát szép öltözetéből.
 Ha talán kórfágnak nyelt bé métellyéből:
 Végyen *Laxativát*, hajtsa ki testéből.

Vesse le kaputját, kösse egy póznára,
 Tegye ki kölessel vetett táblájára:
 Meg látja, hogy léfzen ez nagyobb hasznára,
 Verebek nem fognak soha szálni arra.

Véltem, a' Kapitány rám fog neheztelni
 Ezen szókért, talán másra is fog kélni:
 Vitéz ember, tudtam, lehetett hát félni,
 Hogy dirib darabra ne találjon tépni.

Látom ki rántotta kardját hüvelyéből;
 De hogy nem haragszik, ki tetfzett szeméből.
 Mosolyog, nem mérges, ki láttam színéből,
 Tréfásan meg ijeszt, azt véltem, jeléből.

De ágyról kaputját hirtelen fel kapta,
Kardjával felőlről allyáig hasgatta.
Nem tett szabó ezen illy vágást, hogy szabta.
Mondá: soha rajtam nem léfzel ebatta!

Ezt látván a' székről fel ugrottam, keltem:
Nyakába borúltam, ötet meg öleltem,
Tsókoltam 's örömtől könyveket ejtettem,
Te Deum laudamust végre éneklettem.

A' miket mondtam, mind igaz rá tére,
Fogadta, hogy meddig lesz benne a' vére,
Magyar ruhán kívűl más nem jön testére,
'S általa több motsok nem szól nemzetére.

Több Tifzt Urakat is, mondá, fogja kérni:
Reményli is, hogy el fogja aztat érni:
Hogy ő kérésére reá fognak térni,
Németh szabó nekik köntöst nem fog mérni.

Újjonnan is kértem, hogy ha igaz híve
Hazájának, és ha vagyon magyar szíve;
Ne engedje; érje azt kortsosfág íve,
Meg rontsa, és légyen annak бүдös nyűve.

A' Bakter kiáltott tizenkét órára,
Késő vólt, borúltunk egymásnak nyakára,
Szeméből gördültek könyvek artzájára,
Hogy bútsúzott, én is majd fakadtam arra,

Szállásomra menvén már kiki nyugodott,
Morpheusnak édes álmában aludott,
 A' izomszéd ház padján egy Bagoly húhogott,
 Mind Borz olly tsúfosan némellykor szuszogott.

Azért is fokáig én el nem alhattam,
 Hol jobbra, hol balra magamat forgattam:
 De *Endimiótól* végre el nyomattam,
 A' falhoz fordúltam, és úgy fel virradtam.

KILENTZEDIK RÉSZ.

Ebben elő beszéli, hogy a' Tabánban a' Rátz Bírónak temetésén lévén, az mint ment véghez. Azon nap este *Pestre* a' Bálba által menvén; le írja a' Bál házát, abba miket látott, mint vatsorált, egy Maskarába öltözött öreg Úrral miként bánt, mind addig mi történt ottan, míglen a' szállására aludni ment.

Más nap ünnep lévén *Sesfio* nem vala:
 Hanem a' Rátz Bíró Tabánban meg hala,
 Fekete posztóval egész háza fala
 Bé vólt vonyva; mivel gazdag ember vala.

Hallván temetése, hogy pompásan lészén,
 Sok Pap, sok *Kalugyer* (a) álna immár kélzen;
 Maga a' *Vladika* (b) hogy majd *Slusbat* (c) téfzen,
 Sok nép már meg tölté udvarát egéfzen.

Ott vóltam; de annyi szakálos Rátz Papot.
 Egygyütt még nem láttam; tsak itt tizenhatot;
 Láttam egygyet köztök fél szemére vakot,
 Melly a' füstölőhöz leg először kapott.

Sok Temjént kanállal ez a' tűzre vetett,
 Mellytől is hirtelen, olly nagy láng gerjedett,
 Hogy hofzszú szakálán végig el terjedett,
 Vállaira fésült haja is perzsedett.

A' vak Pap kiáltott; mert a' láng égette;
 Perzselte artzáját, és fejét felette;
 De sok Kalugyerek állvan ő mellette,
 Kiről hogy lehetett, őt' úgy segítette.

Egygyik szentelt vizet öntött szakállára,
 Másik *Pluviálét* (d) borított hajára,
 Sokan nagy könyvekkel tsapkodtak vállára,
 El ólták a' lángot még is utólyára.

(a) *Kalugyerek* az Oláh, Rátz, és Orofz szerzetesek, Basilistak.

(b) *Vladika* Oláh, Rátz vagy is Orofz Püspököt téfzen.

(c) *Slusba* Isteni szolgálat, mellyet Oláh Rátz, és Orofz Papok téfzenek.

(d) *Pluviále*, nagy hofzszú széles palást, a' mellyet a' Papi rend tsak Isteni szolgálatkor véáz magára.

A' vak Papnak el múlt az *Authoritása*,
 Tekintetes vala szakállal állása,
 Nem vólt darab földön e' szakálnak másfa,
 E' vólt az ő díze, az ő *gravitása*.

Most a' temjén lángja ezt tsutává tette;
 De hamvát a' Rátzfág seprette, 's fel fzedte,
 Ennek kis *dósisát* kiki a' mint vette,
Amulétum (a) helyett nyakra függesztette,

Két vén Rátznével ő el ment szállására;
 Sok olajt fel kentek ezek az állára,
 Lángtól fel hójagzott sebes artzájára,
 Szakáll, 's bajuszszától maradt tarlójára.

Más Pap állott ennek leg ottan helyére;
 De ez már vígyázott a' füstölőjére,
 Ez is szakálos vólt, tartá aztat félre,
 Hogy ha láng lobban fel ne érjen melyére.

A' *Vladika* hozzá fogott a' *Slusbdhoz*,
 Papfág, *Kalugyerek* a' fok térd hajtáshoz,
 Számtalan *Hojzpodi pomiluj* mondáshoz,
 A' fok Atyafág pedig a' síráshoz.

(a) *Amulétum*, Reliquiák, vagy is szentfég, miut egy
 vánkoscában nyakvn viseltetik.

Mesterek, Deákok itten éneklettek,
 A' testnek gyakorta hajtásakat tettek,
 Mellyet is a' Papok szüntelen füstöltek,
 És fok szentelt vizet arra ki zsebeltek.

Láttam rokonyfágát, és a' gyermekeit,
 Vén Atyjok artzáját tsókolni, 's kezeit,
 Szóval meg köszönni jó téteményeit,
 Drága *Tátdt* mondván hullani könyveit.

E' *Ceremóniát* a' mint el végeztek;
 A' testet szent Mihály lovára fel tették, (a)
 A' temető helyre fáklyák közt ki vitték,
 Koporsóját sírnál itten bé szegeztek.

Síriját is a' Papok szüntelen füstölték,
 Körös körül szentelt vízzel azt öntözték,
 Testét a' sír-ásók sírba eresztették,
 Földet reá vágván azzal bé tetézték.

Az egész Rokonyfág meg tsókolván halmát,
 Mély fő meg hajtásfal kérték a' *Vladikát*,
 Hogy másnap lelkéért tartson *Lythurgidt* (b)
 El mentünk, meg látván ezen *Tragédiát*.

(a) *Szent Mihály lovának* mondatik azon fa-szer; mellyre
 a' koporsó tétetterik és vitetik.

(b) *Lithurgiának* mondattatott a' régi *Ekkházsiában* az, mel-
 lyet a' mostaniban *Misének* mondanak.

A' temető helyről többekkel mint mentem,
Egyszer jobb oldalom felé tekintettem:
Egy rendes iffiú, megy látom mellettem,
Hogy tsintalan lehet, azt észre vehettem.

Hozzám szólott, 's mondá, de szólván nevetett:
Uram ez a' vén Rátz, ki el temettetett,
Leg alább is öt száz köből bab az lehet,
A' mennyit ő míg élt olajjal meg evett.

Ha estve házánál fogják lakni torát,
Láttam, vittek oda fok ezer *Pruszkorát* (a)
Bozsenitzát (b) az az ketske bak sódorát,
Kalug;erség Papfág majd fogyasztja borát.

Jó *Sclavoniai* erős *Rakiában* (c)
Lész részek, mert fogják inni azt héjában;
De tsak tor ez, és nem léznek olly vigfágban,
A' mint még ma estve, léznek én a' Bálban.

Gyakorta hallottam én már e' szót: hogy *Bdl*,
De nem tudván mi az: a' dolog miből áll,
Véltem, hogy ott mindent ingyen kiki talál,
És hogy a' sült galamb ember szájába száll.

(a) *Pruszkora* téfzen apró pogátsákat, a' mellynek tetejét az Áldozóknak, és Lithurgiához szentelnek az Oláh, Rátz, és Orofz Papok.

(b) *Bozsenitzza* az Ürmények, 's Rátzok kedves ételek: Napon aszott fiatal ketske bakok lapotzkái.

(c) *Rakiának* hívják a' Rátzok az éget ő ort 's más Pálinkát.

Kérdem az iffiat: a' Bál hogy hol léfzen?
 Mond hét *Eleſtornál Pecten*, hol már kéfzen
 Minden vagyon, 's ki ki mit akar azt téfzen,
 Játfzik, tántzol, a' mit kíván ifzik éfzen.

És hogy ez kezdődik estve nyóltz órakor:
 De a' mikor tetfzik mehet kiki akkor,
 A' Nagy Urak jönnek majd tsak nem fél éjkor,
 Vatsorájok után hamarébb is olykor.

Fel tettem magamba, hogy én is el megyek
 A' *Bál* mivoltáról, hogy tanulást vegyek,
 És annak javában hogy én részes legyek,
 Úgy sem tudom, már ma egyebet mit tegyek.

Három fertályt ütött éppen tíz órára,
 Hogy Dunának értem *Pest* felől partjára,
 De itten nem tudtam mennyek melly útfára,
 A' hol találhasfak a' Bálnak házára.

Sípolva jött mellém egy peretz el adó,
 Ettől kérdem hol van, hét *Kurfürst* Fogadó?
 Mondá: ez útfán menny majd meg mondja *Echó*;
 Mert ott már a' Bálban zeng a' muzsika szó.

Úgy is lett; mert menvén a' fülembe hatott
 Trombita, dob, fípok, hegedű hallatott,
 Az útfza fáklyáktól világosított,
 Sok a' hintók előtt, szolgálktól tartatott.

A' mint kapujának alatta meg áltam,
 Itt azon iffiút véletlen találtam,
 Ki a' temetésből vélem jött, 's hogy láttam,
 Hozzá menvén néki jó estvét kívántam.

Kértem, vezessen fel engemet a' Bálba,
 A' hol az tartatik, azon Palotába,
 A' szokást nem tudom, hogy mennyek vaktába,
Peleskén nem láttam bált én sem Szathmárba.

Fel vezetett, látom, ez első ajtónál
 Hogy két *Granateros* fegyverben strázsán áll,
 Itten a' folyosón egy kis asztalkánál,
 Ült egy vastag Német rakás papirosnál.

Hozzá vitt, és mondá: itten kell fizetni
Biletért (a) két *Rénes* forintot le tenni,
 E' nélkül senkinek bé nem lehet menni,
 Alkunak nints helye, annak meg kell lenni.

Így hát négy forintot mi ketten le lettünk,
 Egy kis papiroskát ezért én, 's ő nyertünk.
 Nem ért az egy Krajtzárt, hogy annyit fizettünk
 Tsodáltam! Iffiú mondá: már mehetünk.

(a) *Billet* Frantzia szó, ez egy kis tzedula, melyet a'
 külső ajtónál azért a' pénzért kiki nyer, a' melyet
 a' helyért fizetni kell, a' bé menő ajtónál el veszik
 ezen tzedula jelt, hogy meg fizetett az: ki bé akar
 menni.

A' Palota előtt egy tornáztot érvén,
 Űlt itt is egy Német, ki *Biletünk'* kérvén,
 Oda adtuk néki, és tőle el térvén
 Bé mentünk; már többé senkitől nem félvén.

Bent lévén mint bálvány egybe meg állottam,
 Szemeim meredtek, a' szám fel tátottam,
 Hogy *Elysiumban* légyek, azt gondoltam;
 Paraditsomnak is e' helyt állítottam.

A' tántz Palotának szép vólt bólt hajtása,
 Mellyen festve vala *Trója* pusztulása,
Helenának az ő el ragadtatása,
 Parísnak öröme, *Genius'* szállása.

Pallérvott *Kristályból* tizenkét lámpások
 Benne sorba fügtek, nagy vólt ragyogások;
 A' viafz gyertyáktól esett villámlások,
 Szememet fértették a' fok sűgárvások.

Fala oldalain két sorral függöttek,
 Tűkörös lámpások, mellyekbe tétettek
 Két két viafz gyertyák, kiktől úgy fénylettek,
 Mint a' gyémánt fénylik, mellyt gyűrűbe tettek.

Ezek között olly jól helyheztetve függött
 Tizen két nagy tűkör olly fortéllyal tsűggött,
 Ellen ütésektől Palota kettődvött,
 E' izembe tűnésre szem nézni nem gyözött.

Vóltak szép zöld fenyők falra kötöztetve,
 Ágokon madarkák fészke helyheztetve,
 Portzellán fazékok virággal tétetve;
 Tavaszt mutatott ez, mint úgy vólt illetve.

All végén egy karba harmintz muzsikuskok
 Hallatták magokat, mint *Virtuosuskok*,
 Ezeknek olly kegyes vala a' *Tónuskok*,
 Hogy *Syren* 's *Nympháknak* tartotta őket fok,

E' szép muzsikátúl a' Palota zengett,
 Tántzosnak lábai allatt padlás rengett,
 A' *Taktust* jól tették; mert az egyre tsengett,
 Sok Magyar farkanyú itten pengett, bengett.

De hogy tekintettem én a' tántzosokra,
 Nézek ördögekre, vagy is Angyalokra,
 Nem tudtam, hogy vetém fzemem gúnyájokra,
 Irtóztató tsúfos úkor lárvájokra.

Egygyiknek görbe vólt órra, vagy vólt szája,
 Másiknak himlős vólt fok görtsöl artzája,
 Félig fejr, félig fekete pofája
 Vólt foknak, másoknak matska vólt formája,

Ki göböt magának a' hátára tsinált,
 Kinek mint egy tzipó a' melyje úgy kinn ált,
 Ki káponyát tett fel mutatott ez halált,
 Tetstett, hogy emberből itt ördöggé fok vált.

De vóltak ellenben fok szép öltözetek,
 Aranytól, 's ezüstől gazdagok, nehezek,
 A' Dámák' nyakai, fejek, és a' kezek
 Brillíántal tele: égtek mint tűz ezek.

A' tántzok többnyire álla keringésből,
 Forgó szél port mint hajt, olyan tekergésből,
 Gondoltam viradtig fok meg hal ezekből,
 Guta következik a' fej szédülésből.

Az én Iffiúm is közöttök fetrengett,
 Egy tsínos Lyánkával mint többi keringet,
 Izzadt vólt, mondotta, mindjárt vesz más inget.
 Úgy is tett, hogy éppen tsúf tántznak vége lett.

E' tántz után le ült a' székre melettem,
 Mindjárt inni akart; de azt nem engedtem,
 Nagyon meg hevült vólt, azért ítélfhettem,
 Ha íszik, Hektikát nyer, attól féltettem.

Kérdém: Uram! ugyan mi neve e' tántznak?
 Mert egyszer, keringős hogy lett ökröm, annak
 Szint ilyen tántza vólt, mint itten forganak,
 Az is tsak keringet, itten sem ugranak.

Felelt: Uram! hiják eztet *Voltzerisnek*,
Voltzen kallót téfszen, 's természete ennek;
 Szüntelen forgani, mint malom keréknek,
 Kalló tántz ez tehát, mellybe keringenek.

Hidje az Úr nékem, hogy léfzen az nagy kár,
 Hogy ha el nem megyen egy *Voltzerist* nem
 Ama Dáma olyan könnyű mint a' madár, (jár,
 Vigye el: mert látom, hogy tsak az Úrra vár.

Uram! bolond gombát még soha se ettem,
 Mint a' bódúlt marha, nem is kerengtettem;
 Ha tántzoltam, tehát igaz tántzot tettem,
 Mellyből a' fejembe szédülést nem vettem.

Inkább ehelném én, és inkább ihatnám,
 Hidje el azt az Úr, mint sem tántzolhatnám,
 Kitől kéne kérni, ha aztat tudhatnám,
 Azon lennék, hogy azt én meg szólíthatnám.

Erre az iffiú meg fogá kezemet,
 Egy oldal szobába vezete engemet,
 Kért, hogy vígan légyek, mutassam kedvemet,
 Mindjárt enyhíteti szomjóm' 's éhségemet.

Egygyet kiált: *Kelner*! hát mindjárt itt termett,
 Szép fejér köténnyel egy fiatal Német,
 Németül szól vele, nem tudott más nyelvet:
 Nékem monda: az Úr mostan mindjárt ehet.

Egy kis asztalkát ez gyorsan meg terített,
Ezüst villát, és kést, kanalat készített,
Mint a' hó olly fejér, zsemlét tányérra tett,
Mellyet szép *Damaska* (a) kezkönyövel fedett:

Somlai hort hozott egy jó Butellával,
Másba pedig vizet, 's pohárt hamarfággal,
Ezüst gyertyatartót szép viaz gyertyával,
Gondoltam: hogy ezem bezzeg ma pompával.

Hozott ezüst tsézfét, melly vala fedeles,
Apró árpa dara vólt ebbe a' leves.
Tzitronyos vólt, mivel valék igen ches,
Mind meg ettem, nékem vólt ez igen keves.

Leves után hozott egy ezüst tálatskán
Igen rendes étket ki tálalva tzifrán,
Ragú ist das; Kelner én hozzám így szólván,
Meg rágom, feleltem, Sógor, jó fogam van.

Vagdalt étel vólt ez, 's vala foghagymával,
Nem kellett ehez kés, ettem azt kalánnyal,
Meg lehető's vólt ez, 's vala szalanával,
Mint foghagymás kolbász, olly vala szagával.

(a) Igazán Magyarúl mondani a' *Damaskát*, *Kamukának* kellene, de mivel a' köz beszédbe a' mai világban inkább a' *Damaska* szó gyakoroltatik, én is azért a' *Kamuka* szó helyett *Damaskát* tettem verseimbe.

Tsak hamar bé jöve más ezüst tálával,
Ezen vólt fült kappan, fennyű madarkával,
Olajos, etzetes, fejes falátával,
Mondám: jobb vólna ez Sógor szalonnával.

A' kappanhoz ugyan Magyarosfan láttam,
Egészfszen meg ettem, tsak a' nyakát hagytam,
A' madarkát éven tsak újjaim nyaltam,
Azért mint kappanyon ezen úgy nem kaptam.

Jól lakván, a' boros Butellát fel vettem;
De a' bort pohárba koránt sem töltöttem,
Sőt a' számtól aztat addig el sem vettem,
Üres fenekére még nem tekintettem.

Ezt látván a' kelner, *ist gút?* aztat kérdé;
Mondám: bizony *ist gút*, de üres már láddé!
Azért lóúlj! újra töltsd meg ezt hallodé,
E' vized' magadnak tarthatod, tudodé?

Hozván más Butellát előmbe le tette,
Kontratántst iffú a' mint el végzette,
Hozzám jött, 's mellettem magát pihentette,
A' kelner, eszem-é *Austrigát?* kérdete.

Nem tudtam, hogy mit mond, és mi az *Austriga*;
Mondám, ma nints Péntek, nem kell nékem tsiga,
Iffú nevetve mondá: az *Austriga*,
Jó Uram, tengeri állat, és nem tsiga,

Ha úgy vagyon hozzá; hozott egy tányérral,
Tzitront is hozott ő, mert eszik *tzitronnal*,
 Rá nézván nem tudtam, mint bányak én azzal,
 Késsel nyúljak hozzá, avagy tsak marokkal.

Tányérról én egygyet hírtelen fel kaptam,
 Majd ki tört a' fogam, hogy belé haraptam,
 Fogam között fel nyílt, bent mi van hogy láttam,
 Hogy ez nyálas, nyúlós mint taknyot tsodáltam.

Dolgom' az iffiú felette katzagta;
 De hogy kell ezt enni, nékem meg mutatta,
Tzitronnak a' levét reája tsafarta,
 Nem előbb tsak mikor már habzott fel nyalta.

Maga nékem egygyet szépen el készített;
 Nyeljem le tsak frissen arra kényszerített,
 Mondá: hogy már láttam ő azzal hogy mint tett,
 Láttam is, mert akkor ő már tízet meg ett.

Id' adá, és aztat hírtelen le nyeltem,
 Tajtékos levét is mind fel hörpentettem,
 Alig vólt gyomromban, már is azt ítéltam,
 Hogy *Kólika* jön rám, melytől nagyon féltem.

Úgy tetfzet, nyeltem le nem mást, ha jég tsapot,
 Érzettem hűl gyomrom, rágásokat kapott,
 Gondoltam, nehezen érek én más napot;
 Tám szükség is lészén hívattatni Papot.

Izzadtam, zödültem, hol pedig fárgúltam,
 Nagy undorodástól majd hogy nem ájúltam;
 Bé fog fagyni gyomrom, azon is búsúltam,
 Nehezen pihegtem, és tsak alig fújtam.

Látván az iffiú nagy változásomat,
 Majd le szakította, úgy rázta órromat,
 Dörgölte tsömöröm' az egész hátomat,
 Verejtéktől törlé gyakran homlokomat.

Nagy nehezen még is én magamhoz tértem,
Somlai boromat adja ide kértem,
 A' *Butellát* itt is egészen ki mértem,
 Mellytől mindjárt régi egészségem' értem.

De meg is esküdtem a' nagy *Jehovára*,
 Hogy soha sem nézek én az *Austrigára*,
 Kívánom én aztat azoknak fogára,
 A' kik pöknek, nézvén a' nyers szalonnára.

Ezek így történvén a' tántz palotába,
 Ki mentünk; 's meg vontam magam egy szug-
 lyába,
 Látok egy vén Urat lenni *Maskarába*,
 Iffian öltözve, de nem vólt *Lárvába*.

Szemöldökét a' vén bé feketítettte,
 Ősz haját haj porral vastagon hintette,
 Ortzája rántzait pirosra festette,
Parfumtrozva vólt (a) mind ruhája, 's teste.

Rózsa színű selyem vala öltözete,
 Vont arany paszomány annak prémezete,
 Mint *Laufernek*, úgy vólt egész készülete,
 Egy iffiú Dámát fel, 's alá vezete.

Hajlongott mellette, Angyalának hitta,
 Mint egy hűsz esztendő, szívét ez úgy vitta,
 Ha ez a' *Kávélyát* keverte; úgy itta,
 Tsúffág vólt mit nem tett ezen *Susannita*.

Hogy melleitem el ment hihető meg esmért,
 Hogy idegen legyek, magyarul arra kért,
 Hogy tántzolni mennyek, de mindjárt méreg ért,
 Azért így szóllottam hozzá, hogy felém tért.

E' Dáma ez Úrnak, talám Unokája?
 Nem lehet: Hitvесе légyen, vagy mátkája,
 Mert nagy Atyát mutat már az Úr formája,
 Rántzai tetfszenek, bár festett artzája.

(a) *Parfumtrozott*, teszi, a' ki magát szagos kenetekkel,
 hasonló vizekkel bé keni feni, hogy jó szag érez-
 tesen testéről, 's ruhájáról.

Valamint a' tüztől puska por fel lobban,
 Vagy kit Mennykő meg üt hirtelen le toppan,
 Ez is fok szitkokkal én előmbe dobban,
 Szidott ő, szidtam én őtet annál jobban.

Végtére azt mondám: halja ked nagy Apó!
 Kedhez az iffiú Dáma már nem való,
 Hogy ha Kempis Tamást olvasa, léfszen jó,
 Mert fogytig ha így él, el viszi a' *Manó*. (a)

Dörmögve mellőlem ő el sompolyodott,
 Mondá, hogy eszemben vagyok tébolyodott,
 A' Dámája láttam, hogy el mosolyodott,
 Ő is, azt jól tudom, hogy így gondolkodott.

Mint borúl folyhótól a' szép napnak fénye,
 Úgy rútult e' véntől e' Dámának kénye,
 Inkább tetfzet néki ennek az erszénye,
 Mint sem ezen vásott természetnek vénye.

Ezek így történvén én meg szólítottam
 Az iffiat, néki ezeket mondtam:
 Négyet már el ütött az óra hallottam,
 Haza megyek, a' más éjjel sem aludtam.

(a) *Manónak* mondatik a' roszsz Lélek a' Magyaroknál.

Hanem a' vatsora árát meg fizetni
Akarnám, ha tudnám mennyit kell le tenni,
Nem fok vólt, tán fokat nem fog érte venni,
Tudja meg: *Kelnerrel* tud ő beszélni.

Kérdezvén a' *Kelnert*, az egybe így felelt,
Nem fok, tsak hat arany; a' hideg majd ki lelt,
Mondám: hogy kevés bort adott, kevés ételt,
A' Török földjén sem hallottam illy vételt.

Mondá az iffiú: az Úr tsak híjába
Beszél, mert a' dolog így vagyon a' Bálba,
Itt mindent, a' ki mit téfzen a' szájába,
Drágán kell fizetni, nints mód alkujába.

Ki vettem az erszényt, de a' szívem vérzett,
Kelnernek hat aranyt fizetvén rám nézett,
Schon gut, azt mondotta, de búm lett tetézett,
Fejem aranyimért fájdalmakat érzett.

Mindjárt meg esküdtem, 's fel tettem magamba,
Soha még én élek, hogy nem megyek Bálba,
Mert hat aranyakért tíz hétig *Szathmárba*
Lett volna mint borom, mint sült, főtt a' tálba.

Ott hagytam én a' Bált, és haza siettem,
De az aranyimat el nem felejthettem,
Ágyamra bús szívvel magamat vetettem,
Átkot *Austrigára* 's *Kelnerre* ejtettem.

TIZEDIK RÉSZ.

Ebben elő beszéli, haza menvén mit beszéllett a' Kancellistával, és hogy a' helybe Pestre által menvén, ott miket látott. Melly után Magyar Dámákkal némelly helyeken öszve akadván, tsúfos öltözetjékért azokkal mint bánt, miként tsúfolta, bőszen elő adja, mind addiglen, miglen szállására haza ment.

Kancellista Földim bé jött a' szobába,
 Hát még is te fekszel, azt monda, az ágyba?
 Gondoltam, valami estél galibába,
 Éjtszaka nem szoktál késni te héjába.

**Földi! tsak magammal vólt bajom, mondtam,
 Mint elő számláltam, hol és kikkel vóltam,
 Bálba Austrigától hogy én majd meg hóltam,
 A' Gavalérokat én miként tsúfoltam.**

**Földi! még valahol téged' meg lódítanak, (a)
 Hogy ha békét nem hagyfz nekik, meg indítanak,
 Egy medvére ha fok kutyákat uszítnak,
 Le vonnyák; téged' is egyszer meg simítanak.**

(a) *Lódítani, indítani, simítani, a' Magyarok mint egy allegorice mondják. azt értvén azon, hogy meg vetik aztat, a' kinek ézek mondatnak.*

Mondám: ha most nem vólt bajom, már nem
 Nehezen is lészek többé én ő vélek, (félek,
 Akarom, hogy tudják, rólok mit ítélek,
 El nem felejtnek ők míg benne lelélek.

Már ezentúl dolgom léssen a' Dámákkal,
 Piperesen lépő szép Kis Afiszanykákkal,
 Rántzokat titkoló tabákos Banyákkal,
 Alatsony rendből is szült hajadonykákkal.

Dél előtt minden nap az Ország házához
 Mentem, és le ülven Urak a' Táblához,
 Halgattam mint fogtak az Ország dolgához,
 Figyelmeztem, hogy ha fogtak nagy munkához.

Dél után majd mindig ki mentem sétálni,
Kuriósus voltam mindenenket látni,
 Dámák is sétálnak, ha nap szokott szállni,
 Akkor majd lesz módom azokat *vexálni*.

Pestre által mentem, hogy ottan láthassam,
 Vadak viadalát, 's magam mulathassam,
Hetznek híjják: miből áll ez, meg tudhassam,
 Otthonn a' Bíráknak, mit láttam, mondhassam.

Láttam, hogy tizenkét pantzéros kutyával
 Vívott egy Oroslány; de hármát farkával
 Agyon sújtott, egygyet az első lábával
 Meg nyomott, hogy béle ki jött párájával.

Meg is ölte volna tám mind a' kutyákat,
 De hogy hányták reá fűrűn *Raketákat*,
 El nem szenvedhetvén a' fok tűz szikrákat,
 El szaladt, rá vonták a' vasas táblákat.

Ez utánn jöve ki egy nagy izmos Medve;
 Vén volt ez, játszani nem is volt nagy kedve;
 De még is fel volt ez haragra gerjedve,
 Mert sokszor kutyáktól volt már meg ijedve.

Hetz Mester négy ebet reája botsátott,
 Egygyet ezek közzül pofon ez úgy vágott,
 Hogy tíz lépésnyire tőle karikázott,
 Egygyet meg ölelvén, bűdöst abból rázott.

Más két szelindekek füleit ragadták,
 Szegény fáradt medvét a' földre le vonyták;
 De a' *Hetz* Legények meg szabadították,
 Szokott barlangjába bé is botsátották.

Botsátották ofztán egy nagy szilaj bikát,
 Négy közzül hol egygyet, hol a' másik kutyát,
 Úgy fel hajigálta, mint fel hányják labdát,
 Egy meg dőglött; ezen által döfte szarvát.

Újjra friss két kutyát reá eresztették,
 Ezek füleire hogy rá tsemezkedtek,
 Meg tarták, mind bika, mind kutyák reszkedtek,
 És azért is vele már nem veszekedtek.

Vizet az ebeknek öntettek fejére,
 Szalada mindenik a' maga helyére,
 Így lett a' bika ment; de folyt füle vére,
 Ez is hol tartatik, oda vízfőz tére.

Játszottak azután több apróbb vadakkal;
 De kevés mulatság vala már azokkal,
 Ideje gondoltam van, hogy *Aszfszonyokkal*
 Kezdem el *Hetzemet* különös módokkal.

Hetz helyből ki menvén meg álltam az útfőzán,
 Jöttek a' fok *Dámák* onnant egymás után,
 Sok színű ruhákban öltözve nagy tzifrán,
 Valamint a' harkály vóltak olyan tarkán.

Egygyikének éppen, a' ki melettem ment,
 Bodrosan a' haja fél réfre állott fent,
 Ez zöld *pomádéval* vastagan vala kent,
 Hogy dombosan álljon tettek alája lent.

Egy arasztnyi villa-tőkkal fel halmozva
 Vala a' *tupéja*, 's bé vala porozva,
 Mint egy görög dinnye hátról vólt dombozva,
 Széles görbe fősű tartotta tsomozva.

Két for gyöngy *tupéján* keresztül kötözve,
 Tollakból bokréta bal felől fel-tőzve,
Másli pantlikából, melly tarkán vólt szőve,
 Feje tetejére vólt bokrosan fűzve.

Brilidntos haj tők ragyogtak a' fején,
 Hasonló *Kalaris* nyaka kerületén,
 A' fodrán kerekszűl állt szúrva a' melyén,
 Vólt kis arany *Spádé*, gyémánt vólt tetején.

Tsodálatos színű vala a' gúnyája,
 Mint szárny-talp görbe vólt két szárnya formája,
 Ez alatt hasonló színű vólt szoknyája,
 Mint fűrész ki vágva kék elő ruhája. (a)

Arannyal ki varott vala tzipellője,
 Mint hajó vitorla, nagy vólt legyezője,
 Zsebéből ki tsüggött fejr készkenyője,
 Lépett mint barázda' friss billegytetője.

Természet azonba úgy rá árasztotta
 A' szépség' formáját, hogy azt tékozlotta,
 Sok Gavallér szívét ez fel gyulasztotta,
Appetitusfától 's álmától fosztotta.

(a) A' Dámák' öltözetjeinek nevei, mivel a' versekben
 ki magyaráztatnak, nem tartom szükségesnek berűk-
 kel való meg jegyzéseket, és a' versek alatt teendő
 ki jegyzéseket.

Most is hárma ötöt láttam késértette,
 A' melly leg tzifrább vólt jobb karján vezette,
 A' más előtte ment, és ki terjé szította
Paraszoljdt (a) képét a' nap nem érhetette.

Harmadik *sapó pá* körülötte sétált (b)
 Mint bíbitz a' hanton, olyan formán ugrált,
 Szeles vólt, azért is, ha beszélt, kiabált,
 Tzigány hideg törte, reszketett ha meg állt.

Egy tzifra kávé ház a' Duna hídjánál
 Vagyon; és én szebbet nem is láttam annál,
 Kérdés: ha nem szebb é Vénus templománál?
 Tele vólt, azért is álltam ajtajánál.

Ezen szép Dáma is ide el érkezett,
 Hogy bé nem mehetett, azon nevetkezett,
 Más Dámákkal fogott ajtónn által kezét;
 De tsoda! ki legyenek, magyarul kérdezett.

(a) *Paraszol* ölyy ellen vető legyező a' nap ellen, mellynek a' teteje kerekdék és széles. *Paraplü* is hasonló eszköz az eső ellen.

(b) *Sapó pá* annyit téfzen, hogy a' fejére nem teszi kalapját, hogy a' *Frisúra* meg ne romoljon, hanem hóna alá.

Fejemet tsóválva, meg hajtám magamat,
 Meg mondtam ki legyek, 's Budára útam
 Mért tettem, és így el beszélvén dolgomat,
 Halgatta; de észre vette tsodáltomat.

Azért is szép tiszta Magyarfággal szólott,
 Mért tsóváltam fejem, arról tudakozott,
 Talám álmélkodást személje okozott,
 Kért, mondjam meg, arra engemet mi hozott?

Tévén lépéseit, tekinték lábára,
 Fél arasztnyi hofzszú tzipéje tsatjára,
 Annyi magasságú rá varrott farkára,
 Tsodáltam, hogy léphet nem állván talpára.

Vele vólt két inas, jáger, egy laib Hufzár:
 Ha gorombán szóllok, fejem majd porúl jár;
 De meg bátorodtam, szóllok, mert arra vár,
 Ha le hordanak is, az előttem kis kár.

Szóltam, hogy tsodáltam, én mindjárt
 meg mondom;
 De kivel van szólni szerentsém kell tudnom,
Ætikát (a) tanúltam, az is leg főbb gondom,
 Hogy azt által hágni ne adasfék módom.

(a) Tészti a' szép, 's jó Erkölcök tudományját, mellynek
 a' betsület tészja.

Mondá: Magyar Grófnak vagyok felelége;
 Septem Virátusnál van ennek tisztége,
 Gróf vólt eleinek minden Nemzetlége,
 Hidjem el, nints ebben senkinek kétsége.

Jó, hogy meg kérdeztem, Nagyságod ki légyen,
 Hárúlt vólt másképp fejemre nagy szégyen,
 Haragot ellenem Nagyságod ne végyen,
 Meg vallom, mit véltem, velem bár mit tégyen.

Azt gondoltam, hogy a' méltófélig Grófné,
 Mivel Hetzbe láttam, légyen Hetz mesterné,
 Avagy Komédián, hogy légyen tántzosné,
 Ha a' nem: *Operán* első énekesné.

El katzagta magát, és eztet mondotta:
 Nótárius Uram: ezt hogy gondolhatta?
 Több Dámák is vóltak a' Hetzbe láthatta,
 Tsupán én felőlem ezt hogy állíthatta?

Feleltem: Nagyságod egy olly jeles Dáma,
 Kin tetézve nyugszik a' szépsépnék halma,
 Páristól adódni illenék az alma,
 Inkább Nagyságodnak, bár vette Helena;

De illy öltözetbe mért jár, nem tudhatom,
 Köntösinek színét én meg nem foghatom,
 Szabásának párját nem láttam, mondhatom,
 Fársági Maskara: másnak nem tarthatom.

Mint a' Tsányi torony, úgy áll elől haja,
 Tudom van fejének horgas tőktől baja,
 Hátrúl a' dombjába férne egy méh raja,
 Nem dagad illy nagyon a' Balaton' zaja.

Mivel életembe én illyet nem láttam,
 Tudja meg Nagyságod, hogy eztet tsodáltam:
 De azután sokkal jobban álmélkodtam,
 A' midőn magyar szót Nagysádtól hallottam.

A' Hetzbe egy Dáma sem vólt illy írombán,
 Így varott ruhába, ilyen nagyon tarkán,
 Hogy is gondolhattam vólna mást azután,
 Illy különöst látván Magyar Grófnén's Dámán.

Tudja meg Kegyelmed! most az új világba,
 Illy módi öltözet jött bé a' szokásba,
 Másképpen öltözve, semmi társaságba,
 Egy Dáma sem mehett, tsak éppen *volánba*.

A' ruhámnak színét híjják *Kaka Dűfen*,
 Ezt hordja olly Dáma, melly iffiú's nem vén,
 Pántlikám *kukliko* szín fejem' tetején,
 Hadi Tisztek *finest*, látnak a' kis *Spddén*.

Nem mint Tsányi torony, de *alla Perfien*
 Van bodrozva hajam, magosan's merevén,
 Hátrúl azért dombos; mert fekszik fejelkén,
 És ez neveztetik *Sinyonnak* a' nevén.

Méltóságos Grófné! a' Felféges Isten
 Tsak ezt a' világot, mellyben élünk itten,
 Teremté, hogy újjabb vólna lehetetlen,
 E' szó hogy *új vildg*, nálom értethetlen.

Az ó, nem hallottam, mikor enyészett el,
 Hogy az új világnak így adattaszon hely,
 Új Mójzes sem támadt, új teremtés könyvel,
 Tám tsak az Ó, lesz Új, az új köntösökkel.

Új világot nem tész mind ezen viselet,
 Az óba áll a' fok meg esztelenedet,
 Kiket kalmár, szabó, varga, frizér nevet,
 Hogy kiki módiért tőlek fok pénzt vehet.

Az egész portéka, mellyből a' módi áll,
 Olly gyenge mint harmat, vagy tavaszi fű száll,
 Hasad szakad, ha tsak lépve Dáma sétál,
 Más nap megint új kell; ha léfzen estve bál.

Ha el nem szakad is, de többször fel venni,
 Más nap nem illik így fel öltözve lenni.
 Meg szűnt ez a' módi, kallmárhoz kell menni,
 A' módi szabónak kell új munkát tenni.

Polán? ezt nem értem magyarul mit téfzen,
 Talám repülésből eredetett vészen,
 A' szány talp jó havon, majd egy ollyat téfzen.
 Nagysád is szállani tán van mindég készen.

Kaka Düfen színe, de bűdös ez a' szín,
Ezt magán viselni nem öröm; hanem kín.
Frantzia fogakon festődjön ettől ín,
Mivel Hertzegjeknek testéből foly e' kin.

Pántlikája színét nevezik *Kuklikó* —
Vallyon lehet é már ennél ostobább szó?
Kakas taré szín ez, de így hívni nem jó;
Azért *kuklikónak* mondja minden bohó.

A' kis *Spáddé Finést* a' hadi Tiszteknek
Mutat: más *Spáddéjok* vagyon ám ezeknek.
Vigyázzon Nagyságod! ezek sebet tesznek,
Ha egyszer a' szíven győzedelmet vesznek.

Hidje el Nagyságod! ébren vannak 's készen,
Ha *Actæon* a' Gróf majd szarvaslá leszzen,
Sopkopf lesz belőle, melyly nagy szarvast tészzen,
A' dagadt erzfény is meg lohadást vészzen.

Ditső Eleinek mint vólt a' ruhája,
Nagysád Kastéljának minden Palotája
Képeken mutatja, mint vala formája,
Kérem: minden képre tekintsen reája.

Sok szép *Széculumok* immár el haladtak,
Mellyekben egy forma öltözetbe jártak;
Gyönggyel, és bíborral azok borítottak,
És soha a' majmos módikon nem kaptak.

Vont

Vont arany , vagy ezüst vala a' ruhájok,
 Sok féle drága kő rakatott reájok;
 Igaz, hogy sokba tölt illy drága munkájok;
 De nagy Grófnék voltak , illet ez hozzájuk.

Nem vólt e' tékozlás, főt vala gazdagság,
 Ebből egymás után részeseült leány ág,
 Meg maradott nálok mind kints, mind méltóság,
 Nem vólt e' víz tajték, hanem állandóság.

Nagyság is ha visel illyen öltözetet,
 Minden meg esméri, Gróf ágyból született,
 Az egész világtól vészzen tiszteletet,
 El is távoztatja a' bal ítéletet.

Török, Mogoly, Persa, Chinai Afzszonyfág,
 Melly légyen, esmérni lehet: állandóság
 Viseltekben vagyon; nem bánják hogy óság,
 Hogy nem is szégyenlik, tőlök nagy okosság.

Kérdezze Nagyságod! akár melly nemzetet,
 Frantziát, és Ánglust, Olaszt, vagy Németet,
 Hogy a' magyar Dáma, hord melly viseletet,
 Szép é az? Jól tudom, vész illy feleletet:

A' nagy Jupiternek az ő felesége,
 A' midőn kívánta, ki tesfék Felsége,
 Ki tesfék testének épsége, szépsége:
 Így öltözött az fel, e' vólt ditsősége.

Nagyságod testének minden portzikája;
Természetnek remek, 's leg nemesbb munkája,
Lybanusnak nintsen ilyen Tzédrus fája,
A' tavasznak sem nyílt soha szebb rózsája.

Esedezem azért; hogy ilyen tsúnyában
Ne járjon illy tsúfos, idegen tzundrában;
Mert angyali szépség van Magyar ruhában,
Mint Grófnét tisztelni fogják e' gúnyában.

Ezek után magam' meg hajtottam mélyen,
Bútsúzván kívántam, hogy sokáig éljen,
Minden szavaimat, kértem, jóra véljen,
Tovább így ne járjon: az Egektől féljen.

A' Laib Hufzár, ki őt' akkor kísértette,
Más nap velem öszve akadt, 's beszéltette,
Hogy Grófné szavaim' mind meg jelentette
Grófjának; kinek is tetszettek felette.

Mondá: ezen Magyar jó Izráelíta,
A' tí dolgotokat éppen nem símíta,
Haza buzgósága őt' arra indíta,
Igazság mondásra, Magyar vér buzdíta,

Mind szent írás a' mit mondott, és valóság,
A' Magyar Dámákban nintsen állandóság,
Mindnyájoknak tetszik a' módi, és újság;
A' tegnapi ruha, és Ura már óság.

Minden öltözetje gyenge, mint pokháló,
A' szél el szagatja, más napra nem való;
De e' mivel módi, már szép, és igen jó.
Tzinkossa is mondja *for zsolí par Dió*. (a)

Ezen díbdábságnak még is meg kell lenni,
E' nélkül *Kszelsoftba* bé nem lehet menni,
A' szegény Urának mit van, mit nints tenni,
Bár sok ezreket költ, még is meg kell venni.

Mondá Grófné: szívem! magam meg esmérem,
Hogy ezek így vannak; azért kendet kére n,
Szeressen mint eddig; mert fogyjon el vérem,
Ha úgy öltözködöm, míg halálom' érem.

A' hufzár beszédjét a' mint el végzette,
Hogy ezek így vóltak, hittet petsétlette.
Az öröm' könyveit két szemem ejtette;
Mert annak erejét szívem nem rejthette.

Mondám: én Istenem! adj több ilyen szívet.
Hazájához, 's annak köntöséhez hívet,
Engedd: ne érezzen idegen korts nyívet,
És mást ne viseljen; hanem magyar mívét.

(a) *For zsolí par Dió*, annyit tesz Frántziájúl: Isten látja hogy szép.

Örültem: *Cicero, Kátilina* ellen,
 A' *Kurián*, hogy nem szóllott élesebben,
 Mint én a' *Dámáknak*. Most hoztam ezekben,
 Hogy járnak? melly undok? melly rút öltözetben?

Innét alig ötven lépéseket tettem;
 Más *Dámával* itt is hamar szembe lettem;
 E' mi nemzet légyen? ki nem esmérhettem,
 Öltözetéből is azt ki nem vehettem.

Tett nagy kék kalapot forgátsból fejére,
 Tsodáltam, melly magas, nézvén tetejére.
 Tsatolt négy galándot bársonyból ő erre;
 Mert atzél tsat varva vólt ezek végére.

Véltem: vasasoknak nézek dobossára,
 Két réz dobót tenni mint szoktak lovára,
 Két valami úgy vólt, kötve oldalára,
 Rázódott, hányódott minden mozdúltára.

Gondoltam én azt is, hogy *Görögné* lészén,
 Két ifzákja vagyon, mellybe holmit téssen,
 Itt most vásár lészén; azért jött olly kézén,
 Mije van, el adja, *Bétsbe* majd mást vélzen.

Delátván utánna mindenütt farkába
 Megy lokaj öltözve szép *liberiába*,
 Hogy *Görögné* vólna, nem lehet; hijába,
 Dáma ez: bár ő van illy tsúfos ruhába.

Tzinóberrel festett vala két artzája;
 Ki tetfzett, hogy e' nem természet' rózsája,
 Leg szebb vólt a' nála, hogy kitsiny vólt szája,
 És hogy rendén állott rajta a' ruhája.

Hátrúl fűgött haja' három ágba fonyva,
 Farára ruhája pántlikával vonyva,
 Sok rántzot ejtett ott rakásra, mint ponyva.
 Éppen ott állott még, hol volt latzi konyha.

Traktértől ki futa egy Tiszt nagy sebesen,
Komplimentumokat hányt néki rendesen;
 Beszéltek magyarul egymással ékesen;
 De miről? ők tudták; mert szóltak tsendesen.

A' Tiszt meg tsókolván kezét vizsza tére,
 De én álmélkodva néztem személjére,
 Ruha szabására, és annak színére,
 Mint főtt rák, olly színre bé festett képére.

Felém fordúlt, 's mondá: Jó Úram! ked hallja:
 Új kaput a' borjú a' miként tsodálja,
 Tudja meg nem vagyok asziszonyfágok' allja,
 Mért tsodál ked engem, kérem, okát vallja?

Meg hajtva mondottam: mit türem, 's tagadom,
 Ki légyen? én ámbár aztat nem tudhatom,
 Öltözetje, 's annak színét tsodálhatom,
 Mi féle találmány; mert meg nem foghatom.

Bár eleget néztem, 's nézek is reájok,
 Nem tudom, tzipéjén mik légyenek azok:
 Réz dobok é? avagy hernátsból ifzákok?
 Abrakos tanyifztrák, avagy üres zsákok?

Ha! Ha! Ha! katzagott, 's felette nevetett,
 No! tett ked ruhámról, mondá, ítéletet!
 Ada ked holmimnek szép nevezeteket,
 Bizony az ördög is nevetné ezeket!

De nem neheztelek még is kegyelmedre;
 Mert egygyügyű ember szát tát illyenekre,
 Tsak rása szoknyákra, fátyol fő-kötőkre
 Nézett eddig szeme, nem módi szerekre.

Ki légyek, ki kednél olly nagy tsodát téfzen,
 Reménylem, ha szóllok mindent észre vészzen,
 Meg mondom 's tanítom, hogyha illy helyt lészzen,
 Ne bámúljon többé, mint illik, úgy nézzen:

Magyar Bárók voltak régtől én Öseim,
 Haza fő hivatalt viseltek Eleim,
 A' mellyeket bírok, számos szép értékim:
 Mind rólok maradtak jófszágim, 's kintseim.

Borsod Vármegyébe jöttem e' világra,
 Míg böltsübe voltam, estem árvaságra,
 De jutottam még is olly jó tótorságra,
 Ki gyűjté javamat szép szaporaságra.

A' Notter *Ddmáknál* én fel neveltettem, (a)
 Hogy idő jártával hajadoná lettem:
 Pozsonyba Urammal én meg esmérkedtem,
 Kinek is tsak hamar Felesége lettem.

Az ő Nemzetje is; mint az enyim Báró,
Confliárius, és Táblához járó,
Tesaurárius is, vagy Király Kints Záró,
 Fiatal, és tanúlt, még többeket váró.

Anglész neve vagyon én öltözetemnek,
Kupidó has színnek, híjják színét ennek,
 Új szín ez, drága is; azért nints mindennek,
 Erti é kend mindent, a' mit mondok kendnek?

A' mellyeket nevez kend dobnak ifzáknak,
 Neveztetnek azok mindentől *Bufánnak*,
 Szükség ezt viselni minden *Aszfzonymságnak*;
 Nyugvó Kanapéja ez ám két karjának!

Ég szín kalapamat *Angliából* hozták,
 Arra a' négy tsatot ugyan ott dolgozták,
 Ezen költségemet a' *Dámák*, okozták;
 Ma *Grand* módi, tegnap bár azt nem hordozták.

(a) Notter *Dámák* Pozsonyba *Frantzia* Apátzák, kik-
 nek fő kötelességek, a' Kis *Aszfzonyok* nevelése.

Itten Pesten, Budán élek nagy világban,
 A' hol mindenféle módi van szokásban,
 Ma ez ruhába van Dáma, holnap másban,
 Ezt tselekszem én is ezen tárfaságban.

Reménylem hogy tudja már Familiámat,
 Tudja, hogy mi színű? hogy híják ruhámat?
 Sok vólna számlálni *Genealógiámat*,
 Azért nem fárasztom kendért többé számat.

Nagyságod' szavait mind jól meg értettem,
 Bár egygyűgyű vagyok, fejembe bé vettem,
 Hogy el ne felejtsem szentül azt fel tettem,
Prothokolumomba bé tészem, végzettem.

Mint víz. a' szavai folynak vóltaképpen;
 Soha sem *perorált* Ciceró eképpen,
Gotséd Professorné (a) nem szólt ilyen szépen,
 A' *Kuffantok* közzé be illene éppen.

Tudom, régi jeles a' familiája,
 Vak Bélától vagyon ennek *Diplomája*,
 Tsak kár, hogy Nagyságod velejének tája,
 Kereng, 's *Cáputjának* vagyon nagy hibája!

(a) *Lipsiába* Professor Gotsédnek Felesége, nagyon tanult vólt, főképpen Poéta vólt, és jeles Németh Orátor.

Azon négy Ánglus tsak annak kerületit,
 Szükség, hogy szorítsa minden szegleteit;
 Hogy el ne szalaszfa Nagyságod az elzét,
 Szaladó félben van : mutatja jeleit.

Vékony forgátsból van a' kék kalap szöve,
 Hasonló forgáts van alatta a' főbe,
 A' Dunának szele van most nagy erőbe,
 El ragadja, 's szórja tétül a' mezőbe.

Kupidó has hús szín, ruhája, és Anglész:
 Ugyan azért hibás kalap alatt az ész.
 Bétsbe a' bolondok háza már régen kész,
 Ki abba Nagyságot zárja, jobbat nem tész.

Kupidó hasának színét jól ésméri?
 Tám Nagyságod hasát e' szín gyakran éri?
 E' mostani világ módijának béri,
 Sok ezer a' szabó, illy ruhát melly méri.

Illenének majmok azon két Buffánra,
 Az eggyike a' jobb, más bal oldalára;
 Így volna *Grand* módi menni az utszára,
 Hadd nézne a' világ *Láma*' óltárára! (a)

(a) *Lámát* tartják a' Tatárok azon nagy szent, és Fő
 Papnak, ki még soha meg nem holt, Templomo-
 kat, óltárokat építettek nékie, az ő lakását Bútan
 Országba a' Putala hegyén tartják lenni.

Mint kutyák Buffánnyan azok szolgálnának:
 Ha tántzolna Nagysád, azok ugrálnának,
 Ha nevetne, ők is majd vigyorognának,
Puklit ha tsinálna, bukfettyet hánnának.

Így tenne Nagyságod *bazzeg* nagy világot!
 Illyen módit sem Pest, sem Buda nem látott!
 Ítélsz meg: tenne, melly nagy okosságot?
 Én is azt kérdezem: érti é Nagyságod?

Hidje el Nagyságod! maga nemzetiségét,
 Hogy így jár, motskolja Hazáját, Nemzetét,
 Tsúfítja szépségét, és deli termetét;
 Vessele, *Szcénába* való öltözetét,

Ha úgy jár, a' mint járt nagy Familiája,
 Lészzen ezzel Nagysád más Dámák példája,
 Ha mondja, hogy e' most a' módi mustrája,
 Mind így fog öltözni, el múlt maskarája,

Illyen *Salermusznak* az ő oskolája,
 Okosság böltsesség, minden regulája,
 Azon egygyűgyűnek, mondja eztet szája,
 A' ki mindég, míg él, lesz Nagysád' szolgája.

El mentem,'s megáltam a' híd tulsó végén:
 A' hol égy szép sátor állott a' bal felén:
 Ebben sok sétáló mulatgatott kedvén,
 Egygyik *Lémonádét*, másik fagyost kérvén.

Magam is bé menvén néztem a' zöld fátort,
 Le ültem, és kértem magamnak megygyes bort,
 Mellettem fok Dámák ültek, fogtak egy fort,
 Nyúgodtak, mert gyalog nézték ők a' tábort.

A' szélső mellettem Pamarantsot evett,
 Olly eleven, 's friss vólt mint ágon az Evet,
 Ha ment, mint a' Pipis, olly lépéseket tett,
 Mint tzukros gerlitze nevet, úgy nevetett.

Fiatal személy vólt, és olly szép mint Júnó,
 Piros ábrázatja, kezei mint a' hó,
 Karján űlt egy gyapjas *Bolonézer kutyo*, (a)
 Olly szép fekete vólt, mint fekete holló.

Bixsú vólt a' neve, mert úgy szólítgatta,
 Mint egy kis gyermeket, színt úgy ápolgatta,
 Undorodtam látván, miként tsókolgatta;
 Főkép mikor száját ettől meg nyalatta.

Kalapja vólt: azon vólt fok olasz virág,
 Hasonló munkából szép zöld *Cziprus* fa ág,
 Testén öltözete lebegett, 's vala tág,
 Illyen tsúfos szabást ritkán látott világ!

(a) A' *Boloniai Kutjátskák* mint olly gyapjasok, mint
 a' magyar juh, és kitsiny marad.

Rózsa szín tafota vólt felső ruhája,
 Hátán ez úgy állott, mint Mojzes táblája,
 Rövid vólt, 's két karján rántzolt vólt munkája,
 Viola színű vólt ez alatt szoknyája.

Füléből le fügtek hosszúzan arany lántzok,
 Bodrok melye körül állattak, mint fántzok,
 Számlálhatatlanok vóltak itt a' rántzok,
 Gondoltam: lotyognak ezek, ha jár tántzot!

Látta, hogy én rajtam van Magyar öltözet,
 Magyarúl szólíta 's imígyen kérdezett:
 Honnan való az Úr? rég é hogy érkezett
 Pestre? úgy é Tábort látni igyekezett?

Magyar szavát halván nagyott sohajtottam,
 Meg mondám, ki legyek, 's magam' meg hajtot-
 De ő is ki légyen, tudni óhajtottam, (tam,
 Mondja meg, hozzája nyájasan szóllottam.

Ne sohajtson az Úr! mondá, hanem hallja:
 Ítéző Mesternek vagyok én leánya,
 Granatérosoknak Bátyám Kapitánya,
 A' másik Vármegyénk első Vice Ispánya.

Az Ursulináknál Kassán neveltettem,
 És hat elztendővel Klastromba tétettem,
 Taval tizen hármát éppen hátra tettem,
 Ide Szüléimhez hogy vízfza vitettem.

Mondám: boldog Szülék, kik ilyen magzattal
 Bírnak; illy választott gyönyörű alakkal,
 Mellyen természetnek éke van halmokkal,
 Erköltsök tengere rá áradt habokkal.

De gondolatimba én nagyot vétettem;
 Mert a' kis Aszfzonymról én aztat ítéltém'
 Ma a' *Theátrumon* Flóra lesz, azt véltem,
 Mivel illy *komikus* ruhába szemléltem.

Vagy talám *Didnna*; mert kutját tart karján;
 De tegez és nyílak nintsenek oldalán,
 Hold világ sem látszik felől a' kalapján,
 Nem Diánna; inkább *Syrén* léfszen talán. (a)

Nem vagyok én Flora, Syrén, sem Diánna,
 Mosolyogva mondá, nevem még is Anna,
 Gondolja! Nemzetem Theátrumra adná?
 Szép érteke lévén ilyenre jutatná?

Spanyiol Országból jött ruhának neme,
 Azért is Dámák közt e' nagy módi leve,
 Mindenike hordja; *Karakó* a' neve,
 Tág, azért is tőle nints a' testnek heve.

(a) *Diánna* ' vadászat Isten Aszfzonyja íratatik kutyákkal, tegéz, és nyílakkal, a' feje tetején pedig hold világ.

Virágos kalapja minden Kis Afzszonynak
 Vagyon; mert e' nyárba ellent vett a' napnak,
 Szép is, és könnyű is; azért azon kapnak,
 Jó Uram! hát lásfa hasznát a' kalapnak.

Drága Kis Afzszonykám! mind ezeket látom;
 De még is mint bűnöm' azokat útáltom,
 Meg vallom, hogy nékem nints nagyobb halálom
 Mintha Magyar Dámát így lenni találom.

Minden Török Dáma jár tsak törökösen,
 Nemzete köntösét hordja örökösen,
 Éppen ezen okból tartja is betsesen,
 Más nemzet ruháját utálja erősen.

A' magyar öltözet leg szebb, leg nemesebb,
 Nints Nemzet, a' mellynek ruhája ékesebb,
 Nints így fel öltözött Dámánál díszesebb,
 Ki terjesztett farkú Páva sem kényesebb.

Hogy a' kalap könnyű, 's nap ellen igen jó,
 Nyárba híves, nem is nehéz a' *Karakó*:
 Hidje a' Kis Afzszony! ez mind *persuasio*,
 Mind maskara biz' ez, tsak fársángra való.

Ha magyarba járna, senki sem kérdezné,
 Ki ez, ki olly tsúfón van? tán énekesné?
 Magyar Kis Afzszonynak minden meg ismérné,
 A' lévén, hogy így jár, azt kiki ditsérné.

Hidje: ha magára magyar ruhát véessen,
 Ezter Királynéhez hasonlóva téessen,
 Szerellem hagymázfíza el fogja egézfízen
 Sok Gavalér' szívet; nem egy beteg léssen.

Mondá: no jó Uram! mindjárt haza megyek,
 És Szülőim előtt majd le térdepelek,
 Meg mondom, hogy többé illyet nem viselek,
 Reménylem, hogy tőlök engedelmet nyerek.

Menyjen Kis Afzfzonykám! az Isten fegélje,
 Hogy meg ne engednék, azt éppen ne vélje,
 Tsak kérem; ezeket hogy öfzve metélje,
Karakójt nyelje el pokol vefélje.

El ment a' fátorból, én is ki sétáltam
 A' Rudas fördőig, 's a' mint ott meg álltam,
 Fellőm jönni én egy fzemélyt hogy meg láttam,
 Ezt a' többi között leg inkább tsodáltam.

Nem tudtam felőle ítéletet tenni,
 Férfi é? Afzfzony é? nem tudtam ki venni,
 Ez *Hermafrodita*, (a) gondoltam, fog lenni,
 Ki légyen? mi légyen? melléje kell menni.

(a) *Hermafrodita* az, a' ki egy holnapba Férfi, a' másik-
 ba Afzfzony.

Vereses *Tintuchból* vólt főkötő fején,
Fél réf hoszfzaságú *másli* az elején,
Olly nagy, mint egy szita, vala kerületén,
Vége, mint zsúp függött hátának közepén.

Homlokán le tsügve hordta nyírett haját,
Sok foga vólt híja, ha nyitotta száját,
Öregség rántzai gödrözték artzáját,
Börzsenynyel festette e' vénség' hibáját.

Mint refzkedt a' pitle mikor örel darát,
Úgy rifzálta ez is, ha ment, a' vén farát,
Ha vigyorgott 's nyitá két hitván agyarát:
Hinnyogni gondoltam, Barátok' szamarát.

Férjfi öltözet vólt többi öltözete;
De még is gondoltam, hogy Aszfzony lehet é?
Szava is olyan vólt, ha szóllt, vagy nevette,
Legyezöt kezével a' nap ellen vete.

Magos szároz vólt ez, véltem, látok halált,
Majd fel dültem, hogy rám lehelleni talált,
Olly bűdös vólt szája, hozzám közel is áltt,
Magyarúl köfzöntött, és tabákkal kínált.

Meg köfzöntem, 's mondja: jaj be el fáradtam!
Bálba vóltam, mindég tántzoltam, vígadtam,
Igaz! kedvem fzerínt magamat mulattam.
Egész éjjel tsak egy órát sem aludtam.

Mondám:

Mondám: Anyám Aszfzony! tám Szent
Gellért hegyén

Mulatott ez éjjel, 's tántzolt a' tetején?
Igen köhög! úgy é *catharus* van melyjén?
Purgdtziót, kérem, végyen bé idején.

Bezzeg nem kellett több! mert ezen *Xantippe* (a)
Szidott, motskolt: hajat majd fejemről tépe,
Ki önté testére mérgét az ő lépe,
Hidrát, Basiliskust, mutatott a' képe.

Te gaz ember, bolond! azt mered mondani,
Hogy Sz. Gellért hegyén voltam én mulatni?
Ahol Boszorkányok szoktak tsak vígadni,
És még *Anyám Aszfzony* hozzám úgy szóllani.

Húsz esztendő's vagyok, még is örögnek vélsz
Tudod é: Te díb dáb ember! Kivel beszélsz?
Meg mutatom néked, hogy mit téfszen a' félsz;
Mert magad erőddel földről majd fel nem kélsz.

Meg ijedtem, dúlt fúlt e' mérges Pandora,
Mint mérges pókának függött kánya orra,
Féltem: ha Boszorkány, majd tör engem porrá
És juttat kínok közt végső halál torra.

(a) *Xantippé* ama' híres, bolis *Sokrates*nek vala Felelége;
de felette mérges, és tökéletlen *Aszfzony* vala.

Azért szépen kértem, hogy ne haragudjon,
Ezen szavaimon úgy fel ne induljon,
Engesztelődjön meg, és haragja múljon,
Nem méltó a' dolog; azért könyve húljon.

Mondám: ő csak azért tetszett nékem vénnek,
Mert tsúfos ruhája tészí ötet ennek,
Ketretz főkötője szépségét fejének
El takarja, azért tetszik ő ilyennek.

Te ostoba! Módis; Főkötöm nem ketretz,
Furó — Köntösömnek neve, melyt te nevetész,
Falusi dőre vagy, te ehhez nem értesz,
És csak kitsiny ember, pokolba el mehetsz.

Tudjad, Szegeden vólt Bíró az én Atyám,
Itt, az Harmintz adón *Contralór* a' Bátyám,
Postán Író Deák Uram: özvegy Anyám.
Engemet titulál egész világ: *Madám*.

Szervitőr Trezümbi, mondám, drága Madám!
Nem tudván, ki légyen, nem vétettem talám,
Illő Titulusfát, hogy én meg nem adám,
Vigyázok ezentúl, hogy ne hibázzon szám.

Tudom már: melly nemes, melly nagy nemzet-
Bátyjának, Urának hogy jeles tisztége, (lége,
Téntatartó, penna tzímere' szépsége,
Posta sípot fújni tud Ura készsége.

Hogy tsak húsz esztendő: azt mondja a' Madám?
Multiplikáltatik, ha háromszor e' szám,
 Úgy el hiszem: másképp, kurva Apám, Anyám,
 Nem hiszen én, mert lesz tízzel is több talám,

Furó a' ruhája? fok esztendeje múlt,
 Azólta a' Hóld is számtalanszor újult,
 Sokszor a' zöld fáknak levele is le húlt,
 Miólta a' Madám ilyen dologhoz nyúlt!

Jobb volna, jó Anyó! térne ked eszére,
Tintuch helyett kötne fátyolt a' fejére,
Furó helyett mentét öltene testére,
 És bál helyett menne inkább vetsernyére.

Héjába festi ked már rántzos artzáját,
 Héjába tsipézi zsugorodott száját,
 Héjába póltzolja két melyje tzapáját,
 Őszve főzte vénség dere már pofáját.

Azt gondolja, hogy szép, ha farát riszálja,
 Oda van! meg lohadt, szoknyát alig állja,
 Vigyázzon; mert farát ha gyakran szitalja,
 El veszti azt, 's magát pendelybe találja.

Hát még a' tántzba is el szokott ked menni?
 Ha elő találja a' köhögés venni;
 Nem engedi kendet abba meg pihenni,
 Rút vége lesz annak; mert bűdöst fog tenni.

Jobb volna, hogy ha ked olvasót tsörgetne
Vagy ülné guzsalyhoz, és orsót pergetne,
Magyar öltözetén senki sem nevetne,
Nem világ tzigére; de példa lehetne.

Ez vólt a' szent letzke: *a' Dió* már Madám!
Akarom, szívemen a' mi vólt ki' mondám,
Örvendem, ha' erét kednek meg találám.
Ott hagytam; de még is magamat meg hajtám.

Bóldog Isten! ezen pokol *Megérdja*,
Mint nem szidott, mennyi átkot mondott szája,
Tsipás vólt mint Lia; de szeme szikrája
Tűz vala, méregtől zöld vólt két pofája.

El mentem; utánnam kiábált, és morgott,
Néhány fogaival mérgesen tsikorgott,
Hányta, vette magát, mint szél vész, úgy forgott,
Epéjétől gyomra, és a' hasa korgott.

Tsak hamar el értem én a' szállásomat,
Nevettem meg látván Földim 's Pajtásimat.
Tettem vatsoránál én *Discursusomat*,
Dámákkal folytattam mint *Processusomat*.

Mond a' *Cancellista*: Te nagyon szurkálod,
Gavalérok', Dámák' módiját piszkálod,
Flegmájokat egyszer ha vesztik, meg látod,
Melly *Labyrinthusba* magadat találod.

Földi! már több dolgom 8 vélek nem leszzen;
 Mert gondolatimat ki öntém egészen,
 Tám benne beszédem *impresziót* tészzen,
 Sok áll artzás módi végső *valét* vészzen.

TIZENEGYEDIK RÉSZ.

Le feküdvén a' Nótárius a' Szobájába, éjtszaka az útszán lármát hall, fel kelvén reggel, látja tele lenni néppel az útszákát, és mindeneket lát nyugbatatlanságba lenni. Bé jövé a' Cancéllista a' szobájába szomorúan jelenti nékie, hogy Török háború vagyon: erre ő a' Duna bídjára fut, itten egy nagy Úrra akadván, e' megbeszéli nékie, mért vagyon a' Török háború. Le írja mit látott a' Duna bídján. Meg ijedt, baza készül. El adja zsufa farkó lovát, egy Kapitánynak. Aztat is le írja, mint viselte magát, hogy a' Kapitány próbáltatta.

Ezzel én Földimnek mondék jó éjtszakát,
 A' mellyben én háltam bé zártam a' szobát,
Morpheus botsátván szemeimre álmát,
 Aludtam; de néha hallék még is lármát.

Más nap, látván, *Títán* fel jött szekerével,
 Bé lépte a' földet ragyogó fényjével,
 Fel keltem ágyamból: hát város népével
 Az útszák meg tölte, 's nem vóltak békével.

Földim bé jött hozzám, láttam hogy szomorú,
 Ijedve ezt mondja: Háború! Háború!
 Jön a' Török fűrűn, mint égen a' ború,
 Majd vífzi a' népet, légyen bár melly korú.

Illy hírtelen dolgon nagyon álmélkodtam;
 Azért a' Dunának hidjára futottam,
 Ottan egy nagy Úrra hogy reá akadtam,
 Örültem, hogy tőle mindent meg tudhattam.

Mondá: Uram tudjad a' fényes Portának
 Azólta szüneti nintsen haragjának,
 Miólta a' *Mosqua* Tzárné *Krimiának* (a)
 Aszszonyja lett egész *Tauritániának*.

Ez Országba *Cherzon* várát építette,
 Sőt koronáztatni magát itt hirdette,
Bessarábiát is Szultántól kérette, (b)
 Mondván; ha nem adja, fegyvert fog érette.

(a) Krimia Tatár Orzágnak egygyik Tartományja, a' Fekete, és Azóri Tengerek között. A' Rómaiak *Tauritániának* hítták.

(b) *Bessarábia*, *Moldávia*, *Ukránia*, Duna, és Fekete Tenger között fekvő Ország.

Azért is a' Tzárné most tölti boszszúját,
 Izente ellene tenni háborúját,
 Konstantzinápolba Mahomet zászlóját,
 Országja határin ki téfzi ló farkját.

A' hét tornyos várba Követjét záratta,
 Basfáknak tudtokra háborúját adta,
 Jantsárjai számát meg szaporította,
 Spahifág (a) kész légyen meg parantsoltatta.

Egy felől ezeket gyűjti a' Nagy Vezér, (b)
 Más felől ama nagy Bassa Seraskier, (c)
 A' vad Jantsárokba úgy fel buzdúlt a' vér,
 Hogy Ágájok nekik szólni keveset mér. (d)

Útban van számtalan Égyiptomi Török,
 Többnyire Szeretseny, fekete a' bőrök,
 A' fejeken éles apró bodor szörök,
 Fegyvere ezeknek kard, és hegyes török.

(a) Spáhi, e' lovasfág, vagy Cavalleria, Jantsárfág, Infanteria.

(b) Nagy Vezér. Ez Tsáfzár után első Személy, első Miniszter.

(c) Seraskier Bassa, ez utánn való Személy.

(d) Aga, a' Jantsároknak Fő Vezére.

A' Tatár Kán flet számos Tatárival, (a)
 Jön tegezzel; 's töltött nyilas puzdráival,
 Végein méreggel meg kent szigonyival,
 Testnek, hogy nagyobbban ártsanak annyival.

A' *Kaputzi* Bassa fok Hadi Hajókkal, (b)
 A' Tengeren úszikál, küszködik habokkal,
 Frantzia Országból jött Pattantyúsokkal,
 Ütközni kíván ez, *Mosqua Matrófzokkal*. (c)

A' nagy *Mosqua* Tzárné Felsőges Urunkkal
Alliántziába vagyon Tsászárunkkal,
 Készen kell hát lenni egész táborunkkal,
 Pogányfág roszfzúl bán másképp Országunkkal.

Így befzélvén láttam; egygyik Kurir Bétsbe,
 A' máfika pedig fletett Berlinbe,
 Párisba egy Gárda veres öltözetbe,
 Bétsből küldetett, űlt pósta szekérébe.

A' máfika méne sebesen Londonba,
 Harmadika nyargalt Petroburgha nyomba,
 Gondoltam Udvarunk van most nem kis gondba;
 De a' Burgereket tsodáltam azonba.

(a) Kán, a' Tatárok Fő Vezére,

(b) *Kaputzi* Bassa, a' Hajós Sereg' Fő Vezére, Admirál.

(c) *Matrófzok* a' Hajókon lévő szolgák.

Egész nap hallottam csak *Projectumokat*, (a)
 Belgrádot meg venni hogy kell, *Plánumokat*,
 Itt Budán Törökkel fok töltött halmokat,
 Nevettem e' téntás vitéz bolondokat.

Sok közzülök meg jött már Jérusálemből,
 Az Úr koporsóját a' Török kezéből
 Ki vette; de láttam a' Jordán vizéből
 Sokat ivott, részeg: tetszett beszédjéből.

Mi lesz a' dologból, még öt nap itt vártam,
 Dél előtt, dél után a' hidra sétáltam,
 Ezt mindenkor néppel én tele' találtam,
 Számtalan fok hajót Dunán jönni láttam.

Terhelve közöttök fok vala lifztekkel,
 Sok Pattantyúsokkal, fok pedig Pékekkel,
 Sok Inzsenérekkel, fok Regementekkel,
 Ágyúkkal, Bombikkal, 's más hadi szerekkel.

(a) Szokása ez a' városi Polgároknak, különösen a' Bé-
 tsieknek, mindenféle *Plánumokat*, *Projectumokat* tenni
 a' Kávé Házakban, és ital közben, a' Háborúnak
 idején.

A' Fa Ispitály is, melyt Bétsbe tsinálták,
 El szedték egymástól és hajókra rakták,
 És így ezt is Dunán az Átsokkal hozták,
 Péter Váradjára innét le úsztatták.

Mint mondám: a' Duna fedett vólt hajókkal,
 Mellyekben fok fegyver villogott, zászlókkal,
 Látszott Granatéros süveg kaskétokkal,
 A' szép muzsikálás, sípolás, dobokkal.

A' Dunának partján lovas Regementek,
 Szüneti nem vala, le felé mint mentek,
 Ezek pallost, 's kardot még quártélyba fentek,
 Trombiták harsogtak, a' réz dobok zengtek.

A' mezőkben hol itt, hol amott a' Hufzár
 Nyargalván úgy tetszett, hogy száll Solyom madár
 Kótsag tollas Tisztje úgy ment, mint páva jár:
 Ha ezek Töröktől vesznének, lenne kár.

A' Vasasok vóltak elől, 's hátról vasba,
 Fejek is borítva vala vas sisakba,
 A' föld ezek alatt rengett, lévén *Marsba*,
 Tart fene Jantsárság ezektől a' Hartzba.

Az Ország' szélein a' mérész Horvátság,
 Ki állott a' Székely, 's Oláh Katonáság:
 Így folynak a' dolgok, látom a' barátság
 A' Törökkel bomlik, bomlik, a' szomszédtság.

Hallottam *Mosqua* is Népe' nagy számával,
 Ki szállott mezőre három Armádával,
 Próbát akar tenni a' Török tsalmával,
 Már a' *Kolít* kiált Kozákja (a) lármával.

A' *Mosqua* felette erős Nemzet, 's kemény,
 Hideget nagyon bír: bár süssön verőfény,
 Mind kettőt szenved, nints benne semmi kény,
 Hogy Török hódolni fog nékik, van remény.

Jól *exertzírozott* Infantériája,
 Első karban vagyon *Artilleriája*,
 Mint Töröké könnyű *Cavallériája*,
 Hinni kell: részekre fordul Márs kotzkája.

Sőt azt is hallottam, hogy már meg érkeztek,
 És Oztakóv táján Törökkel ütköztek,
 Hol Törökök közzül fokban vízbe vésztek,
 Kiket le nem vágtek, rab szíjjakra fűztek.

(a) *Kozákok*, a' Don, és Bog vize körül lakó nép,
 mintegy fél Tatárok; de ó hitűek, sok számmal
 vagynak, a' fegyverjek hosszú hegyes tör, ők *plaká-*
nak hívják, a' Tsatába *Kolít*, *Kolít* kiáltanak: az az
szúrjad! szúrjad!

Mind ezeket hallván nagyon meg szeppentem,
 A' nagy készületet látván meg rezzentem,
 De mint Nótárius kardomat nem fentem,
 Hanem a' szállásra földimhez el mentem.

Mondám néki Sógor! roszszúl van a' dolog!
 Eddig Temesvárnál tám az ágyú morog!
 Ládd é: Katonafág mint ögyeleg, 's forog,
 Jön a' Török! e' nem fánta, nem tántorog.

Az Ország is adja a' fok Rekrutákat,
 Béres kotsisokat, és vonyó marhákat,
 Szénát, és abrakot, a' fok gabonákat:
 Le visznek pálinkát, fert, bort, szalonnákat,

Tudja Isten: hogy van otthon Feleségem!
 Talám Rekruták már Fiam, és tselédem?
 Ha el fogyott, mennyit hagytam feleségem,
 Nem Török: de éhség lesz én ellenségem,

Hogy ezeket mondám, az ajtót nyitotta
 Egy Lovas Kapitány, magát meg hajtotta,
 Rám nézvén, kérése vólna, azt mondotta,
 Nálam, és beszédjét imígyen folytatta:

Uram! az Úré é azon paripa ló,
 Mellynek szőre, a' mint láttam zsufa fakó?
 Ha nem hibás, 's nem vén, Katonának való,
 Meg veszem az Úrtól, hogy ha az el adó.

Mivel a' Serfőző aztat jól tartotta,
 Mindennap háromszor meg abrakoltatta,
 Kotsislával kétszer egy nap vakartatta,
 Bizonyos órákra meg is itattatta;

Fel-vette ő magát, és meg kövéredett,
 Tsikó lévén fel nőtt, tizen öt markos lett,
 A' fok jó abraktól meg is tüzesedett,
 Nap fényen a' szőre, mint az arany fénylett.

Egy Katona eztet udvarra vezette,
 Kapitány vizsgálta, lóról nézegette,
 Agyarát, és körmét mind meg tekintgette,
 Hány marok fog lenni, kétszer méregette.

Katona fel ülven hátára meg állott,
 Meg indulván mindjárt nagyon fennyn hágott,
 Meg állván lábával földet, és port vágott,
 Hogy meg erefztette szemével nem látott.

Futását végezvén jött vízfőz játszodva,
 Ollykor egygyet szökött, tetszett, jön tántzolva;
 Nyaka, mint hattyúnak, fent költ vólt 's hajólva,
 Két szeme fejére ki vala foregva.

Mintha dagasztana, hátrúljával úgy ment,
 Egy bokát a' máshoz nem ütött, és nem fent,
 Bokros hofzfú farkát viselte mindég fent,
 A' színe mutatott ennek szép fejr lent.

Kapitány fakómat nagyon meg szerette,
Hogy adjam el néki, kért igen felette,
Gondoltam: majd otthon mást vészek helyette,
Hatvan aranyakat le téve érette.

Sok szép áldásokat kívántam melléje,
Hol fog kéltni, jární, légyen szerentséje,
Rajta a' Nagy Vezért el fogja, el érje,
Szultán' fok aranyját kalpagjával mérje.

TIZENKETTÖDIK RÉSZ.

El adván a' lovát a' Nótárius meg búsúit, hogy miképpen megyen haza. A' Cancellista tanácsot ad nékie, hogy menjen által Pestre; mivel éppen vásár vala, ott fog találni Szathmári Görögöket, vagy is Szigethi Örményeket, a' kikkel haza fog mehetni. Meg is alkudott, és le írja, a' Serfözö miképp botsátotta el, melly reménységgel. Le írja bútsúzását, és útját, míg Szathmár városába ért.

Bú érte fejemet, el adván lovamat,
Nem tudtam, hogy haza mint tégyem útam,
A' gyalog menésre nem adom magamat,
Hogy a' *bagázsídm* nyomja a' hátamat.

*Cancellista, hogy bús vagyok, vette észre,
Vásár vagyon, mondá, meny által Te Pestre,
Tudom fogsz akadni Szathmári Görögre,
Avagy Mármarosból Szigethi Örményre,*

Azért a' vásárba ki menni fiettem,
 A' fátorok között tétől tekintgettem,
 Őket szereztsémre hamar fel is leltem,
 Mivel fátorjokat már régen esmertem.

Hat forintba vélek mindjárt meg alkudtam,
 Elő pénzt nékiek két forintot adtam,
 Hogy hétfőn indulunk azt nagyon akartam,
 Gond miatt fejemet többé nem vakartam.

A' vásárról vissza szállásunkra tértem,
 Gazdánk Templomból jött, őtet utól értem,
 Ebédet hamarabb ennénk arra kértem,
 Ez utólsó dolgot tselekedje értem.

Ez utólsó dolgot? mondá: 's tsodálkozott.
 Uram! tám valaki néked bajt okozott,
 Én házamban, miben lettél botránkozott?
 Látom menni készülsz, mond, arra mi hozott?

Mondám: Drága Uram! az Anyám' méhében,
 Olly jó dolgom nem vólt annak kebelében,
 Mint te házadnál vólt; mert minden félében,
 Részes vóltam, 's éltem javad' bővségében.

Te én nékem szállást tisztesfégest adál,
 Érdemeim felett asztalodnál tartál,
 Leg nagyobb Jól tévőm e' világon valál,
 Akkor felejtlek el, mikor el vísz halál.

Itten

Itten Budán immár el végeztem dolgom,
 Tenéked is régen alkalmatlankodom,
 Görögökkel menni vagyon most jó módom,
 Házomhoz meg térni elég fontos okom.

Hiszem, tudja az Úr; mivel már nem újság,
 Hogy a' Törökökkel léssen háborúság,
 Szemmel látjuk, miként megy a' Katonaság,
 Szörnyű a' készület, ez hát szent igazság.

Hitvesem 's gyermekim meg fognak ijedni,
 Illy lármás időbe nem tudnak mit tenni,
 Szükségek van reám, otthon kell hát lenni,
 Hétfő korán reggel el is fogok menni.

A' Falunak is lesz most gyakran gyűlése,
 Léssz a' rekrutáknak fogása, szedése,
 Mind én fejemen áll ezek' rendelése,
 A' rekrutáknak is madzaggal mérése.

Beszédemre Frántzli lányát szóllította,
 Hogy útra kalátsot füssön parantsolta,
 Ehhez egy pár fódart főzessen mondotta,
 Leánya is mindjárt kezeit mosdotta.

Gyorsan hozzá fogott a' kaláts fütéshez,
 A' szakátsné pedig a' fódar főzéshez,
 Szarvas húst is fütvén, látott az *espékhez*,
 Borjú tímeréhez, és más petsenyéhez.

Mind ezeket maga rakta ifzákomba,
 Egy pintze tokot is meg töltött azomba
 Jó Budai borral, ezek után nyomba
 Fínom Somlai bort tsápoltsombba.

Más nap Vasárnap vólt, adott jó ebédet,
 Mellyhez magunk ültünk nem hívott vendéget,
 Tett az asztal felett sok tréfa beszédet,
 Ivott mindenféle verses egésséget.

Látta: hogy kedvem nints, kérdé, mért nem eszem;
 A' mit ő tselekszik; azt én mért nem teszem?
 Asztalról a' pohárt mért hogy fel nem veszem?
 Tám félek? Törökről gondolkodik eszem?

Mondám: a' Töröktől én éppen nem félek,
 Katona nem vagyok, nem lész tsatám vélek,
 Mikor ők vágnak le, ha én addig élek,
 Világ végezetig bennem lész a' lélek:

Hanem drága Uram; bánat bánt engemet,
 Szomorúság árja borítja szívemet,
 Nem is fogom nyerni hamar meg kedvemet,
 Vajha még ne érje betegség testemet!

Majd hasad a' szívem, hogy téged el hagylak,
 Látlak é valaha? vagy soha sem látlak.
 Te valál gyámolom, azért méltán szánlak;
 De sok jó tetidért halálomig áldlak.

Mondá: hogy tsekélység az mit ő nékem tett,
 Hozza azt magával emberi szeretet.
 Kért: arrúl ne tégyek több emlékezetet,
 Sőt most utoljára mutassak jó kedvet.

El éri azt: Budán fog még látni egykor,
 Mert az Urak engem emlegetnek gyakor,
Prézesnek szájából hallotta már sokszor,
A' Consiliumnál hogy lélsz *Janitor*.

Mondám: a' mit Egek felőlem rendelni
 Fognak, az kelletik nékem; nem mást tenni,
 Ajtó farkát ugyan úgy meg tudom kenni,
 Hogy nem fog nyikorgást nyílásával tenni.

Új *systémájd*t is törvénynek fel vettem,
 Pontomra mint most foly mindent feljegyzettem,
 Szent *Ivó* képét is immár meg szerzettem,
 Mindenre magamat alkalmasnak tettem.

Hallom; *Projectánsok* közt ki *Primárius*,
 Abból válik leg jobb *Confiliárius*,
 Törvény zavarókból lélsz *Cancellárius*,
 Ha Földet jól méri *Proto-Notárius*.

Majd azt fogom tehát én itt *projectálni*,
 Budának nem lehet, hol most áll ott állni,
 A' Tokai hegyre kell néki fel szállni,
 Griff madár szárnyakat nékie tsinálni,

Fogom *disputálni*: hogy *Jus criminale*,
Est cum Canonico ad Punctum aequale,
Liquidum solvatur, az vólna *fatale*:
 Gyilkosnak fejéhez illik *Gratiale*.

A' föld' kerekségét réffel fogom mérni,
 Meg mondom búza szem hány fog ebbe férni,
 Hány szemet ád kalász, ha ez meg fog érni:
 Hanem *diurnumot* fogok ezért kérni.

De most még is szükség útamát követni,
 Otthon mint foly dolgom meg kell tekinteni,
 Ha, hogy *Decretumot Préses* fog küldeni:
 Egybe hidje az Úr, itt fogok teremni.

Dél után mindenem' rakták kotsijára,
 Az után magam is fel ültem én árra,
 Görögöknek Pesten mentem szállására,
 Ahhol is le tettem azt egy garmadára.

A' Görögök mondák: gondjok lesz ezekre,
 Mindent fel is raknak még ma szekerekre,
 Kértek: náluk legyenek idején reggelre,
 Mert hálásra érni akarnak Gyöngyösre.

Viszsa tértem, ültünk hamar vatsorához,
 Ültetett ő közel engemet magához,
 Mutatta jó kedvét, mint illik gazdához,
 Hogy fel költünk, közel vóltunk viradtához.

Itten bútszásom' akartam kezdeni;
 De lehetetlen vólt egy szót is ejteni;
 Mert kezdték fájdalmaik szívemet férteni,
 Szemeim könyveket mint záport önteni.

Zokogva borúltam a' Gazda nyakára,
 Meg tsókolván, hullott könyv az artzájára,
 Néma vóltam, nézvén lyányára, magára,
 El mentem, meg hajtván magam utóljára.

Cancellista Földim, Pestre által késírt,
 De ő is magával bánat miat nem bírt,
 Mert a' mint én írtam, ő is szinte úgy írt,
 Egy levelet adott, melyet Atyjának írt.

Szekerekbe lovak bé vóltak már fogva,
 Mind ketten egymástól bútsúztunk zokogva,
 Mondám néki: Frántzlit vegye el, fusogva,
 E' szavamra láttam, hogy vólt mosolyodva.

Meg tsókolván egymást, Pestről el indúltunk,
 Már szekéren ültem, még is kezet fogtunk,
 Gyöngyösre estvére jókor bé hajtottunk;
 Igen jó út vala, azzal bóldogúltunk.

Nem vólt sehol bajom haza meg tértemben,
 Mint vala Budára való fel jöttömben,
 Sokan lévén, bátrak vóltunk mí mindenben,
 Vígabb útam ennél nem vólt életemben.

Görög természetből fösvény szokott lenni,
 Nem is láttam őket valami jót tenni,
 Tsak olajos babot láttam őket enni,
 Én magamban mondám, nem fogok így tenni.

Mert én hol szarvas húst, hol meg sódart ettem,
 Néha kulatsomat, néha tzipom' szeltem,
 Somlyai, Budai boram' elő vettem,
 A' mellyikből tetfzett, poharam' töltöttem.

Valahol át' mentünk, minden helységeken
 Muzsikát hallottunk zengeni ezekben,
 Rekruták ugráltak, vóltak jó kedvekben;
 De Anyákat láttam sírni keserveken.

Ötöd napra délre bé értünk Szathmárba,
 Örvendeztem nagyon, hogy vagyok hazámba
 Képzelttem: estvére a' falu nagy számba
 Házamnál Peleskén mint köszönt szobámba.

UTÓLSÓ RÉSZ

A Nótárius a Görög háza előtt lármát hallván, ki megyen, 's látja, hogy azt a Verbunk téfzi, meg rémül közöttök mundírban Sándor Fiát látván. Ezzel való beszédit le írja, és mint adta atyai áldását veszi. A szomszédja szekere estvére haza megy Peleskére. Le írja, melly pompával jött a Tanács köszöntésére, és melly orátszóval ő is viszont fogadta aztat. Le írja Sándor Fia miatt Felesége szomorúságban lévén, aztat miként nyugosztalta meg, miket szóllott Sándorról nékie. Végtevére meg egyezett a Feleségével; mivel még egy Latzi nevezetű Fia vólt, hogy vele el vétetik a' Mester Leányát, hogy így ha fel nőnek ezen gyermekek, mellettek halhassanak meg. Le írja, hogy tsak Nótárius maradott, bé fejezvéen verseit azzal.

Hallok én azomba igen nagy lármázást,
 Görög bótja előtt hangos muzsikálást,
 Ki mentem, és láttam, hogy a' kiabálást
 Katonaság téfzi, tartván verbuálást.

Hiripi Súdrral (a) húzták a' száraz fát;
 Ámbár ezek *Pártest* nem tudnak, sem kótát,
 De még is olly rendin meg vonnyák a' Nótát,
 Hogy ki őket hallja, el felejtí holtát.

Ki menvén reájok szemeim vetettem;
 Demajdel ájúltam, én úgy meg ijedtem,
 Mert immár Mundírban köztök meg sejtettem,
 A' Fiamat Sándort, 's könyveket ejtettem.

Sújtással meg hányott tzipra vólt ruhája,
 Olly nagy mint egy tallér farkantyú tarája,
 Tajtékból, mint tsupor, nem kisebb pipája,
 Tántzolt: *Rytmusokat* kiáltott a' szája.

Mondám: Fiam Sándor! ugyan mit miveltél?
 Mi vitt téged arra, hogy katona lettél?
 Lám holtam után is javamból élhettél,
 Engemet Anyáddal így keserítettél.

Tudjad, hogy *Buddra* vizsgál fogok menni;
 Táblánál *Janitor* mivel fogok lenni,
 Téged *Auscultánsnak* akartalak tenni,
 Nagy Uraságoedból örömet venni.

(a) *Hiripi* és *Súdr* Szathmár városába jeles két tzigány
 Musikusok.

Mitsoda? *Auscultans*? Adta, szedte, vette,
 Hízen! Fő Ispálynak sints ilyen élete,
 Eszem, iszom, és csak tántzolok mellette —
 Én a' téntát, pennát utálok felete.

Nem is penna; csak kard illik a' kezembe,
 Hogy azt Török vérbe mártsam, van eszembe.
 Majd ha én Belgrádnál vélek léfzek szembe,
 Mint káposztát rakom fejeket verembe.

Mint húll kasza alatt a' fű, majd a' Jantsár
 Úgy húll károm által, húll a' Krími Tátár,
 Sok turbányos Bassa, húll tsalmás Tefterdár,
 Tisztfégre fel megyek, léfzek vice káplár.

Nyúgott szívvel légyen drága Uram Atyám
 Kérem, ne sirasson kedves Afzszony Anyám!
 Hogy ezen életre én magamat adám,
 Ezzel holtig tartó Uraságom' kapám. —

Mondám: Fiam! mivel te ezen életre
 Rá adád magadat, látom van kedvedre,
 Adom hát atyai áldásom fejedre,
 El mehetsz már bízvást Tatárra, Törökre.

Megtsókolván kezem' közfönte'sjót kívánt
 Mondá áldásomért fog tenni adományt,
 Török pipát, számos oka Bassa dohányt,
 Bulya váfznát, kávét annyának, 's egy kaftányt.

Éppen szomszédomnak üres szekérére,
 Ki búzát adott el, 's innét vízfőze tére,
 Fel ültem, és értem jókor Peleskére.
 Hogy már megérkeztem el is futott híre,

Mindjárt a' kis bíró az öreg bíróval,
 Az oskola mester harangozójával,
 A' polgári Tanács egy veres zászlóval,
 Köszönteni jöttek illy *Orátzióval*:

Ábrahám, Jákóbnak, Izsáknak Istene!
 Senki hatalmadnak nem állhat ellene,
 Sem gulya, sem bika, légyen bár mely fene:
 Meg tartod azt, kinek el veszni kellene!

Meg mentéd Dávidot Góliáth kezétől,
 Az Izráel népét tenger' mélységétől;
 Háram Iffiakat tűz emésztésétől:
 Nótáriusunkat bikák döfésétől!

Ki húzád te ötet a' tsőfznek árkából,
 Mint Jónás ama' nagy Tzethalnak torkából,
 Hogy vele ezt tetted magad jó vóltából;
 Te *Deumot* halljad mindnyájunk' szájából.

Mondják hát mindnyájan; *Te Deum laudamus,*
 Már ezt el végezvén, itt egy borjút *damus,*
 A' Falur' Gazdája süsse meg *oramus,*
 Kinél öömünkbe mondjuk: ma *bibamus.*

Nótárius Urunk ! hogy téged szemlélünk,
 Azt ki nem mondhatjuk, miként örvend szívünk,
 Egész tanáts, egész falu arra kérünk,
 Kormányozd bajunkat, gyámolítsad ügyünk'.

Egy malatzot hoztunk, két köből málétis (a)
 Néked ajándékba, ahhoz egy tyúkot is,
 Meg tudtuk immáron *titulusodat* is,
 Vedd kedvesen tőlünk: Urunk *Perillustris* !

Egy nagyot köhentvén magam' meg hajtottam,
 Kezembe egy hoszszú papirost tartottam,
 Merőn ki merefszett szemekkel állottam,
Altiori filo ezeket mondtam:

Hic sum ego, qui sum nagy Zajtai (b) István,
 Tíz hetet töltöttem tudja ketek ; Budán,
 Ott a' *Processusok* mint folynak a' Táblán,
 Már tudom; *Kitonits* úgy nem tudta talám!

Ez papiroson van az egész *systema* ;
 Akadjon előmbe akár minő *thema* :
 Szóllok *pro et contra*, nem léfzek én néma.
Deliberálok is, szalma é? vagy széna?

(a) Túl a' Tifzán a' Parasztfág a' Tengeri búzát, vagy is Kukoritzát málénak is szokta nevezni.

(b) Peleskéhez igen közel van egy falú hely, melly Zajtának neveztetik, most már ott egy puszta templom áll.

Ígérem: hogy lészek ketek Pátronussa,
 Légyen az helységnek bár melly *Processusa*,
 Meg mutatom: hogy van olly *Nótáriussa*,
 Kinek fejébe van egész *Husztí Jussa*.

A' mérésben sem lész semmi rövidsége,
 Falu határának hoszfza, szélessége
 Hány réf, és hány araszt ennek kerekfsége?
 Meg mérem, 's meg mondom: mi a' tehetsége?

Magam is örvendek, hogy kentekét látom,
 A' jó *hármoniát* én *recomendálok*,
 Reménylem, hibásan hogy én nem találom
 A' falu rovássát; ez lenne halálom.

Ezzel el bútsúztak, 's ki ki haza mene,
 Mondották az utfán: ki ne örvendene?
 Illy deákos embert gyertyával kellene
 Keresni, ki jobban ennél beszéllene.

Mint a' víz, szájából úgy foly a' deák szó,
 Oroszúl jól beszél, Oláh is igen jó,
 Egész Paládokon egy fints ennyit tudó, (a)
 Még eskütnék tészik; mert annak is való,

(a) Ugots Vármegyében vagynak néhány Faluk, a' melyeknek nevek *Palád*, azért is mondatnak *Paládnak*, vagy is *Paládság*.

Így már magam lévén, karjaim ki nyújtám,
Nyájas édes szókkal én ezeket szólám:
Drága feleségem! Jöjj már te most hozzám,
Hadd öleljelek meg, hadd tsókoljon meg szám!

El jött; de mint záport, könyveket húllata,
Meg ölelt; de hozzám egy szót sem szólhata,
Sűrű pihegések között csak jajgata;
Egyszer mondá: oda van szívem *Alaha*!

Ebből észre vettem, hogy Sándort íratja,
Okai fájdalmak, hogy ki nem mondhatja
Nékem hogy mi baja; de ki tsodálhatja!
Minden Anya ilyen, azt kiki tudhatja.

Akár melly Anyának Katonává legyen
A' fia; már véli: mélszár székre mégyen,
Sír, eped utánna, nem tudja, mit tégyen?
Nem lehet, hogy szívén erőszakot végyen.

Szólltam hozzá; szívem! te Sándort íratod,
Hogy Katonának ment, te aztat jajgatod,
Jobb lélsz, ha szívedet meg nyugosztaltatod,
Örömnek magadat bánat helyet adod.

Ez a' nagy Istennek az ő szent tetszése,
Praedestinatium est: tehát ő végzése,
Ki változtatja meg? mivel rendelése,
Azért is szünjön meg szívednek nyögése.

Szülék' fiaiból egygyik Pappá léfzen,
Civilis státusba más szerentsét téfzen,
 Harmadik Angyal bőrt (a) vállaira véfzen,
 Anyáknak ezekre kell lenniék kéfzen.

Sándor fiunk, tudod, kard végére termet,
 Meg lásd! Török fővel tölt ez még fok vermet,
 A' Tatár Chám ellen bozogányt mint perget,
 Úgy tetszik; hogy látom, Bassákat mint kerget.

Tudod, szívem! ithon ha mene korts mára,
 Orosz legényeknek görtsössel hátára
 Sokszor rá kapkodott, szaladtak útfára,
 Szóbába tsak maga maradt utóljára.

Hiddel: ő mint nagy Úr, úgy fog még meg térti,
 Nyert kintset vékával fogja nekünk mérni,
 Meg terhelt tevői el nem fognak férti
 Házunknál: szomszédba majd helyet kell kérni.

Társ! tehát ne lírasd; hadd mennyen kedvére.
 Bízd Istenre éltét, dolgát szerentsére,
 Hadd légyen a' Haza' 's Király védelmére,
 Omoljon karjától Pogányfágnak vére.

(a) A' Katona angyal bőrtnek nevezi a' pantallért.

Tudjad: Jéruzsálmét Titus hogy meg vette,
 A' Rómaiaknak kezébe ejtette:
 Sándornak is mért ne lehetne illy tette?
 Úgy mint Títust, őt' is Isten teremttette.

A' szerentsés *Fátum* néki azt adhatja,
 Hogy Konstantzinápolyt meg veszi,'s bírhatya.
 Mint Julius Czézár akkor kiálthatja:
Veni, vidi, vici, örömmel mondhatja.

Itt el fogja nyerni Mahomet zászlóját,
*Mekká*ból hozhatja hátán koporsóját, (a)
 Tsak fa ló vólt az, melly meg győzte a' Tróját:
 Ő Ember: fa lónál tehet nagyobb próbát.

Castrióta vólt az, a' kit *Scánderbégnek*
 A' Török nevezett: mert tartá vitéznek,
 Scánder Sándort téfzen, érze is kezének
 Súlyját, negyvenszeri el estét népének. (b)

(a) *Mekka* Arabiai Város a' hová Mahomet szalada, és ott meg is hala, vas koporsóba függ, mintha levegő égbe állana, azért eztet nagy tsudának tartják a' Törökök, pedig mágnes kövek tartják ezen koporsót,

(b) *Castriótát* a' Törökök *Epirus* és *Albánia* Fejedeleme- nek tették, el pártolt utóljára tölök, és ellenek hadat kezdett, a' mint is 16000 népével negyvenszer verte meg egymás után a' Törököt, azért Scánder- nek nevezték, melly Törökül Sándort téfzen, és olly nagy vitéznek tartatott tölök, mint Nagy Sándor vala,

Sándort is a' Török egy vitéz embernek
 Egyfzer meg esmérvén, majd hívja *Scandernek*:
 Vagy nagy Peleskei vitéz *Scander Bégnék*,
 Meg lásd; melly híre lesz az *Avasba* ennék. (a)

Ha Havas all földjét, Móldvát, Bulgáriát,
 El nyeri Serviát, és egész Bosniát,
 Ha meg hódoltatja tágas Romániát;
 Móreát, Candiát, Cziprust, Dalmátziát,

Európából, ha ki mégyen előle
 A' Török: mit gondolsz akkor te felőle?
 A' Király ezekért mit téfzen belőle?
Unterlaitnandságot tám nyerhet ő tőle.

Öttse, a' kis Latzi, éz is mi gyermekünk,
 Bátyja Sándor mégyen; itt marad ez velünk:
 Hidjed, örömünkre lesz ez meddig élünk,
 Idővel mellette nyugszik meg vén fejünk.

Jól tanul *Scholában* többnyire ő *primus*,
 A' fejébe vagon egész *Káthékismus*;
 Deákul jó beszél, tudja: *quot sunt casus*,
 Hóltom utánn lehet ő itt *Nótárius*.

(a) Avasnak hívnak Szarbmár Vármegyében egy egész
Processust, melly tiszta Oláhságból áll.

Azon lészek : néki légyen a' mátkája
 Trézsi, mesterünknek az ő kis lyánkája,
 Láttam ugyan hogy vólt tőle bokrétája :
 Latzi néki adja, ha vagyon almája.

Ezen két gyermekek tsák fel nőhessenek,
Hymentől egymással öfzfe kötessenek :
 Lesz annyi vagyonunk, hogy ők élhessenek,
 Minket holtunk után el is temessenek,

Hallottam: ruhája lesz tele ládával,
 Egy tehént is adnak vele a' borjával,
 A' sárga kantzát is, hogy kis tsikójával,
 Mondotta az Atyja, el hozza magával.

Mondá Feleségem: ha így van a' dolog,
 Sándor után szívem már nem fáj, nem dobog,
 Rá adom áldásom', hogy lehessen bódog,
 Tatár, Török földjén, 's akár merre forog.

Adjon Isten néki Sámson erősséget,
 Mint Dávidnak vala olly nagy mérészséget,
 Mellyet Jozsué tett; tégyen vitézséget:
 Hogy meg - alázhassa a' pogány népséget.

Melly szerentsés vala *Hannibal Cannándl*,
Macédó melly nyertes vala *Arbélándl* :
 Olly szerentsés légyen ő is Belegrádnál,
 Terjedjen el híre a' fényes Portánál,

Hannibal ad portas, ezen név mondásra
 Rettegett, félt Róma ezen kiáltásra :
Sándor ante portas, ezen rikkantásra ;
 Ázsia refzkessen jusson szaladásra.

Hallám: Feleségem tudja a' *Bibliát*,
 Tudja a' Római's Görög *Historiát*,
 Nagy dolog! mert nem járt ő *Akademiát*;
 Még is illy példákkal áldja Sándor fiát.

Szóllék hozzá, 's mondám: kedves óldal bordám!
 Te ékesen szóló bölts tanúlt Minervám!
 Tapsol a' testemben a' szívem, és vídám:
 Mivel tudományban hasonló vagy hozzám.

Mond meg hát: Latziról úgy ítélsz é mind én?
 Huszonkét esztendőt ő egyszer el érvén,
 Trézsi tizenhétbe éppen akkor lépven;
 Jó lesz é a' dolog, egymáshoz ők férvén?

Mondá: Kedves Uram! erre vagyok készen,
 Egy egy okosbb dolgod ked ugyan nem télsen:
 Mintha azt el végzi, hogy Latzié lészen
 Trézsi: ebből szívünk nagy örömet vészen.

Jól nevelt gyermek ez: szőni, fonni tud már,
 Az orsó kezébe, mint a' villám úgy jár,
 Nem henyél ez soha, legyen tél, akár nyár,
 Ha Menyünk nem lenne, hidje ked, lenne kár.

Magna ingenia saepe conveniunt:

El fogja hát venni ötet a' mi fiunk,
 Akarom: kettőnknek egy az akaratunk,
 Valamint egy ágyunk, 's vagyon egy paplanunk.

Így tehát mindenben én egygyet értettem
 A' Feleségemmel, és jónak is véltem:
 Hogy Latzi el vegye Trézsit mert így éltem
 Nyugott lesz, mellették nem lesz bajtól félttem.

Azonban Postán jött Budáról levelem,
 Véltem, hogy *Janitor* vagyok, benne lelem,
 De a' *Cancellista* írja, hogy már helyem
 Mássé: 's a' szerezte bánt így balúl velem.

Írta: a' Serfőzőt hogy ő él temette,
 És Frantzli leányát feleségül vette,
 Ki által ő magát bődög karba tette;
 Mert vele sok kintset, sok pénzt nyert felette.

Én pedig ki voltam, csak az is maradtam,
 Et sic Budára is héjában fáradtam;
 Még jó a' toronyba hogy bé nem zárattam;
 Mivel sok Gavalért, 's Dámát meg támadtam.

Tsak Nótáriusság éltem' reménysége,
 Míg járul falunak hozzám kegyesége.
 Itten nagy Peleskén lesz életem' vége'
 Valamint most vagyon Verseimnek

V É G E.

TÓLDALÉK:

A' PELESKEI NÓTÁRIUSNAK

Hideg lelésétől való szűn napjain
Versekbe foglalt Elmélkedése.

Magányosságomban természet' dolgáról
Mélyen elmélkedvén annak mivóltáról,
Leg szebb, leg betesebb, leg édesbb javáról,
Reánk emberekre hárandó hasznáról.

Képzetem: fok kintsel rakott annak tára,
Sok van abban rejtve embernek hasznára;
De kívánságinak mivel nints határa,
A' fok jók közt mi az? melly szolgál javára?

Milégyen, a' mit ő leg - kedvesbbet adhat,
Mellynél hasznosabbat, 's jobbat nem mutathat,
Mellyel, bár akarna, senkit meg nem tsalhat,
Sőt nem adván! kit kit ínségre juttathat.

Természet' dolgáról fokát írt *Socrates*,
Ő utánna *Plato*, és *Aristoteles*,
Hordóban heverő rongyos *Diógenes*,
Plinius, *Galénus*, és bőségs *Hypocrates*.

Mindenféle képpen ők aztat vizsgálták,
Mint borbély a' testet *anatomizáltak*,
Tulajdonságait, mint aranyt, próbálták,
Még is leg főbb javát ők fel nem találták.

Ki mondá közzülök: hogy ha böltsesféget,
Nagy észet, nagy tudományt, tökéletesféget
Ád embernek: adott olyan fok szentféget,
A' mellyek lelkének adnak erősféget.

Más írta: hogy a' kit szerentse fel emel,
Ennek fő garátján ha ki egyszer helyt lel:
Már nagyobb bódogság eznél ennek nem kell,
Nagyobb Uradalmat nem is találhat fel.

Harmadik tartotta: hogy ha gazdagfágban
Torkig úszik; akkor vagyon bódogságban,
Ez által tétetik olly hatalmasfágban,
Hogy résztes világi minden méltóságban,

Meg vallom: hogy illy bölts *Filosofusokhoz*
Magam' nem tehetem illy nagy tudósokhoz,
Jobb magam' kaptsolom a' *Stoikusokhoz*,
Mint vakmerőn kapni illyen mély dolgokhoz.

De tán azzal őket nem fogom ótsálni,
Ha a' természetet kívánom vizsgálni,
Leg főbb, leg nemesebb javát ki tizkálni,
Mellyel ha ember bír, bódog: meg próbálni.

Nem áll én előttem ez a' hóltsességből,
A' nagy tudományból, és az eszeségből,
Nem áll gazdagságból tündér szerentséből,
Hanem áll egyedül a' jó egészégből,

Tudjuk: melly bõlts vala *Salamon*, 'smelly gaz-
Tsüre körül állott számtalan fok asztag, (dag,
Arany, ezüstbõl vólt házában minden tag,
Drága kõve, 's gyöngye annyi vólt mint fû mag.

Mihent a' természet mostohán mutatta
Magát, 's egészségét tõle meg tagadta,
Minden bõltsességét, 's kintsét meg únatta
Véle: és e' szókat kiáltva mondotta:

E' világban minden nem más hanem hívtság,
Ha természet nem ép, az élet tsak rabság.
Tudomány, bõltsesség tompa balgatagság,
Gazdagság, fénylõ kints, por, hamú, nagy vakság,

Nagy Sándor is addig vólt világ Bírāja,
Míg a' természetnek nem érte hibája,
Mihent testét nyomta betegség igája,
Meg szünt tsodálatra méltó fok munkája,

Sok ilyen példákat itten elő hozni
Lehetne; de nem jó únalmat okozni
Az olvasók előtt, 's illyekkel motozni;
Jobb az igazságot imígyen nyomozni:

Úgy é? ha természet egyszer változást vesz,
Melly által a' lélek' háza beteggé lesz,
Hogy már akkor ez test éppen semmit sem tesz,
Egygyik érzékenység másikkal nem egygyez?

Ha a' test gyulladoz, forró benne a' vér,
 Meg dagad minden ín, *artéria*, és ér.
 Mellyért itt minden tag, különös *Spasmust* nyer,
 A' *Pulsus* Postán megy, sebesen üt, és vér.

Nyújtja az inakat borzongató hideg,
 Utánna a' fejet bódítja a' meleg,
 Nintsen *appetitus* a' gyomor ímeleg,
 A' fok *Fantazia* az ágyban ögyeleg.

Kérdem: mit használhat akkor a' tudomány,
 Bőltesség, méltóság, Ősi fok hagyomány?
 Arany, ezüst, gyöngyök, gyémánt sok ragyogvány.
 Nagy Udvar, nagy Pompa, hímzett új találmány?

Semmit. Bár próbáld meg hozass *Indiából*,
 Arany, és ezüstbül rúdakat *Chindből*,
 Sok gyémántot, záfírt *Paraquariából*,
 Mogyoró nagyságú gyöngyöt *Afrikából*.

Aranyból ezüstből szőtt *Matériákat*
 Hozass *Indostánból* bíbort, kamukákat,
Lionból paszományt, *Londonból* órákat,
Párisból újmódi *Galantériákat*.

Hermelint Nyusztokat végy *Sibériában*,
 Fejér, kék, fekete Rókát *Kamtsatkában*,
 Szép fejér medve bőrt kapsz *Norvégidban*,
 Szürke, sárga Bárány bőrt lelsz *Krimiában*.

Dúld fel paripákért Tatár *Tzirkáziát*:
 Járd hámos lovakért köves *Arábiát*,
 Elefántod léssen ha futod *Azsiát*,
 Pompás szekerekért keresd *Batávidt*.

E' fok ritkaságot vidd beteg házába,
 Kínáld őt' azokkal *Paroxis mussdá*:
 Gondolod: ezekkel léssel malasztjába?
 Vagy is ezek szerek lésszenek hagymáfszába?

Ügyet sem fog vetni e' ritkaságokra,
 Mint szemetre, tsak úgy fog nézni azokra,
 Gyengült természete, tzelez más dolgokra,
 Mellyek lehessenek óhajtott hasznokra.

Tanúlt, nem fog szólani bölts matériáról,
*Aquiná*snak, *Duns*nak szép tudományjáról,
Neuton, *Volfius*nak új *Physikájáról*,
Hellnek, *Sajnovits*nak látó *túbuszá*ról.

Az *Órátor* néma fekszik tsendesféggel,
Satyricus füllel nem íc nevetféggel,
 Az *Astronomus* sem mérkezik az éggel,
 Nem bánja: *Magnető* forog bár melly véggel,

Poéta Uram sem mász *Ida* hegyére,
 Mikor a' dedergő hideg jön testére,
 Szemet sem vet danló *Múzsák* seregére,
 Erdők, mezők, vizek sok szent Istenére,

Castáliusnak sem hörpöget kútjából,
 Inkább ifzik bodza virágnak *Théjából*,
Mexiko Országnak *Rebarbarájából*,
 Hogy *tertziándjdt* ki üzze gyomrából.

Bajnok sem igyekszik Mársnak piattzára,
 Nem készül Borostyánt kötni homlokára,
 Akár ki rá ülhet a' szürke lovára,
 Diadalmát bízzo épebb pajtására.

Légyen a' *pátziens* bár Iffiu korban,
 Hever ő előtte *Cupidó* a' porban,
 Nem ül virágok közt *Chlorissal* egy sorban,
 Aluszik itt *Vénus* mind szívben, gyomorban.

Nem áldozik akkor *Hymennek* vőlegény,
 Mikor belső részét bántja a' kelevény,
 Párolog; nem füstöl óltárán a' temjény,
 Mellyért áldozatja ösztövé, és szegény.

Mind ezeknek oka természet romlása,
 Elől származik a' testnek meg-bomlása,
 A' testről tagokra hárul bádjadása,
 Érzékenységeknek szűnik munkállása.

Atyafi! javallom: hogy természetedet
 Tanúld ki, esmérd meg e' fő vezéredet,
 Ha ezt meg kíméled, kíméled testedet,
 És fok esztendőkre nyújthatod éltedet.

Meg vallom: ellene én is hogy vétettem,
 Zűrzavar hidegben vadászatot tettem,
 Náthás, mint hurutos, hideglelős lettem,
 De már előbbeni egésfégem' vette m.

A' *Doktor* gyógyított Spanyol *Chindval*,
 Nem állított helyre még is fok porával;
 De jól lettem élvén én Magyar *Kúrával*,
 Szőlőmnek tizenöt esztendő's borával.

Nintsen a' Magyarnak jobb Málvázsiája,
 Nints jobb *balzsamomja*, jobb *magnézsiaja*,
 Mintha tele pintze az ő patikája,
 Mássé légyen *Pérú szaszaparillája*.

Legény vagyok újra: a' Kállai kettőt
 Immár el járhatom, vagy guggó Tót lejtőt,
 Által ugorhatom hofszan nyújtott Száz tőt
 Áldasson az Isten! hogy adott új erőt.

UGYAN ANNAK

*egy Pozsonyi Nevendék Paphoz a' Királyi
Szemináriumba írott*

LEVELE.

Múzsámat Pozsonyi hegyek' tetejére,
Vad ketskés Kárpátnak az ő kezdetére,
Repíteni kívánván, nem vala kedvére,
Bofzonkodva szólltam hozzája végtére:

Menj bátran, ez a' hegy nem *Allion* hegye,
Hol Márs ágyúitól reng az egész megye.
Nints itt, mi szívedet dobogásra vegye;
Nints, alkalmatlaná, mi útadat tegye.

Felelt: most tél vagyon, hogy mászok réája,
Jéggel boríttatott ennek egész tája,
Mellytől is fíkamlás ennek kösziklája,
Mi több, nem jég patkós két lábam bokája.

Mondám: *Pegazusra* téged nem ültetlek:
De hogy gyalog mennyél, azzal sem büntetlek,
Szárnyas *Geniusnak* hátára fel vetlek:
Ha nem mégy: a' Szamos vizébe temetlek.

Meg ijedt, mindjárt is téli subátskáját
 Fel ölté magára, arra gubátskáját,
 Füzte lábaira tágos botskorkáját,
 Nyakába akasztá levél táskátskáját.

Repül már, *Ikarus* szárnyait testére
 Nem tűztem; lennének tám veszedelmére;
 Mert 'hogy ha azokkal jutna nap fényére,
 Olvadnának: esne Duna' fenekére.

Meg hagytam, ha fel ér a' hegy magosfára,
 Száljon le a' Várnak tágas piattzára,
 Rá akad ott hamar *Apolló* Házára,
 Böltsségnék, 's a' szent tudomány' tárára.

Fel találja abba, *Leviták'* seregét,
 Rekrutákból álló Szent Péter ezredét,
 Hazánk Fiainak választott remekét,
Hyperchiának jövőendő erejét.

Ők ezek, kik nyelvünk gyarapítására
 Szörnyen igyekeznek magasztalására,
Krammer Professornak sok *questiójdra*
 Magyarúl felelnek *Dogmatikájára*,

Fársáng van! szép Magyar Játékokat tesznek,
 Mellyekből hallgatók szív örömet vesznek,
 Ez Játékok után, tudom, vígan lesznek,
Profitziat, hogy ha Lelkes Fánkot esznek.

Ha *Múzsám* bent lesz a' Szemináriumba,
Kérdje: T--k G--r mellyik *Muzeumba*
Lakik? tám' nem leszzen mindég *Theátrumba*,
Sem *Pulpitussának Gyneceumjába*.

Meg lá:ván, mondja meg, hogy ötet tífztelem,
Nevét a' fel derült egekig emelem.
Levelét olvasván, helyem' alig lelem,
Szép Magyarságában szívemet nevelem.

Kérdezzé: mit mivel? talám most is nevet
A' Nótáriusnak verselése felett?
Oktatást azokból, 's tudományt nem vehet,
Öreg a' Poéta, már fokot nem tehet.

Midőn útját járta Egri *Parnassusnak*,
Meringette vizét ott *Kástdliusnak*,
Jobban tudta akkor, lábait *Jámbusnak*,
Mint most izékjein ugró *Dáktylusnak*.

Írása is otsmány, tán nem olvashatja,
Mondja meg, hogy aztat ő nem tsodálhatja;

— — — — —
— — — — —

De hogy ha tetszenek, és vannak ízére:
A' vén Poétának váll nagy örömére,
De a' *Flatérozást*, kéri, tegye fére,
Írja meg igazán, vannak é kedvére?

Végre, hogy mindég lész ő igaz Barátja,
Mivel igaz buzgó magyar szívet látja,

— — — — —
— — — — —

Az ag vers szerzőnek e' jelen Műzsája
Ne légyen unalmat okozó munkája,
Komor most az idő, nem vólt jó *véndja*,
Hirtelen firkálta sorait' pennája.

*Költ Nagy Peleskén, Bóldog Aszfzony
Havának 11. napján 1790.
Eszendőben.*

SZÉLL FARKAS
könyvtárából

KNIHOVNA
KUBELÍKOVÁ
(SZÉLLOVÁ)

